

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

► **B**            **EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 853/2004**  
**2004 m. balandžio 29 d.**  
**nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus**  
(OL L 139, 2004 4 30, p. 55)

iš dalies keičiamas:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <b><u>M1</u></b>	Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2074/2005 2005 m. gruodžio 5 d.	L 338	27	2005 12 22
► <b><u>M2</u></b>	Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2076/2005 2005 m. gruodžio 5 d.	L 338	83	2005 12 22
► <b><u>M3</u></b>	Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1662/2006 2006 m. lapkričio 6 d.	L 320	1	2006 11 18
► <b><u>M4</u></b>	Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1791/2006 2006 m. lapkričio 20 d.	L 363	1	2006 12 20
► <b><u>M5</u></b>	Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1243/2007 2007 m. spalio 24 d.	L 281	8	2007 10 25



**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB)  
Nr. 853/2004**

**2004 m. balandžio 29 d.**

**nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos  
reikalavimus**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač jos 152 straipsnio 4 dalies b punktą,

atsižvelgdami Komisijos pasiūlymą <sup>(1)</sup>,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų nuomonę <sup>(2)</sup>,

pasitarę su Regionų komitetu,

laikydami sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos <sup>(3)</sup>,

kadangi:

- (1) Pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004 <sup>(4)</sup> Europos Parlamentas ir Taryba maisto tvarkymo subjektams nustatė bendras maisto produktų higienos taisykles.
- (2) Tam tikri maisto produktai gali kelti konkretų pavojų žmonių sveikatai, dėl to privaloma nustatyti specialius higienos reikalavimus. Tą pavojų pirmiausia kelia gyvūninės kilmės maistas, apie kurio keliamą mikrobiologinį ir cheminį pavojų pranešama dažnai.
- (3) Įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką buvo priimta daug direktyvų siekiant, kad būtų nustatytos konkrečios sutarties I priede išvardytų produktų gamybos ir pateikimo į rinką sveikatos taisyklės. Šios sveikatos taisyklės sumažino prekybos atitinkamais produktais kliūtis, prisidėjo kuriant vidaus rinką bei užtikrino aukštą visuomenės sveikatos apsaugos lygį.
- (4) Atsižvelgiant į visuomenės sveikatą, šiose taisyklėse yra nustatomi bendri principai, pirmiausia susiję su gamintojų ir kompetentingų institucijų atsakomybe, įmonių struktūriniais, veiklos ir higienos reikalavimais, įmonių patvirtinimo procedūromis, laikymo ir vežimo bei sveikumo ženklų reikalavimais.
- (5) Šie principai – tai bendras higieniškos gyvūninės kilmės maisto gamybos pagrindas, leidžiantis supaprastinti galiojančias direktyvas.
- (6) Tikslinga siekti visapusiško supaprastinimo kur tik galima visiems gyvūninės kilmės produktams taikant tas pačias taisykles.
- (7) Reglamento (EB) Nr. 852/2004 reikalavimas, pagal kurį maisto tvarkymo subjektai, įgyvendinantiems bet kurį maisto gamybos, perdirbimo ir platinimo etapą, pasibaigus pirminiam gamybos etapui ir susijusioms operacijoms, turi taikyti, įdiegti ir išlaikyti procedūras, pagrįstas rizikos veiksnių analizės ir svarbiausių

<sup>(1)</sup> OL C 365 E, 2000 12 19, p. 58.

<sup>(2)</sup> OL C 155, 2001 5 29, p. 39.

<sup>(3)</sup> 2002 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 180 E, 2003 7 31, p. 288), 2003 m. spalio 27 d. bendra Tarybos pozicija (OL C 48 E, 2004 2 24., p. 23), 2004 m. kovo 30 d. Europos Parlamento pozicija (Oficialiajame leidinyje dar nepaskelbta) ir 2004 m. balandžio 16 d. Tarybos sprendimas.

<sup>(4)</sup> Žr. šio Oficialiojo leidinio 3 p.

## ▼B

- valdymo taškų (RVASVT) principais, taip pat leidžia supaprastinimą.
- (8) Šie elementai, taikomi kartu, pagrindžia konkrečių higienos taisyklių, nustatytų galiojančiose direktyvose, pasvarstymą.
  - (9) Pagrindinis persvarstymo tikslas – užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, susijusį su maisto sauga, pirmiausia maisto tvarkymo subjektams visoje Bendrijoje taikant tas pačias taisykles ir užtikrinant tinkamą gyvūninės kilmės produktų vidaus rinkos veikimą ir taip prisidedant prie bendros žemės ūkio politikos tikslų siekimo.
  - (10) Reikia išlaikyti ir, tam tikrais atvejais vartotojų apsaugai užtikrinti, griežtinti išsamias gyvūninės kilmės produktų higienos taisykles.
  - (11) Bendrijos taisyklės neturėtų būti taikomos pirminei produkcijai, skirtai asmeniniam vietiniam vartojimui arba su asmeniniu vietiniu vartojimu susijusiam vietiniam maisto paruošimui, tvarkymui ar laikymui. Be to, jeigu nedidelius pirminių produktų arba tam tikros rūšies mėsos kiekius tiesiogiai tiekia maisto tvarkymo subjektas, pateikiantis juos galutiniam vartotojui arba vietinei mažmeninės prekybos įmonei, visuomenės sveikatai apsaugoti tikslinga priimti nacionalinius įstatymus pirmiausia atsižvelgiant į glaudžius gamintojo ir vartotojo ryšius.
  - (12) Reglamento (EB) Nr. 852/2004 reikalavimų apskritai pakanka maisto saugai mažmenine prekyba, apimančia tiesioginių gyvūninės kilmės maisto pardavimą arba tiekimą galutiniam vartotojui, besiverčiančiose įmonėse užtikrinti. Šis reglamentas apskritai turėtų būti taikomas didmeninei prekybai (t. y. tada, kai mažmeninės prekybos įmonė gyvūninės kilmės maistą tiekia kitai įmonei). Vis dėlto, išskyrus konkrečius šiame reglamente nustatytus temperatūros reikalavimus, Reglamento (EB) Nr.852/2004 reikalavimų turėtų pakakti didmeninei prekybai (tik laikymas ir vežimas).
  - (13) Valstybės narės pagal nacionalinius įstatymus turėtų turėti tam tikrus įgaliojimus išplėsti arba apriboti šio reglamento reikalavimų taikymą mažmeninei prekybai. Tačiau valstybės narės tų reikalavimų taikymą gali apriboti tik tada, jeigu jos mano, kad Reglamento (EB) Nr.852/2004 reikalavimų pakanka maisto higienos tikslams pasiekti ir jeigu mažmeninės prekybos įmonė kitai įmonei tiekia nedidelius gyvūninės kilmės maisto kiekius, tas tiekimas yra vietinė ir nedidelės apimties veikla. Dėl to šis tiekimas turėtų būti tik nedidelė įmonės verslo dalis; įmonės, kurioms tiekama produkcija, turėtų būti šalia įmonės tiekėjos; turėtų būti tiekiami tik tam tikrų rūšių produktai, ir tiekiami atitinkamoms įmonėms.
  - (14) Valstybės narės pagal sutarties 10 straipsnį turi imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad maisto tvarkymo subjektai laikytųsi šiame reglamente nustatytų įsipareigojimų.
  - (15) Maisto atsekamumo galimybė užtikrinant maisto saugą, yra esminis elementas. Maisto tvarkymo subjektai, atsakingi ne tik už Reglamento (EB) Nr.178/2002 <sup>(1)</sup> bendrų taisyklių laikymąsi, bet ir už pagal šį reglamentą patvirtintinas įmones, turėtų užtikrinti, kad visi gyvūninės kilmės produktai, kuriuos tos įmonės pateikia į rinką, turėtų sveikumo ženklą arba identifikavimo ženklą.

<sup>(1)</sup> 2002 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr.178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1., p. 1). Reglamentas su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr.1642/2003 (OL L 245, 2003 9 29, p. 4).

## ▼B

- (16) Į Bendriją importuoti maisto produktai turi atitikti Reglamente (EB) Nr. 178/2002 nustatytus bendrus reikalavimus arba Bendrijos taisyklėms lygiaverčius reikalavimus. Šis reglamentas apibrėžia konkrečius į Bendriją importuotų gyvūninės kilmės maisto higienos reikalavimus.
- (17) Priėmus šį reglamentą neturėtų sumažėti apsaugos lygis, numatytas papildomomis garantijomis, dėl kurių susitarta Suomijai ir Švedijai stojant į Bendriją, patvirtintomis Komisijos sprendimais 94/968/EB <sup>(1)</sup>, 95/50/EB <sup>(2)</sup>, 95/160/EB <sup>(3)</sup>, 95/161/E <sup>(4)</sup> ir 95/168/EB <sup>(5)</sup> ir Tarybos sprendimais 95/409/EB <sup>(6)</sup>, 95/410/EB <sup>(7)</sup> ir 95/411/EB <sup>(8)</sup>. Turėtų būti nustatyta garantijų suteikimo tvarka pereinamuoju laikotarpiu kiekvienai valstybei narei, patvirtinusiai atitinkamam gyvūninės kilmės maistui skirtą nacionalinės kontrolės programą, lygiavertę Suomijos ir Švedijos patvirtintai programai. 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2160/2003 dėl salmonelių ir kitų nurodytų zoonozių sukėlėjų per maistą kontrolės <sup>(9)</sup> numato panašią gyviems gyvūnams ir periniams kiaušiniams skirtą tvarką.
- (18) Tikslinga šiame reglamente nustatytus -konstrukcijos ir higienos reikalavimus taikyti visų tipų įmonėms, įskaitant mažas įmones ir mobiliąsias skerdyklas.
- (19) Lankstumas reikalingas stengiantis, kad bet kokiame maisto gamybos, perdirbimo arba platinimo etape ir su įmonėmis susijusių – konstrukcijos reikalavimų atžvilgiu tebebūtų galima taikyti tradicinius būdus. Lankstumas ypač svarbus regionams, kuriems taikomi specialūs geografiniai apribojimai, įskaitant sutarties 299 straipsnio 2 dalyje nurodytus atokiausius regionus. Tačiau lankstumas neturėtų kliudyti siekti maisto higienos tikslų. Bei to, kadangi visi pagal higienos taisyklės pagaminti maisto produktai paprastai turi būti išleisti į laisvą apyvartą visoje Bendrijoje, tvarka, leidžianti valstybėms narėms naudotis lankstumu, turėtų būti visiškai skaidri. Ta tvarka, tam tiktais atvejais, turėtų būti numatyta, kaip spręsti nesutarimus, rengti diskusijas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniame komitete, įsteigtame Reglamentu (EB) Nr. 178/2002, ir numatyta galimybė Komisijai koordinuoti procesą ir imtis tinkamų priemonių.
- (20) Mechanškai atskirtos mėsos (MAM) apibrėžtis turėtų būti bendro pobūdžio, apimanti visus mechaninio apdorojimo būdus. Sparti technologinė šios srities plėtra verčia taikyti lanksčią apibrėžtį. Techniniai mechanškai atskirtai mėsei taikomi reikalavimai gali būti skirtingi, tačiau turėtų priklausyti nuo skirtingais būdais pagaminto produkto rizikos įvertinimo.
- (21) Visuose gamybos, perdirbimo ir platinimo etapuose tarp maisto tvarkymo subjektų, įskaitant pašarų sektorių, ir ryšio tarp gyvūnų sveikatos, gyvūnų gerovės ir visuomenės sveikatos egzistuoja sąveika. Dėl to privaloma užtikrinti tinkamą visų suinteresuotų visoje maisto grandinėje dalyvaujančių asmenų – nuo pirminės gamybos iki mažmeninės prekybos – bendravimą.
- (22) Siekiant, kad į Bendrijos rinką pateikiami laukiniai medžiojamieji gyvūnai būtų tinkamai patikrinami, sumedžiotų gyvūnų kūnai ir jų vidaus organai po mirties turėtų būti pristatomi oficialiai patikrinti į medžiojamųjų gyvūnų tvarkymo įmones. Tačiau siekiant išsaugoti tam tikras medžioklės tradicijas nepažeidžiant maisto

<sup>(1)</sup> OL L 371, 1994 12 31, p. 36.

<sup>(2)</sup> OL L 53, 1995 3 9, p. 31.

<sup>(3)</sup> OL L 105, 1995 5 9, p. 40.

<sup>(4)</sup> OL L 105, 1995 5 9, p. 44.

<sup>(5)</sup> OL L 109, 1995 5 16, p. 44.

<sup>(6)</sup> OL L 243, 1995 10 11, p. 21.

<sup>(7)</sup> OL L 243, 1995 10 11, p. 25.

<sup>(8)</sup> OL L 243, 1995 10 11, p. 29.

<sup>(9)</sup> OL L 325, 2003 12 12., p. 1.

## ▼B

saugos reikalavimų, tikslinga numatyti laukinius medžiojamuosius gyvūnus maistui į rinką pateikiančių medžiotojų mokymą. Išmokyti medžiotojai vietoje galėtų atlikti pradinį laukinių medžiojamųjų gyvūnų patikrinimą. Šiomis aplinkybėmis neprivaloma reikalauti, kad išmokyti medžiotojai visus medžiojamųjų gyvūnų, po jų mirties, vidaus organus pristatytų patikrinti į medžiojamųjų gyvūnų tvarkymo įmones, jeigu tie medžiotojai, atlikę pradinį patikrinimą, nenustato jokių anomalijų arba pavojų. Tačiau valstybėms narėms turėtų būti leidžiama savo teritorijoje nustatyti griežtesnes taisykles, kad būtų atsižvelgta į konkrečius pavojus.

- (23) Šis reglamentas turėtų nustatyti žalio pieno kriterijus, kol bus priimti nauji žalio pieno pateikimo į rinką reikalavimai. Šie kriterijai turėtų būti orientacinės vertės, užtikrinančios, kad viršijus tam tikrą dydį, maisto tvarkymo subjektai imtųsi ištaisomųjų veiksmų ir praneštų kompetentingai institucijai. Kriterijai neturėtų būti didžiausių verčių, kurias viršijus žalio pieno nebūtų galima pateikti į rinką. Dėl to ne visus kriterijus atitinkantį žalią pieną tam tikromis aplinkybėmis būtų galima saugiai vartoti maistui, jeigu buvo imtasi tinkamų priemonių. Tikslinga kiekvienai valstybei narei leisti išlaikyti arba nustatyti tinkamas sveikatos apsaugos priemones, taikomas tiesiogiai maistui skirtam žaliame pienui ir žaliai grietinei, siekiant, kad valstybės narės teritorijoje būtų įgyvendinti šio reglamento tikslai.
- (24) Tikslinga numatyti, kad žalio pieno, iš kurio gaminami pieno gaminiai, kriterijaus vertė būtų tris kartus didesnė nei žalio pieno, kuris surenkamas iš ūkio, kriterijaus vertė. Pieno, iš kurio gaminami perdirbto pieno gaminiai, kriterijaus vertė yra absoliutus dydis, o iš ūkių surenkamo pieno tas kriterijus yra vidutinė vertė. Jeigu būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų temperatūros reikalavimų, nebūtų sustabdomas visų bakterijų dauginimasis vežant ir laikant.
- (25) Šis pataisymas reiškia, kad galiojančias higienos taisykles galima panaikinti. 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/41/EB, panaikinanti tam tikras direktyvas dėl tam tikrų žmonėms skirtų gyvūninės kilmės produktų gamybos ir pateikimo į rinką maisto higienos ir sveikatos sąlygų<sup>(1)</sup> panaikina pirmiau minėtas higienos taisykles.
- (26) Be to, kiaušiniams skirtos šio reglamento nuostatos pakeičia nustatytąsias 1994 m. birželio 20 d. Tarybos sprendimu 94/371/EB, nustatančiu konkrečius visuomenės sveikatos reikalavimus, taikomus pateikiant į rinką tam tikrų rūšių kiaušinius<sup>(2)</sup>, kuris Tarybos direktyvos 92/118/EEB<sup>(3)</sup> II priedo panaikinimą paverčia niekiniu.
- (27) Mokslinės rekomendacijos turėtų paremti maisto higienai skirtus Bendrijos įstatymus. Šiuo tikslu kiekvieną kartą, jeigu iškiltų būtinybė, turėtų būti tariamasi su Europos maisto saugos institucija.
- (28) Siekiant, kad būtų atsižvelgiama į techninę ir mokslinę pažangą, Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniame komitete turėtų būti užtikrinamas glaudus ir veiksmingas Komisijos bei valstybių narių bendradarbiavimas.

<sup>(1)</sup> OL L 157, 2004 4 30, p. 33.

<sup>(2)</sup> OL L 168, 1994 7 2, p. 34.

<sup>(3)</sup> 1992 m. gruodžio 17 d. Tarybos direktyva 92/118/EEB, nustatanti gyvūnų sveikatos ir visuomenės sveikatos reikalavimus, reglamentuojančius produktų, kuriems netaikomi minėti reikalavimai, nustatyti specialiose Bendrijos taisyklėse, nurodytose Direktyvos 89/662/EEB A priedo I dalyje, ir taisyklėse dėl ligų sukėlėjų, pateiktose Direktyvoje 90/425/EEB, prekybą Bendrijoje ir jų importą į Bendriją (OL L 62, 1993 3 15, p. 49). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 445/2004 (OL L 72, 2004 3 11, p. 60).

**▼B**

- (29) Šio reglamento reikalavimai neturėtų būti taikomi, kol neįsigalioja visos maisto higienai skirtų naujų įstatymų dalys. Taip pat tikslinga numatyti, kad nuo naujų taisyklių įsigaliojimo iki jų taikymo praeitų mažiausiai 18 mėnesių, kad įmonės, kurios privalės laikytis tų taisyklių, galėtų prisitaikyti.
- (30) Šiam reglamentui įgyvendinti būtinos priemonės turėtų būti priimanos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką<sup>(1)</sup>,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

## I SKYRIUS

**BENDROS NUOSTATOS***1 straipsnis***Taikymo sritis**

1. Šis reglamentas nustato konkrečias gyvūninės kilmės maisto higienos taisykles maisto tvarkymo subjektams. Šios taisyklės papildo nustatytąsias Reglamentu (EB) Nr. 852/2004. Jos taikomos neperdirbtiems ir perdirbtiems gyvūninės kilmės produktams.
2. Jeigu aiškiai nenurodyta kitaip, šis reglamentas netaikomas maisto produktams, kurių sudėtyje yra augalinės kilmės ir perdirbtų gyvūninės kilmės produktų. Tačiau perdirbti gyvūninės kilmės produktai, naudojami pirmiau minėtiems maisto produktams paruošti, turi būti gaunami ir tvarkomi pagal šio reglamento reikalavimus.
3. Šis reglamentas netaikomas:
  - a) asmeniniam vartojimui skirtai pirminei produkcijai;
  - b) su asmeniniu namų ūkio vartojimu susijusiam paruošimui, tvarkant arba laikant asmeniniam vartojimui skirtus maisto produktus;
  - c) mažiems pirminių produktų kiekiams, kuriuos gamintojas tiesiogiai tiekia galutiniam vartotojui arba vietinėms mažmeninės prekybos įmonėms, kurios produkciją tiesiogiai tiekia galutiniam vartotojui;
  - d) mažiems paukštienos ir ūkyje paskerstų kiškinių mėsos kiekiams, kuriuos gamintojas tiesiogiai tiekia galutiniam vartotojui, arba vietinėms mažmeninės prekybos įmonėms, pirmiau minėtą šviežią mėsą tiesiogiai tiekiančioms galutiniam vartotojui;
  - e) medžiotojams, nedidelius laukinių medžiojamųjų gyvūnų arba laukinių medžiojamųjų gyvūnų mėsos kiekius tiesiogiai tiekiantiems galutiniam vartotojui arba vietinėms mažmeninės prekybos įmonėms, kurios tiekia tiesiogiai galutiniam vartotojui.
4. Valstybės narės, remdamosi nacionaliniais įstatymais, parengia taisykles, taikomas 3 dalies c, d ir e punktuose nurodytiems asmenims ir jų vykdomai veiklai. Šios nacionalinės taisyklės užtikrina šio reglamento tikslų įgyvendinimą.
5.
  - a) Jeigu aiškiai nenurodyta kitaip, šis reglamentas netaikomas mažmeninei prekybai.
  - b) Tačiau šis reglamentas mažmeninei prekybai taikomas, kai vykdomos gyvūninės kilmės maisto tiekimo kitai įmonei operacijos, jeigu:

<sup>(1)</sup> OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

**▼B**

i) operacijos – tai ne tik laikymas arba vežimas, ir šiuo atveju vis dėlto taikomi konkretūs III priede nustatyti temperatūros reikalavimai;

arba

ii) mažmeninė prekybos įmonė gyvūninės kilmės maistą tiekia ne tik kitai mažmeninės prekybos įmonei, ir pagal nacionalinius įstatymus tas tiekimas nėra susijęs su mažais kiekiais, vietinis ir nėra ribota veikla.

c) Valstybės narės gali priimti nacionalines priemones, kad šio reglamento reikalavimai būtų taikomi jų teritorijoje įsisteigusioms mažmeninės prekybos įmonėms, kurioms minėti reikalavimai nebūtų taikomi pagal a arba b punktus.

6. Šis reglamentas taikomas nepažeidžiant:

a) atitinkamų gyvūnų ir visuomenės sveikatos taisyklių, įskaitant griežtesnes taisykles, nustatytas užkirsti kelią tam tikrai užkrečiamai spongiforminei encefalopatijai, ją kontroliuoti ir likviduoti;

b) gyvūnų gerovės reikalavimų;

ir

c) gyvūnų tapatybės nustatymo ir gyvūninės kilmės produktų atsekamumo galimybės reikalavimų;

## 2 straipsnis

### Apibrėžtys

Šiame reglamente taikomos šios apibrėžtys:

1) Reglamente (EB) Nr. 178/2002 nustatytos apibrėžtys;

2) Reglamente (EB) Nr. 852/2004 nustatytos apibrėžtys;

3) I priede nustatytos apibrėžtys;

ir

4) visos II ir III prieduose pateiktos techninės apibrėžtys.

## II SKYRIUS

### MAISTO TVARKYMO SUBJEKTŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

## 3 straipsnis

### Bendri įsipareigojimai

1. Maisto tvarkymo subjektai turi laikytis atitinkamų II ir III priedų nuostatų.

2. Maisto tvarkymo subjektai gyvūninės kilmės produktų paviršiaus užtaršai pašalinti neturi naudoti jokios kitos medžiagos, išskyrus geriamąjį vandenį – arba, jeigu nustatyta Reglamente (EB) Nr. 852/2004 ar šiame reglamente, švarų vandenį – jei medžiagos naudojimas nebuvo patvirtintas 12 straipsnio 2 dalyje numatyta tvarka. Maisto tvarkymo subjektai taip pat turi laikytis visų naudojimo reikalavimų, kuriuos galima nustatyti pirmiau minėta tvarka. Jeigu maisto tvarkymo subjektai naudotų patvirtintą medžiagą, jie vis tiek turėtų laikytis šio reglamento reikalavimų.



4 straipsnis

**Įmonių registracija ir patvirtinimas**

1. Maisto tvarkymo subjektai Bendrijoje pagamintus gyvūninės kilmės produktus pateikia į rinką tik tada, jeigu tie produktai buvo paruošti ir sutvarkyti tik įmonėse:

a) atitinkančiose reikalavimus, nustatytus Reglamento (EB) Nr. 852/2004, šio reglamento II ir III priedu, ir kitus atitinkamus maisto įstatymo reikalavimus;

ir

b) kompetentingos institucijos užregistruotose arba, jeigu numatyta 2 dalyje, patvirtintose.

2. Nepažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 852/2004 6 straipsnio 3 dalies, įmonės, tvarkančios tuos gyvūninės kilmės produktus, kuriems šio reglamento III priede yra nustatyti reikalavimai, negali vykdyti veiklos, jeigu kompetentinga institucija jų nėra patvirtinusi pagal 3 dalį, išskyrus įmones:

a) gaminančias pirminę produkciją;

b) vykdančias vežimo operacijas;

c) laikančias produktus, kuriuos laikant neprivaloma paisyti temperatūros reikalavimų;

arba

d) vykdančias mažmeninės prekybos operacijas, išskyrus tas, kurioms taikomas šio reglamento 1 straipsnio 5 dalies b punktas.

3. Įmonė, patvirtintina pagal 2 dalį, negali vykdyti veiklos, jeigu pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 854/2004, nustatantį specialiąsias gyvūninės kilmės produktų, skirtų vartoti žmonėms, oficialios kontrolės taisykles <sup>(1)</sup>, kompetentinga institucija:

a) apsilankiusi vietoje, nėra suteikusi įmonei patvirtinimo vykdyti veiklą;

arba

b) nėra suteikusi įmonei sąlyginio patvirtinimo.

4. Maisto tvarkymo subjektai su kompetentingomis institucijomis turi bendradarbiauti pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004. Maisto tvarkymo subjektai pirmiausia turi užtikrinti, kad įmonės veikla būtų nutraukta, jeigu kompetentinga institucija atšaukia įmonei suteiktą patvirtinimą arba, jeigu įmonei buvo suteiktas sąlyginis patvirtinimas, kompetentinga institucija nepratęsia jo galiojimo arba nesuteikia visaverčio patvirtinimo.

5. Šis straipsnis nedraudžia įmonei nuo šio reglamento taikymo dienos iki pirmo vėlesnio kompetentingos institucijos patikrinimo pateikti maisto produktų į rinką, jeigu įmonė:

a) turi būti patvirtinta pagal 2 dalį ir gyvūninės kilmės produktų į rinką pateikė pagal Bendrijos įstatymus iki šio reglamento taikymo pradžios;

arba

b) tokio tipo, kad jai netaikomas reikalavimas gauti patvirtinimą iki šio reglamento taikymo pradžios.

<sup>(1)</sup> Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 83.





5 straipsnis

**Sveikumo ir identifikavimo žymėjimas**

1. Maisto tvarkymo subjektai gyvūninės kilmės produkto, sutvarkyto pagal 4 straipsnio 2 dalį patvirtintinoje įmonėje, nepateikia į rinką, jeigu produktas:
  - a) nepažymėtas pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004 taikomu sveikumo ženklu;
  - arba
  - b) tuo atveju, jei tas reglamentas nenumato, kad būtina žymėti sveikumo ženklu, nepažymėtas pagal šio reglamento II priedo I skirsnį privalomu identifikavimo ženklu.
2. Maisto tvarkymo subjektai identifikavimo ženklu gyvūninės kilmės produktą gali žymėti tik tada, jeigu produktas pagal šį reglamentą buvo pagamintas 4 straipsnio reikalavimus atitinkančiose įmonėse.
3. Maisto tvarkymo subjektai sveikumo ženklo, kuriuo žymima pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004, gali nepašalinti nuo mėsos, jeigu operatoriai mėsos nepjausto, neperdirba arba neapdoroja kitu būdu.

6 straipsnis

**Ne Bendrijoje pagaminti gyvūninės kilmės produktai**

1. Maisto tvarkymo subjektai, gyvūninės kilmės produktus importuojantys iš trečiųjų šalių, užtikrina, kad importuojama būtų tik tada, jeigu:
  - a) trečioji šalis, iš kurios siunčiamas produktas, yra įrašyta į pagal Reglamento (EB) Nr. 854/2004 11 straipsnį parengtą trečiųjų šalių, iš kurių leidžiama importuoti tą produktą, sąrašą;
  - b) i) to produkto siuntimo įmonė, kurioje jis buvo gautas ir paruoštas, yra įrašyta į pagal Reglamento (EB) Nr. 854/2004 12 straipsnį parengtą įmonių, iš kurių leidžiama, importuoti tą produktą, sąrašą, jeigu taikoma,
  - ii) jeigu šviežia mėsa, smulkinta mėsa, mėsos pusgaminiai, mėsos gaminiai ir mechaniškai atskirta mėsa (MAM), buvo pagaminta iš mėsos, gautos skerdyklose ir mėsos išpjaušimo įmonėse, įrašytose į pagal Reglamento (EB) Nr. 854/2004 12 straipsnį parengtą ir atnaujinamą sąrašą, arba patvirtintose Bendrijos įmonėse,
  - ir
  - iii) gyvų dvigeldžių moliuskų, dygiaodžių, gaubtagyvių ir jūros pilvakojų auginimo teritorijos, įrašytos į pagal to reglamento 13 straipsnį parengtą sąrašą;
  - c) produktas atitinka:
    - i) šio reglamento reikalavimus, įskaitant 5 straipsnio reikalavimus dėl sveikumo ženklo ir identifikavimo ženklo;
    - ii) Reglamento (EB) Nr. 852/2004 reikalavimus;
    - ir
    - iii) bet kokius importo reikalavimus, nustatytus pagal Bendrijos įstatymus, reglamentuojančius gyvūninės kilmės produktų importo kontrolę;
    - ir
  - d) Reglamento (EB) Nr. 854/2004 14 straipsnio reikalavimus dėl sertifikatų ir dokumentų, jeigu taikoma.

**▼B**

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, žuvininkystės produktus taip pat galima importuoti pagal Reglamento (EB) Nr. 854/2004 15 straipsnyje numatytas specialias nuostatas.
3. Maisto tvarkymo subjektai, importuojantys gyvūninės kilmės produktus, užtikrina, kad:
- a) importuotus produktus būtų galima patikrinti pagal Direktyvą 97/78/EB <sup>(1)</sup>;
  - b) importas atitiktų Direktyvos 2002/99/EB <sup>(2)</sup> reikalavimus
- ir
- c) jų kontroliuojamos operacijos, atliekamos importavus, būtų vykdomos pagal III priedo reikalavimus.
4. Maisto tvarkymo subjektai, importuojantys ir augalinės kilmės produktų, ir perdirbtų gyvūninės kilmės produktų turinčius maisto produktus, užtikrina, kad tuose maisto produktuose esantys perdirbti gyvūninės kilmės produktai atitiktų 1–3 dalių reikalavimus. Maisto tvarkymo subjektai turi sugebėti įrodyti, kad jie užtikrino pirmiau minėto reikalavimo vykdymą (pvz., pateikdami tinkamus dokumentus arba sertifikatus, kurie nebūtinai turi atitikti 1 dalies d punkte nurodytą formą).

## III SKYRIUS

**PREKYBA***7 straipsnis***Dokumentai**

1. Jeigu numatyta pagal II arba III priedą, maisto tvarkymo subjektai užtikrina, kad su gyvūninės kilmės produktų siuntomis būtų pateikiami sertifikatai arba kiti dokumentai.
2. 12 straipsnio 2 dalyje nurodytą tvarka:
  - a) galima parengti dokumentų pavyzdį;

ir

  - b) galima numatyti, kad bus naudojamosi elektroniniu dokumentu.

*8 straipsnis***Specialios garantijos**

1. Maisto tvarkymo subjektai, ketinantys toliau nurodomą gyvūninės kilmės maistą tiekti į Švedijos arba Suomijos rinką, turi laikytis 2 dalyje nustatytų salmonelėms taikomų taisyklių:
  - a) galvijų ir kiaulių mėsa, įskaitant smulkintą mėsa, tačiau išskyrus mėsos pusgaminius ir mechaniškai atskirtą mėsa (MAM);
  - b) šių rūšių paukščių mėsa: naminių paukščių, kalakutų, perlinių vištų, ančių ir žąsų, įskaitant smulkintą mėsa, tačiau išskyrus mėsos pusgaminius ir mechaniškai atskirtą mėsa (MAM);

<sup>(1)</sup> 1997 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva 97/78/EB, nustatanti principus, reglamentuojančius iš trečiųjų šalių į Bendriją įvežamų produktų veterinarinių patikrinimų organizavimą (OL L 24, 1998 1 30, p. 9). Direktyva su pakeitimais, padarytais 2003 m. Stojimo aktu.

<sup>(2)</sup> 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyva 2002/99/EB nustatanti gyvūnų sveikatos taisykles, reglamentuojančias žmonėms skirtų gyvūninės kilmės produktų gamybą, perdirbimą, paskirstymą ir importą (OL L 18, 2003 1 23, p. 11).

**▼B**

ir

c) kiaušinius.

2. a) Siuntų siuntimo įmonėje turi būti paimami galvijų ir kiaulių mėsos bei naminių paukščių mėsos mėginiai ir atliekamas jų mikrobiologinis tyrimas, kurio rezultatai pagal Bendrijos įstatymus turi būti neigiami.
- b) Kiaušinių pakavimo centrai turi pateikti garantiją, kad kiaušinių siuntos buvo surinktos iš paukščių pulkų, kurių mikrobiologinis tyrimas buvo atliktas, ir jo rezultatai pagal Bendrijos įstatymus buvo neigiami.
- c) Jei siunta skirta įmonei, kurioje ta mėsa bus pasterizuojama, sterilizuojama arba panašiai apdorojama, galvijų ir kiaulių mėsos siuntų tyrimą, numatytą a punkte, atlikti nebūtina. Jei užtikrinama, kad perdirbimo proceso metu salmonelės bus pašalintos, produktams gaminti skirtų kiaušinių siuntų tyrimą, numatytą b punkte, atlikti nebūtina..
- d) Maisto produktų, pagamintų įmonėje, kurioje atitinkamiems gyvūninės kilmės maisto produktams taikoma kontrolės programa, kuri 12 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka gyvūninės kilmės maisto produktams yra pripažinta lygiaverte patvirtintajai Švedijoje ir Suomijoje, tyrimų, numatytų a ir b punktuose, atlikti nebūtina.
- e) Jei tai galvijų ir kiaulių mėsa bei naminių paukščių mėsa, su maisto produktais pateikiamas Bendrijos įstatymų nustatytą pavyzdį atitinkantis prekybos dokumentas arba sertifikatas, kuriuo patvirtinama, kad:
  - i) buvo atlikti a punkte nurodyti patikrinimai, kurių rezultatai buvo neigiami;  
arba
  - ii) mėsa yra skirta vienam iš c punkte nurodytų tikslų;  
arba
  - iii) mėsa buvo gauta iš įmonės, kuriai taikomas d punktas.
- f) Jei tai kiaušiniai, su jų siuntomis turi būti pateikiamas sertifikatas, patvirtinantis, kad buvo atlikti b punkte nurodyti tyrimai, kurių rezultatai buvo neigiami, arba, kad kiaušiniai skirti naudoti c punkte nurodytu būdu.

3. 12 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka:

- a) 1 ir 2 dalių reikalavimus galima atnaujinti visų pirma atsižvelgiant į valstybių narių kontrolės programų pakeitimus arba mikrobiologinių kriterijų priėmimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004;

ir

- b) 1 dalyje nurodytiems bet kuriems maisto produktams 2 dalyje nustatytas taisyklės visiškai arba iš dalies galima pradėti taikyti kiekvienai valstybei narei arba bet kuriam jos regionui, jeigu valstybė narė naudoja kontrolės programą, kuri atitinkamiems gyvūninės kilmės maisto produktams pripažinta lygiaverte patvirtintajai Švedijoje ir Suomijoje.

4. Šiame straipsnyje „kontrolės programa“ – tai pagal Reglamentą (EB) Nr. 2160/2003 patvirtinta kontrolės programa.



IV SKYRIUS

**BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

*9 straipsnis*

**Igyvendinimo priemonės ir pereinamojo laikotarpio priemonės**

Igyvendinimo priemonės ir pereinamojo laikotarpio priemonės galima nustatyti 12 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

*10 straipsnis*

**II ir III priedų pakeitimas ir pritaikymas**

1. II ir III priedus galima pritaikyti arba atnaujinti 12 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka atsižvelgiant į:

- a) geros praktikos rekomendacijų pasikeitimą;
- b) patirtį, įgytą įgyvendinant RVASVT pagrįstas sistemas pagal Reglamento (EB) Nr. 852/2004 5 straipsnį;
- c) technologijų plėtrą ir jos praktinius rezultatus bei vartotojų lūkesčius, siejamus su maisto produktų sudėtimi;
- d) mokslines rekomendacijas, ypač naujos rizikos įvertinimą;
- e) maisto produktų mikrobiologinius ir temperatūros kriterijus;
- f) vartojimo įpročių pokyčius.

2. 12 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka galima leisti nesilaikyti II ir III priedų, jeigu nesilaikant minėtų priedų nebūtų trukdoma siekti šio reglamento tikslų.

3. Valstybės narės, netrukdydamos siekti šio reglamento tikslų, pagal 4–8 dalis gali imtis nacionalinių priemonių, pritaikančių III priede nustatytus reikalavimus.

- 4. a) 3 dalyje nurodytomis nacionalinėmis priemonėmis siekiama:
  - i) užtikrinti, kad bet kuriuose maisto produktų gamybos, perdirbimo arba platinimo etapuose nepertraukiamai būtų naudojami tradiciniai būdai;
  - arba
  - ii) prisitaikyti prie regionuose, kuriems taikomi konkretūs geografiniai apribojimai, įsteigto maisto produktų verslo poreikių.
- b) Kitais atvejais tos priemonės taikomos tik statant įmones, jas išdėstant ir jų įrangai.

5. Kiekviena valstybė narė, ketinanti imtis 3 dalyje nurodytų nacionalinių priemonių, praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms. Kiekviename pranešime:

- a) pateikiamas išsamus reikalavimų, kuriuos ta valstybė narė ketina pritaikyti, aprašymas ir siūlomo pritaikyti reikalavimo pobūdis;
- b) aprašomi atitinkami maisto produktai ir įmonės;
- c) išdėstomos reikalavimo pritaikymą pagrindžiančios priežastys, įskaitant, tam tikrais atvejais, atliktos pavojaus analizės santrauką ir visas priemonės, kurių turi būti imamasi, kad pritaikytas reikalavimas netrukdytų siekti šio reglamento tikslų;

ir

- d) pateikiama bet kokia kita susijusi informacija.

**▼B**

6. Kitos valstybės narės per tris mėnesius nuo tos dienos, kai gaunamas 5 dalyje nurodytas pranešimas, turi nusiųsti Komisijai raštiškas pastabas. Jeigu reikalavimus pritaikyti būtina dėl 4 dalyje nurodytų priežasčių, pirmiau minėtą laikotarpį, paprašius bet kuriai valstybei narei, galima pratęsti iki keturių mėnesių. Komisija, gavusi vienos arba daugiau valstybių narių raštiškas pastabas, 12 straipsnio 1 dalyje nurodytame komitete tariasi su valstybėmis narėmis. Komisija, laikydama 12 straipsnio 2 dalyje nurodytos tvarkos, gali nuspręsti, ar numatytas priemonės galima įgyvendinti, tam tikrais atvejais iš dalies jas pakeitus. Tam tikrais atvejais Komisija pagal 1 arba 2 dalį gali siūlyti bendras priemones.

7. Valstybė narė III priedo reikalavimus pritaikančių nacionalinių priemonių gali imtis tik tada, jeigu:

- a) laikomasi pagal 6 dalį priimto sprendimo;
- b) po mėnesio nuo 6 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos Komisija valstybėms narėms nepranešė, kad ji yra gavusi raštiškas pastabas arba kad ji ketina siūlyti priimti sprendimą pagal 6 dalį;

arba

- c) pagal 8 dalį.

8. Valstybė narė savo iniciatyva ir laikydama bendrų sutarties nuostatų gali išlaikyti arba nustatyti nacionalines taisykles:

- a) draudžiančias arba ribojančias pateikti į savo teritorijos rinką tiesiogiai žmonėms vartoti skirtą žalią pieną arba žalią grietinę;

arba

- b) leidžiančias, gavus kompetentingos institucijos leidimą, naudoti III priedo IX skirsnyje nustatytą bendro bakterijų skaičiaus ir somatinių ląstelių skaičiaus kriterijų neatitinkantį žalią pieną sūriams gaminti, kai laikymo ir nokinimo laikotarpis yra ne trumpesnis kaip 60 dienų, ir pieno gaminius, gaunamus gaminant pirmiau minėtus sūrius, jeigu tas leidimas netrukdo siekti šio reglamento tikslų.

### *11 straipsnis*

#### **Specialūs sprendimai**

Nepažeidžiant bendrų 9 straipsnio ir 10 straipsnio 1 dalies teiginių, 12 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka galima nustatyti įgyvendinimo priemones arba iš dalies pakeisti II ar III priedą, kad:

- 1) būtų nustatytos taisyklės dar šiltai mėsai vežti;
- 2) būtų nurodyta, vertinant mechaniškai atkirtą mėsą (MAM), koks kalcio kiekis nėra gerokai didesnis nei smulkintoje mėsoje;
- 3) būtų nustatyti kiti apdorojimo būdai, perdirbimo įmonėje taikytini B ir C klasės auginimo teritorijose auginamiems gyviems dvigeldžiams moliuskams, kurie nebuvo nuvežti į -apsivalymo teritorija -arba nebuvo išvalyti;
- 4) būtų nustatyti pripažinti jūrinių biotoksinų tyrimo metodai;
- 5) bendradarbiaujant su kontroline Bendrijos laboratorija būtų nustatyti papildomi gyvų dvigeldžių moliuskų sveikatos standartai, įskaitant:
  - a) ribines kitų jūrinių biotoksinų vertes ir jų tyrimo metodus;
  - b) virusologinio tyrimo procedūras ir virusologinius standartus;
 ir
  - c) mėginių ėmimo planus bei metodus ir analizės paklaidas, kurios turi būti taikomos nustatant, ar laikomasi sveikatos standartų;

**▼B**

- 6) būtų nustatyti sveikatos standartai arba patikrinimai, jeigu yra mokslinių įrodymų, patvirtinančių, kad sveikatos standartai arba patikrinimai reikalingi visuomenės sveikatai apsaugoti;
  - 7) III priedo, VII skirsnio, IX skyriaus reikalavimai būtų pradėti taikyti gyviems dvigeldžiams moliuskams, išskyrus šukutes;
  - 8) būtų nustatyti kriterijai, apibrėžiantys, kada epizootinių duomenų pakanka, kad būtų patvirtinama, jog žvejojimo rajonas parazitų atžvilgiu nekelia pavojaus sveikatai, ir vėliau nustatant, kada kompetentinga institucija gali leisti maisto tvarkymo subjektams nešaldyti žuvininkystės produktų pagal III priedo, VIII skirsnio, III skyriaus D dalį;
  - 9) būtų nustatyti žuvininkystės produktų šviežumo kriterijai ir histamino bei bendro lakiojo azoto kiekio apribojimai;
  - 10) tam tikriems pieno gaminiams gaminti būtų leista naudoti III priedo IX skirsnyje nustatytų bendro bakterijų skaičiaus ir somatinių bakterijų skaičiaus kriterijų neatitinkantį žalią pieną;
  - 11) nepažeidžiant Direktyvos 96/23/EB <sup>(1)</sup>, būtų nustatyta didžiausia leistina bendra suvestinė antibiotikų likučių žaliame piene vertė;
- ir
- 12) būtų patvirtinti lygiaverčiai želatinos ir kolageno gamybos procesai.

*12 straipsnis***Komitetas**

1. Komisijai padeda Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas.
  2. Jeigu nuoroda daroma į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.
- Nustatoma, kad Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje numatytas laikotarpis yra trys mėnesiai.
3. Komitetas nusistato darbo tvarkos taisykles.

*13 straipsnis***Konsultacijos su Europos maisto saugos institucija**

Komisija tariaisi su Europos maisto saugos institucija kiekvienu šio reglamento taikymo sričiai priskiriamu klausimu, galinčiu turėti didelį poveikį visuomenės sveikatai, ypač prieš siūlydama III priedo III skyriaus taikymą išplėsti kitoms gyvūnų rūšims.

*14 straipsnis***Ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai**

1. Komisija ne vėliau kaip 2009 m. gegužės 20 d. Europos Parlamentui ir Tarybai įteikia ataskaitą, kurioje įvertinama įgyvendinant šį reglamentą įgyta patirtis.
2. Komisija, tam tikrais atvejais, prie ataskaitos prideda tinkamus pasiūlymus.

<sup>(1)</sup> 1996 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 96/23/EB dėl kai kurių medžiagų ir jų likučių gyvuose gyvūnuose ir gyvūninės kilmės produktuose monitoringo priemonių (OL L 125, 1996 5 23, p. 10). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 806/2003 (OL L 122, 2003 5 16, p. 1).

**▼B**

*15 straipsnis*

Šis reglamentas įsigalioja 20 dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas po 18 mėnesių nuo visų toliau išvardytų teisės aktų įsigaliojimo dienos:

a) Reglamentas (EB) Nr. 852/2004;

b) Reglamentas (EB) Nr. 854/2004;

ir

c) Direktyva 2004/41/EB.

Tačiau jis taikomas ne anksčiau kaip 2006 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.



*I PRIEDAS*  
**APIBRĖŽTYS**

Šiame reglamente:

1. MĖSA
  - 1.1. „Mėsa“ – tai 1.2–1.8 punktuose nurodytų gyvūnų valgomosios dalys, įskaitant kraują.
  - 1.2. „Naminiai kanopiniai“ – tai naminiai galvijai (įskaitant *Bubalus* ir *Stombras* rūšis), kiaulės, avys ir ožkos bei naminiai neporakanopiai gyvūnai.
  - 1.3. „Paukščiai“ – tai ūkiuose auginami paukščiai, įskaitant naminiais nelaikomus paukščius, kurie auginami kaip naminiai gyvūnai, išskyrus *Ratitae* genties paukščius.
  - 1.4. „Kiškiniai“ – tai triušiai, kiškiai ir graužikai.
  - 1.5. „Laukiniai medžiojamieji gyvūnai“ – tai:
    - laukiniai kanopiniai ir kiškiniai bei kiti maistui medžiojami sausumos žinduoliai, kurie pagal taikomus atitinkamos valstybės narės įstatymus laikomi laukiniais medžiojamaisiais gyvūnais, įskaitant laisvės sąlygomis, panašiomis į laukinių medžiojamųjų gyvūnų gyvenimo sąlygas, aptvertoje teritorijoje gyvenančius žinduolius,
    - ir
    - maistui medžiojami laukiniai paukščiai.
  - 1.6. „Ūkiuose auginami medžiojamieji gyvūnai“ – tai auginami *Ratitae* genties paukščiai ir auginami sausumos žinduoliai, išskyrus nurodytuosius 1.2 punkte.
  - 1.7. „Smulkieji laukiniai medžiojamieji gyvūnai“ – tai laisvėje gyvenantys laukiniai medžiojamieji paukščiai ir kiškiniai.
  - 1.8. „Stambieji laukiniai medžiojamieji gyvūnai“ – tai laisvėje gyvenantys laukiniai sausumos žinduoliai, kuriems netaikoma smulkiųjų laukinių medžiojamųjų gyvūnų apibrėžtis.
  - 1.9. „Skerdena“ – tai paskersto ir išdoroto gyvūno kūnas.
  - 1.10. „Šviežia mėsa“ – tai jokių konservavimo procesu neapdorota mėsa, išskyrus atšaldytą, sušaldytą arba greitai sušaldytą mėsa, įskaitant mėsa vakuuminėse pakuotėse arba apsauginių dujų atmosferoje.
  - 1.11. „Subproduktai“ – tai šviežia mėsa, išskyrus skerdenas, įskaitant vidaus organus ir kraują.
  - 1.12. „Vidaus organai“ – krūtinės, pilvo ir dubens ertmės organai, taip pat trachėja ir stemplė, paukščių gūžys.
  - 1.13. „Smulkinta mėsa“ – iškaulinėta ir susmulkinta mėsa, į kurią gali būti pridėta mažiau nei 1 % druskos.
  - 1.14. „Mechaniškai atskirta mėsa“ arba „MAM“ – tai produktas, gautas mechaninėmis priemonėmis nuėmus mėsą nuo kaulų, gautų mėsą iškaulinėjus, arba nuo paukščių skerdenų, kai raumens skaidulų struktūra saugoma arba pakeičiama.
  - 1.15. „Mėsos pusgaminiai“ – tai šviežia mėsa, įskaitant smulkintą mėsa, į kurią pridėta maisto produktų, prieskonių arba priedų, kurios vidinė ląstelių struktūra apdorojus nepakito – neprarado šviežios mėsos savybių.
  - 1.16. „Skerdykla“ – tai įmonė, kurioje skerdziami ir išdorojami maistui skirti gyvūnai.
  - 1.17. „Mėsos išpjaustymo įmonė“ – tai įmonė, kurioje mėsa iškaulinėjama ir (arba) supjaustoma.
  - 1.18. „Medžiojamųjų gyvūnų tvarkymo įmonė“ – tai bet kuri įmonė, kurioje sumedžioti medžiojamieji gyvūnai ir medžiojamųjų gyvūnų mėsa sutvarkomi taip, kad medžiojamuosius gyvūnus ir jų mėsą būtų galima pateikti į rinką.
2. GYVI DVIGELDŽIAI MOLIUSKAI
  - 2.1. „Dvigeldžiai moliuskai“ – tai plokštėtažiauniai (*Bivalve* klasės *Lamellibranchia* poklasio) moliuskai, kurie minta košdami vandenį.



## ▼B

- 2.2. „Jūriniai biotoksinais“ – tai nuodingos medžiagos, kurias dvigeldžiai moliuskai sukaupia maitindamiesi nuodais užterštu planktonu.
  - 2.3. „Laikymas“ – tai iš A klasės auginimo teritorijų, valymo centrų arba siuntimo centrų gautų gyvų dvigeldžių moliuskų laikymas talpyklose arba bet kokiuose kituose įrenginiuose su švairiu jūros vandeniu arba natūraliose auginimo teritorijose siekiant iš gyvų dvigeldžių moliuskų pašalinti smėlį, dumblą ar gleives, išsaugoti arba pagerinti juslines savybes ir užtikrinti, kad prieš įvyniojant ar supakuojant moliuskai būtų gyvybingi.
  - 2.4. „Surinkėjas“ – tai bet koks fizinis ar juridinis asmuo, iš auginimo teritorijų visomis priemonėmis renkantis gyvus dvigeldžius moliuskus tvarkyti ir pateikti į rinką.
  - 2.5. „Auginimo teritorija“ – tai bet kokia jūros, upės žiočių ar lagūnos dalis su natūraliomis dvigeldžių moliuskų auginimo teritorijomis, arba vietos, kuriose auginami ir renkami dvigeldžiai moliuskai.
  - 2.6. „Natūralaus apsivalymo teritorija“ – tai bet kokia aiškiai nužymėtomis ribomis ir paženklinta plūdurais, gairėmis ar bet kokiomis kitomis statomomis priemonėmis jūros, upės žiočių arba lagūnos dalis, skirta išimtinai gyviems dvigeldžiams moliuskams natūraliai valytis.
  - 2.7. „Siuntimo centras“ – tai bet kokia jūros pakrantėje arba jūroje esanti įmonė maistui skirtiems gyviems dvigeldžiams moliuskams priimti, laikyti, plauti, valyti, rūšiuoti ir vynioti bei pakuoti.
  - 2.8. „Valymo centras“ – tai įmonė, turinti talpyklas, į kurias tiekiamas švarus jūros vanduo ir dedami gyvi dvigeldžiai moliuskai tokiam laikui, kuris būtinas pašalinti teršalus, kad jie taptų tinkami maistui.
  - 2.9. „Moliuskų vežimas į natūralaus apsivalymo teritorijas“ – tai gyvų dvigeldžių moliuskų vežimas į jūros arba lagūnos ar upių žiočių vietas tokiam laikui, kuris būtinas moliuskų užtaršą sumažinti tiek, kad jie tiktų maistui. Šiems veiksams nepriskiriama konkreči operacija, kai dvigeldžiai moliuskai vežami į tinkamesnes jų auginimo arba svorio priaugimo vietas.
3. ŽUVININKYSTĖS PRODUKTAI
- 3.1. „Žuvininkystės produktai“ – tai visi laukiniai arba auginami jūros arba gėlių vandenių gyvūnai (išskyrus gyvus dvigeldžius moliuskus, gyvus dygiaodžius, gyvus gaubtagyvius ir gyvus jūros pilvakojus ir visus žinduolius, roplius ir varles), įskaitant visas valgomasias jų gyvūnų dalis ir gaminius.
  - 3.2. „Žuvų perdirbimo laivas“ – tai bet koks laivas, kuriame iš žuvininkystės produktų paruošus filė, juos supjausčius griežinėliais, nulupus odą, pašalinus kiautus, nuskutus žvynus, tuos produktus sumalus ar perdirbus arba atlikus vieną ar kelias iš pirmiau išvardytų operacijų, jie įvyniojami arba supakuojami ir, jei būtina, atšaldomi ar sušaldomi.
  - 3.3. „Laivas šaldytuvais“ – tai bet koks laivas, kuriame žuvininkystės produktai sušaldomi, tam tikrais atvejais iš anksto nuleidus kraują, pašalinus galvas, žiaunas bei pelekus, ir po to, jei būtina, įvyniojami arba supakuojami.
  - 3.4. „Mechaniškai atskirti žuvininkystės produktai“ – tai bet koks produktas, gautas mechaninėmis priemonėmis nuėmus mėsą nuo žuvininkystės produktų, kai suardoma arba pakeičiama mėsos struktūra.
  - 3.5. „Švieži žuvininkystės produktai“ – tai neišdarinėti arba išdarinėti neperdirbti žuvininkystės produktai, įskaitant produktus vakuuminėse pakuotėse arba modifikuotoje atmosferoje, kurie nebuvo apdoroti, o tik atšaldyti.
  - 3.6. „Išdarinėti žuvininkystės produktai“ – tai neperdirbti žuvininkystės produktai, su kuriais buvo atliktos jų anatominį vientisumą pakeičiančios operacijos, pvz., išskrosti, pašalintos galvos, supjaustyti griežinėliais, paruošta filė ir sukapti.
4. PIENAS
- 4.1. „Žalias pienas“ – tai natūralus karvių pienas, kuris nebuvo pakaitintas iki aukštesnės nei 40 °C temperatūros arba nebuvo apdorotas kaip nors kitaip, kad pienui būtų padarytas pirmiau minėtas poveikis.
  - 4.2. „Pieno gamybos ūkis“ – tai įmonė, kurioje vienas arba daugiau ūkiuose auginamų gyvūnų laikomi pieno, skirto parduoti, gamybai.
5. KIAUŠINIAI

**▼B**

- 5.1. „Kiaušiniai“ – tai ūkiuose auginamų paukščių kiaušiniai su lukštu, išskyrus dužusius, perintus arba virtus kiaušinius, kurie yra tiesiogiai tinkami maistui arba kiaušinių gaminiams ruošti.
- 5.2. „Skystasis kiaušinis“ – tai neperdirbtas kiaušino turinys pašalinus lukštą.
- 5.3. „Skilę kiaušiniai“ – tai kiaušiniai pažeistu lukštu, tačiau sveika polukštine plėvele.
- 5.4. „Pakavimo centras“ – tai įmonė, kurioje kiaušiniai rūšiuojami pagal kokybę ir svorį.
6. VARLIŲ KOJELĖS IR SRAIGĖS
  - 6.1. „Varlių kojelės“ – tai *Rana* rūšies (*Ranidae* šeimos) varlių užpakalinė kūno dalis, padalinta skersine už priekinių galūnių padaryta įpjova, išdoro-ta ir nulupta
  - 6.2. „Sraigės“ – tai *Helix pomatia* Linne, *Helix aspersa* Muller, *Helix lucorum* rūšių ir *Achatinidae* šeimos sausumos pilvakojai.
7. GAMINIAI
  - 7.1. „Mėsos gaminiai“ – tai šviežios mėsos požymių neturinti perdirbta mėsa arba iš jos pagamintas gaminytis.
  - 7.2. „Pieno gaminiai“ – tai iš žalio pieno gauti gaminiai arba iš jų pagaminti kiti gaminiai.
  - 7.3. „Kiaušinių gaminiai“ – tai gaminiai, gauti perdirbus kiaušinius arba įvai-rias sudedamąsias kiaušinių dalis ar tų dalių mišinius, arba iš kiaušinių gaminių pagaminti kiti gaminiai.
  - 7.4. „Žuvininkystės produktai“ – tai žuvininkystės produktai arba iš jų paga-minti kiti gaminiai.
  - 7.5. „Lydyti gyvūnų taukai“ – tai kaitinant mėsą, įskaitant kaulus, gauti maistui skirti taukai.
  - 7.6. „Spirgai“ – tai baltymų turintys taukų lydymo likučiai, susidarę atskyrus dalį riebalų ir vandens;
  - 7.7. „Želatina“ – tai natūralūs tirpūs baltymai (stingstantys arba nestings-tantys), gaunami atliekant kolageno, pagaminto iš gyvūnų (įskaitant žuvis ir naminius paukščius) kaulų, kailių ir odų, sausgyslių ir raumenų, dalinę hidrolizę;
  - 7.8. „Kolagenas“ – tai iš gyvūnų kaulų, kailių, odų ir sausgyslių pagal atitin-kamus šio reglamento reikalavimus pagamintas baltyminis produktas.
  - 7.9. „Aporoti skrandžiai, pūslės ir žarnos“ – tai išvalyti skrandžiai, pūslės bei žarnos, kurios buvo sūdytos, kaitintos arba džiovintos.
8. KITOS APIBRĖŽTYS
  - 8.1. „Gyvūniniai produktai“ – tai:
    - gyvūninis maistas, įskaitant medų ir kraują,
    - maistui skirti gyvi dvigeldžiai moliuskai, gyvi dygiaodžiai, gyvi gaub-tagyviai ir gyvi jūros pilvakojai,
    - ir
    - kiti gyvi gyvūnai, skirti tiekti galutiniam vartotojui.
  - 8.2. „Didmeninė prekyba“ – tai maisto verslas, sudarytas iš kelių atskirų vienetų, turinčių bendrą įrangą ir skyrius, kuriuose maisto tvarkymo subjektams parduodami maisto produktai.

**▼ B***II PRIEDAS***KAI KURIEMS GYVŪNINĖS KILMĖS PRODUKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI****I SKIRSNIS: IDENTIFIKAVIMO ŽENKLAS**

Jei numatyta pagal 5 arba 6 straipsnį ir laikantis III priedo nuostatų, maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad gyvūninės kilmės produktai pagal toliau nurodomas nuostatas būtų pažymėti identifikavimo ženklų.

**A. ŽYMĖJIMAS IDENTIFIKAVIMO ŽENKLU**

1. Produktas identifikavimo ženklų turi būti pažymimas prieš išsiunčiant jį iš įmonės.

**▼ M3**

2. Tačiau, kai produkto pakuotė ir (ar) vyniojimo medžiaga yra nuimama arba jis yra toliau perdirbamas kitoje įmonėje, produktas turi būti pažymėtas nauju ženklų. Tokiais atvejais naujas ženklas turi nurodyti įmonės, kurioje atliekami šie veiksmai, numerį.

**▼ B**

3. Identifikavimo ženklų neprivaloma žymėti kiaušinių, kuriems Reglamentas (EB) Nr.1907/90 <sup>(1)</sup> nustato ženklinimo etiketėmis ir žymėjimo reikalavimus.
4. Maisto tvarkymo subjektai pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 18 straipsnį turi vietoje naudoti sistemas ir procedūras maisto tvarkymo subjektų, iš kurių jie gavo gyvūninės kilmės produktus arba kuriems tuos produktus pristatė, tapatybei nustatyti.

**B. IDENTIFIKAVIMO ŽENKLO FORMA**

5. Ženklas turi būti įskaitomas ir nenutrinamas, o jo rašmenys lengvai atpažįstami. Tuo ženklų turi būti pažymėta tokia vieta, kad ją būtų galima aiškiai parodyti kompetentingoms institucijoms.
6. Ženkle turi būti nurodomas įmonės buvimo šalies pavadinimas, kurį galima rašyti jo netrumpinant arba pateikiant kaip dviejų raidžių kodą pagal atitinkamą ISO standartą.

Jei tai valstybės narės, naudotini šie kodai: ► **M1** BE, ► **M4** BG, ◄ CZ, DK, DE, EE, GR, ES, FR, IE, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, SI, SK, FI, ► **M4** RO, ◄ SE arba UK. ◄

**▼ M2****▼ B**

7. Ženkle turi būti nurodomas įmonės veterinarinio patvirtinimo numeris. Jei įmonė gamina maistą, kuriam šis reglamentas taikomas ir maistą, kuriam jis netaikomas, maisto tvarkymo subjektas abiejų tipų maistą gali žymėti tuo pačiu identifikavimo ženklų.

**▼ M1**

8. Jei žymima įmonėje, įsisteigusioje Bendrijoje, ženklas – tai ovalo formos ženklas, kuriame yra santrumpa CE, EC, EF, EG, EK, EY, ES, EÜ, EK, ► **M4** EO, ◄ EB arba WE.

**▼ B****C. ŽYMĖJIMO BŪDAS**

9. Ženklų, atsižvelgiant į skirtingų gyvūninės kilmės produktų pateikimą, galima tiesiogiai žymėti produktą, vyniojimo medžiagą arba pakuotę ar atspausdinti ženklą ant etiketės, tvirtinamos prie produkto, vyniojimo medžiagos arba pakuotės. Ženklas taip pat gali būti atspausdintas medžiagos nepadalinama žymena.
10. Jei tai supjaustytos šviežios mėsos arba subproduktų pakuotė, ženklų turi būti pažymėta prie pakuotės pritvirtinta etiketė arba ženklas ant

<sup>(1)</sup> 1990 m. birželio 26 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1907/90 dėl tam tikrų prekybos kiaušinių standartų (OL L 173, 1990 7 6, p. 5). Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 2052/2003 (OL L 305, 2003 11 22., p. 1).

**▼B**

pakuotės išspausdinamas taip, kad atidarius pakuotę tas ženklas būtų sunaikinamas. To daryti vis dėlto nebūtina, jeigu pakuotę galima atidaryti tik ją suplėšant. Jei vyniojimo medžiaga užtikrina tokią pačią apsaugą kaip pakuotė, etiketę galima pritvirtinti prie vyniojimo medžiagos.

11. Jei gyvūninės kilmės produktai, skirti kitoje įmonėje tvarkyti, perdirbti, vynioti arba pakuoti, sukraunami į vežimo konteinerius arba didelę pakuotę, ženklų galima žymėti išorinį konteinerio arba pakuotės paviršių.
12. Skystus, granuliuotus ir miltelių pavidalo gyvūninės kilmės produktus vežant be taros ir žuvininkystės produktus vežant be taros identifikavimo ženklas nebūtinas, jeigu pridedamuose dokumentuose pateikiama 6, 7 ir, tam tikrais atvejais, 8 pastraipose nurodoma informacija.
13. Jei gyvūninės kilmės produktai kraunami į pakuotę, skirtą tiesiogiai tiekti galutiniam vartotojui, ženklų pakanka pažymėti tik tos pakuotės išorę.
14. Jei gyvūninės kilmės produktai žymimi ženklų tiesiogiai, leidimas naudoti spalvas turi būti suteikiamas pagal Bendrijos taisyklės dėl dažomųjų medžiagų naudojimo su maisto produktais.

## II SKIRSNIS: RVASVT PAGRISTŲ PROCEDŪRŲ TIKSLAI

1. Skerdyklas eksploatuojantys maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad pagal bendrus Reglamento (EB) Nr. 852/2004 5 straipsnio reikalavimus taikomos procedūros atitiktų reikalavimus, jog pavojaus analizės būtinumas yra įrodytas, ir specialius 2 pastraipoje išvardytus reikalavimus.
2. Procedūros turi užtikrinti, kad kiekvienas į skerdyklą patekęs gyvūnas arba, tam tikrais atvejais, kiekviena gyvūnų siunta:
  - a) būtų tinkamai identifikuotas;
  - b) su kiekvienu gyvūnu ar jų siunta būtų pateikiama atitinkama informacija iš III skirsnyje nurodyto kilmės ūkio;
  - c) nėra kilęs iš ūkio arba teritorijos, kuriai galioja judėjimo draudimas arba kitokie apribojimai, susiję su gyvūnų arba visuomenės sveikata, išskyrus atvejus, kai gaunamas kompetentingos institucijos leidimas;
  - d) būtų švarus;
  - e) būtų sveikas (kiek tą gali nustatyti maisto tvarkymo subjektas)
 ir;
  - f) atvežus gyvūną į skerdyklą, jo gerovė atitiktų nustatytus reikalavimus.
3. Jeigu nebūtų vykdomi kokie nors 2 dalyje išvardyti reikalavimai, maisto tvarkymo subjektas turi pranešti valstybiniam veterinarijos gydytojui ir imtis tinkamų priemonių.

## III SKIRSNIS: MAISTO GRANDINĖS INFORMACIJA

Skerdyklas eksploatuojantys maisto tvarkymo subjektai tam tikrais atvejais turi prašyti, gauti, tikrinti maisto grandinės informaciją apie visus gyvūnus, kurie vežami arba vežtini į skerdyklą, išskyrus laukinius medžiojamuosius gyvūnus, ir, atsižvelgdami į tą informaciją, imtis veiksmų, kaip nustatyta šiame skirsnyje.

1. Į skerdyklos patalpas gyvūnai neturi būti priimami, jeigu tvarkymo subjektai neprašė ir jiems nebuvo perduota atitinkama maisto saugos informacija, pateikiama kilmės ūkyje pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004 daromuose įrašuose.
2. Informacija skerdyklą eksploatuojantiems subjektams turi būti perduodama ne vėliau kaip 24 valandos prieš gyvūnams patenkant į skerdyklą, išskyrus 7 pastraipoje minimas aplinkybes.
3. 1 pastraipoje nurodyta atitinkama maisto saugos informacija pirmiausia turi būti susijusi su:
  - a) kilmės ūkio būkle ir regiono gyvūnų sveikatos būkle;
  - b) gyvūnų sveikatos būkle;

## ▼B

- c) veterinariniais vaistais arba kitu atitinkamu laikotarpiu gyvūnams paskirtu gydymu, kurio išlauka didesnė nei nulis, bei jų paskyrimo datomis ir išlaukomis;
  - d) ligos, galinčios turėti įtakos mėsos saugai, atvejais;
  - e) iš gyvūnų paimtų mėginių arba kitų mėginių, paimtų diagnozuoti ligas, galinčias turėti įtakos mėsos saugai, įskaitant mėginius, kurie paimti įgyvendinant zoonozų ir likučių stebėsenos bei kontrolės programą, analizės rezultatais, jeigu jie yra svarbūs visuomenės sveikatos apsaugai;
  - f) su atitinkamomis iš to paties ūkio kilusių gyvūnų tikrinimo prieš skerdimą ir tikrinimo po skerdimo ataskaitomis, pirmiausia įskaitant valstybinio veterinarijos gydytojo ataskaitas;
  - g) gamybos duomenimis, jei tai galėtų patvirtinti ligos protrūkį;
- ir
- h) nurodoma kilmės ūkį paprastai lankančio privataus veterinarijos gydytojas pavardė ir adresas.
4. a) Tačiau skerdyklą eksploatuojančiam subjektui nebūtinai privaloma pateikti:
- i) 3 pastraipos a, b, f ir h punktuose nurodytą informaciją, jeigu ši informacija jam jau yra žinoma (pvz., pagal nuolatinę sutartį arba kokybės užtikrinimo sistemą);
- arba
- ii) 3 pastraipos a, b, f ir g punktuose nurodytą informaciją, jeigu gamintojas yra patvirtinęs, kad nėra svarbios informacijos, kurią reikėtų perduoti.
- b) Informaciją nebūtina pateikti kaip pažodinį išrašą iš kilmės ūkio įrašų. Ją galima pateikti elektroninių duomenų siuntimo sistema arba įprasta gamintojo pasirašyta deklaracija.
5. Maisto tvarkymo subjektai, įvertinę atitinkamą maisto grandinės informaciją ir nusprendę priimti gyvūnus į skerdyklos patalpas, tą informaciją nedelsdami turi pateikti valstybiniam veterinarijos gydytojui ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki gyvūnų ar jų siuntos atvežimo, išskyrus 7 dalyje minimas aplinkybes. Maisto tvarkymo subjektas valstybiniam veterinarijos gydytojui turi pranešti bet kokią informaciją, kuri, atlikus konkretaus gyvūno patikrinimą prieš skerdimą, kelią susirūpinimą.
6. Jeigu atvežus bet kurį gyvūną į skerdyklą nepateikiama maisto grandinės informacija, skerdyklą eksploatuojantis subjektas nedelsdamas turi apie tai pranešti valstybiniam veterinarijos gydytojui. Gyvūnų skersti negalima, kol neleidžia valstybinis veterinarijos gydytojas.
7. Kompetentingai institucijai leidus, su gyvūnais susijusią maisto grandinės informaciją į skerdyklą galima pateikti anksčiau kaip prieš 24 valandas iki gyvūnų atvežimo, jeigu:
- a) kilmės ūkyje buvo atliktas kiaulių, naminių paukščių arba ūkiuose auginamų medžiojamųjų gyvūnų patikrinimas prieš skerdimą ir jeigu su pirmiau išvardytais gyvūnais pateikiamas veterinarijos gydytojo pasirašytas sertifikatas, kad jis ištyrė ūkio gyvūnus ir nustatė, jog jie yra sveiki;
  - b) tai yra naminiai neporakanopiai;
  - c) tai priverstinai paskersti gyvūnai, su kuriais pateikiama veterinarijos gydytojo pasirašyta deklaracija, patvirtinanti tų gyvūnų tikrinimo prieš skerdimą nustatytus reikalavimus atitinkančius rezultatus;
- ir
- d) tai yra gyvūnai, kurie į skerdyklą atvežami ne tiesiogiai iš kilmės ūkio.
- Skerdyklą eksploatuojantis subjektai turi įvertinti atitinkamą informaciją. Jeigu jie priima gyvūnus paskersti, valstybiniam veterinarijos gydytojui turi pateikti a–c punktuose minėtus dokumentus. Gyvūnų skersti arba išdarinėti negalima, kol neleidžia valstybinis veterinarijos gydytojas.
8. Maisto tvarkymo subjektai turi patikrinti su naminiais neporakanopiais pateikiamus pasus, kad būtų užtikrinama, jog gyvūnas yra skirtas paskersti maistui. Jeigu maisto tvarkymo subjektai priima gyvūną paskersti, pasą turi pateikti valstybiniam veterinarijos gydytojui.



### III PRIEDAS

#### SPECIALŪS REIKALAVIMAI

##### I SKIRSNIS: NAMINIŲ KANOPINIŲ MĖSA

##### I SKYRIUS: GYVŲ GYVŪNŲ VEŽIMAS Į SKERDYKLĄ

Maisto tvarkymo subjektai, vežantys gyvus gyvūnus į skerdyklas, turi užtikrinti, kad būtų vykdomi toliau nurodomi reikalavimai.

1. Surenkant gyvūnus ir juos vežant, su gyvūnais turi būti elgiamasi atsargiai, kad jie nepatirtų nereikalingo streso.
2. Gyvūnus, kuriems būdingi ligos simptomai arba kurie yra kilę iš bandų, kaip žinoma užsikrėtusių visuomenės sveikatai pavojingais sukėlėjais, į skerdyklą galima vežti tik gavus kompetentingos institucijos leidimą.

##### II SKYRIUS: SKERDYKLŲ REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad naminių kanopinių skerdyklų konstrukcija, išdėstymas ir įranga atitiktų šiuos reikalavimus:

1. a) skerdyklos turi turėti tinkamus ir higieniškus aptvarus arba, jeigu įmanoma atsižvelgiant į klimata, lengvai valomus ir dezinfekuojamus laukimo gardus. Šiuose įrenginiuose turi būti numatyta gyvūnų girdymo ir, tam tikrais atvejais, šėrimo įranga. Nuotekų šalinimo sistema neturi kelti pavojaus maisto saugai;
- b) sergantiems ar abejonių keliantiems gyvūnams skerdyklos taip pat turi turėti atskirus rakinamus įrenginius arba, jeigu įmanoma atsižvelgiant į klimata, gardus su atskira nuotekų šalinimo sistema, išdėstytus taip, kad būtų išvengta maišymosi su kitais gyvūnais, jeigu kompetentinga institucija nėra nustačiusi, kad pirmiau minėti įrenginiai nereikalingi;
- c) aptvarų dydis turi būti toks, kad būtų paisoma gyvūnų gerovės. Aptvarai turi būti išdėstyti taip, kad būtų patogų atlikti patikrinimą prieš skerdimą, įskaitant gyvūnų arba jų grupių identifikavimą.
2. Siekiant, kad mėsa nebūtų užteršiama, skerdyklos turi:
  - a) turėti pakankamai patalpų atsižvelgiant į atliekamas operacijas;
  - b) turėti atskirą patalpą skrandžiams ir žarnoms ištuštinti, jeigu kompetentinga institucija nėra nustačiusi, kad tam tikroje skerdykloje šias operacijas kiekvienu atskiru atveju reikia atlikti skirtingu laiku;
  - c) užtikrinti, kad toliau išvardytos operacijos būtų atliekamos ne tuo pačiu laiku ir skirtingose patalpose:
    - i) svaiginimas ir kraujo nuleidimas;
    - ii) kiaulių nuplikinimas, jū šerių šalinimas, skutimas ir svilvinimas;
    - iii) vidaus organų šalinimas ir kitas išdarinėjimas;
    - iv) švarių vidurių ir žarnų tvarkymas;
    - v) kitų subproduktų paruošimas ir valymas, ypač galvų pašalinta oda tvarkymas, jeigu jos netvarkomos skerdimo linijoje;
    - vi) subproduktų pakavimas;
    - ir
    - vii) mėsos išsiuntimas;
  - d) turėti įrenginius, kuriais naudojantis mėsa nesiliečia su grindimis, sienomis ir pakabinamaisiais įrenginiais;
  - ir
  - e) turėti skerdimo linijas (jeigu eksploatuojamos), kurias naudojant skerdimo procesas būtų nepertraukiamas ir būtų išvengta skirtingų skerdimo linijos dalių kryžminės taršos. Jeigu tose pačiose patalpose eksploatuojama daugiau nei viena skerdimo linija, jos turi būti atskirtos pagal nustatytus reikalavimus, kad būtų išvengta kryžminės taršos.
3. Skerdyklos turi turėti įrenginius įrankiams dezinfekuoti, į kuriuos būtų tiekiamas ne žemesnės kaip 82 °C temperatūros karštas vanduo, arba kitokią šiam tikslui skirtą sistemą.

**▼B**

4. Įranga rankoms nusiplauti, kuria naudojasi nesupakuotą mėsą tvarkantys darbuotojai, turi būti su tokiais čiaupais, kad tarša nepasklistų.
5. Turi būti rakinami įrenginiai mėsai, kuri yra sulaukyta, sušaldyti laikyti, ir atskiri rakinami įrenginiai mėsai, kuri yra pripažinta netinkama, laikyti.
6. Turi būti atskira vieta su atitinkamais galvijų vežimo priemonių valymo, plovimo ir dezinfekavimo įrenginiais. Tačiau skerdyklos neprivalo turėti tokių vietų ir įrenginių, jeigu kompetentinga institucija leidžia jų neįrengti ir jeigu greta yra oficialiai patvirtintos vietos ir įrenginiai.
7. Skerdyklos turi turėti rakinamus įrenginius, skirtus skerstinėms sergantiems ir įtariamoms užsikrėtus gyvūnams. Nesvarbu, ar šie gyvūnai skerdziami kitose įmonėse, kurioms leidimą vykdyti tokią veiklą suteikė kompetentinga institucija, ar įprasto skerdimo laikotarpio pabaigoje.
8. Jeigu skerdykloje laikomas mėšlas arba virškinamojo trakto turinys, tam turi būti numatoma speciali vieta.
9. Skerdyklos turi turėti tinkamai įrengtą rakinamą įrenginį arba, jeigu reikia, tik veterinarijos tarnybos reikmėms skirtą patalpą.

**III SKYRIUS: MĖSOS IŠPJAUSTYMO ĮMONIŲ REIKALAVIMAI**

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad naminių kanopinių mėsą tvarkančios išpjauستymo įmonės:

1. būtų suprojektuotos taip, kad nebūtų užteršiama mėsa, ypač užtikrinant:
  - a) operacijų nepertraukiamumą;
  - arba
  - b) skirtingų gamybos partijų atskyrimą;
2. turėtų patalpas supakuotai ir nesupakuotai mėsai atskirai laikyti, jeigu ji nėra laikoma skirtingais laikotarpiais, arba taip, kad dėl pakuotės medžiagos ir laikymo būdo mėsa nebūtų užteršta;
3. turėtų išpjauستymo patalpas, įrengtas taip, kad būtų užtikrinamas V skyriuje nustatytų reikalavimų vykdymas;
4. turėtų įrangą rankoms nusiplauti, kuria naudojasi nesupakuotą mėsą tvarkantys darbuotojai, su tokiais čiaupais, kad tarša nepasklistų;
- ir
5. turėtų įrenginius įrankiams dezinfekuoti, į kuriuos būtų tiekiamas ne žemesnės kaip 82 °C temperatūros karštas vanduo, arba kitokią šiam tikslui skirtą sistemą.

**IV SKYRIUS: SKERDIMO HIGIENA**

Maisto tvarkymo subjektai eksploatuojantys skerdyklas, kuriose skerdziami naminiai kanopiniai gyvūnai, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi toliau nurodomų reikalavimų.

1. Neturi būti be reikalo delsiama skersti į skerdyklą atvežtų gyvūnų. Tačiau, jeigu reikia, dėl su gerove susijusių priežasčių, gyvūnams prieš skerdimą turi būti skiriamas poilsio laikotarpis.
2. a) Gyvūnų mėsa, išskyrus nurodytuosius b ir c punktuose, neturi būti vartojama maistui, jeigu tie gyvūnai nusibaigė kitaip, o ne buvo paskersti skerdykloje.
  - b) Į skerdimo patalpas galima vežti tik skerstinus gyvus gyvūnus, išskyrus:
    - i) gyvūnus, kurie buvo priverstinai paskersti ne skerdykloje pagal VI skyrių;
    - ii) auginimo vietoje paskerstus gyvūnus pagal III skirsnį;
    - ir
    - iii) laukinius medžiojamuosius gyvūnus pagal IV skirsnio II skyrių.
  - c) Gyvūnų, kurie buvo paskersti po skerdykloje įvykusio nelaimingo atsitikimo, mėsą galima vartoti maistui, jeigu patikrinus nenustatoma jokių rimtų sužalojimų, išskyrus patirtus įvykus nelaimingam atsitikimui.
3. Skerstiniai gyvūnai arba, jeigu reikia, kiekviena skerstinų gyvūnų siunta turi būti identifikuojama taip, kad būtų galima nustatyti jų kilmę.

**▼B**

4. Gyvūnai turi būti švarūs.
5. Skerdyklą eksploatuojantys subjektai turi vykdyti kompetentingos institucijos pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004 paskirto veterinarijos gydytojo nurodymus, kad kiekvieno gyvūno patikrinimas prieš skerdimą būtų atliekamas pagal nustatytus reikalavimus.
6. Į skerdimo patalpą atvežti gyvūnai turi būti skerdžiami be reikalo nedelsiant.
7. Svaiginimas, kraujo nuleidimas, odos nulupimas, vidaus organų pašalinimas ir kitoks išdarinėjimas turi būti atliekamas be reikalo nedelsiant ir taip, kad nebūtų užteršiama mėsa. Ypač:
  - a) trachėja ir stemplė nuleidžiant kraują neturi būti pažeidžiamos, išskyrus skerdimą pagal religinius papročius;
  - b) lupant kailį ar odą ir pešant vilną ar šalinant šerius:
    - i) išorinė odos ar kailio pusė neturi liestis su skerdena;
    - ir
    - ii) tvarkytojai ir įranga, kurie liečiasi su išorine kailio ar odos ir vilnos ar šerių puse, neturi liesti mėsos;
  - c) turi būti imamasi priemonių, kad šalinant vidaus organus ir juos pašalinus neišsilietų virškinamojo trakto turinys ir kad vidaus organai nedelsiant būtų pašalinami apsvaiginus gyvūną;
  - ir
  - d) pašalinus tešmenį, skerdena neturi būti užtešiama pienu arba krekenomis.

**▼M3**

8. Nuo žmonėms skirtų skerdenų ir kitų kūno dalių oda turi būti nulupta visiškai, išskyrus kiaules, avių ir ožkų bei veršelių galvas, galvijų snukius ir lūpas bei galvijų, avių ir ožkų kojas. Galvos, įskaitant snukius ir lūpas, ir kojos turi būti tvarkomos taip, kad būtų išvengta užteršimo.

**▼B**

9. Jeigu kiaulėms nelupama oda, nedelsiant turi būti pašalinami jos šeriai. Turi būti kuo mažiausia rizika mėšą užteršti plikimo vandeniu metu. Šiai operacijai galima naudoti tik patvirtintus priedus. Kiaulės po to rūpestingai turi būti nuplaunamos geriamuoju vandeniu.
10. Skerdenos neturi būti užterštos fekalijomis, kad jas būtų galima įžiūrėti. Jeigu fekalijų kur nors galima įžiūrėti, jos nedelsiant turi būti nuvalomos priedais arba kitokiomis lygiaverčio poveikio priemonėmis.
11. Skerdenos ir subproduktai neturi liesti grindų, sienų arba darbo stendų.
12. Skerdyklą eksploatuojantys subjektai turi vykdyti kompetentingos institucijos nurodymus, kad visų paskerstų gyvūnų tikrinimas po skerdimo būtų atliekamas laikantis atitinkamų reikalavimų pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004.
13. Kol bus baigtas tikrinimas po skerdimo, patikrintinos paskersto gyvūno dalys:
  - a) turi likti aiškiai priskirtos tam tikrai skerdenai;
  - ir
  - b) neturi liestis su jokia kita skerdena, subproduktais arba vidaus organais, įskaitant tuos, kurių tikrinimas po skerdimo jau atliktas.

Tačiau, varpa, jeigu nematyti jokių patologinio pažeidimo požymių, galima išmesti nedelsiant.
14. Nuo abiejų instų turi būti pašalinami taukai. Taip pat turi būti pašalinamas galvijų, kiaulių ir neporakanopių perirenalinis apvalkalas.
15. Jeigu kelių gyvūnų kraujas arba kiti subproduktai laikomi toje pačioje taroje, kol baigiamas tikrinimas po skerdimo, visas tos taros turinys turi būti pripažįstamas netinkamu maistui, jei vieno arba kelių gyvūnų skerdenos buvo pripažintos netinkamomis maistui.
16. Užbaigus tikrinimą po skerdimo:

**▼M3**

- a) galvijų, kiaulių ir neporakanopių tonzilės turi būti pašalintos laikantis higienos reikalavimų;



**▼B**

- b) maistui netinkamos dalys iš švaraus įmonės sektoriaus turi būti pašalinamos kuo greičiau;
  - c) sulaikyta arba pripažinta netinkama maistui mėsa ir nevalgomi šalutiniai produktai neturi liestis su maistui tinkama pripažinta mėsa;
- ir
- d) vidaus organai arba vidaus organų dalys, išskyrus inkstus, iš skerdenos turi būti visiškai pašalintos kaip galima greičiau, jeigu kompetentinga institucija nesuteikia kitokio leidimo.
17. Po skerdimo ir baigus patikrinimą po skerdimo, mėsa turi būti laikoma pagal VII skyriuje nustatytus reikalavimus.
18. Jeigu numatomas kitoks tvarkymas:
- a) skrandžiai turi būti plikunami arba išvalomi;
  - b) žarnos turi būti tuštinamos ir valomos;
- ir
- c) nuo galvos ir kojų turi būti šalinama oda arba jos turi pliknamos ir nuo jų šalinami šeriai.
19. Jeigu įmonėms suteiktas patvirtinimas skersti skirtingų rūšių gyvūnus arba tvarkyti ūkiuose auginamų medžiojamųjų gyvūnų ir laukinių medžiojamųjų gyvūnų skerdenas, turi būti imamasi atsargumo priemonių išvengti kryžminės taršos, t. y. skirtingų rūšių gyvūnams skirtas operacijas atlikti ne vienu metu arba skirtingose patalpose. Turi būti numatomos atskiros patalpos ūkyje paskerstų auginamų medžiojamųjų gyvūnų ir laukinių medžiojamųjų gyvūnų skerdenoms su odomis priimti ir laikyti.
20. Jeigu skerdykla neturi rakinamų įrenginių sergantiems arba įtariamais užsikrėtus gyvūnams skersti, tų gyvūnų skerdimo įrenginiai, prieš pradėdant jais skersti kitus gyvūnus, turi būti valomi, plaunami ir dezinfekuojami prižiūrint oficialiam pareigūnui.

**V SKYRIUS: IŠPJAUSTYMO IR IŠKAULINĖJIMO HIGIENA**

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad naminių kanopinių mėsa būtų išpjaustoma ir iškaulinėjama pagal toliau pateikiamus reikalavimus.

1. Naminių kanopinių skerdenas skerdyklose galima perpjauti į dvi arba keturias dalis, o tas dvi skerdenos pusės – ne į daugiau kaip tris didmeninei prekybai skirtus gabalus. Kitoks išpjaustymas ir iškaulinėjimas turi būti atliekamas mėsos išpjaustymo įmonėje.
2. Mėsos tvarkymas turi būti atliekamas taip, kad mėsa nebūtų užteršta. Šiuo tikslu maisto tvarkymo subjektai pirmiausia turi užtikrinti, kad:
  - a) išpjaustymui skirta mėsa į darbo patalpas būtų pristatoma dalimis, jeigu reikia;
  - b) išpjaustant, iškaulinėjant, apipjaustant, pjaustant griežinėliais, kubeliais, vyniojant į medžiagą ir pakuojant mėsa būtų laikoma ne aukštesnėje kaip 3 °C temperatūroje (subproduktai) ir ne aukštesnėje kaip 7 °C temperatūroje (kita mėsa) (šis reikalavimas vykdomas užtikrinant ne aukštesnę kaip 12 °C aplinkos temperatūrą arba kita lygiaverčio poveikio sistema);

ir

  - c) jeigu patalpoms suteiktas patvirtinimas, kad jose galima išpjaustyti skirtingų rūšių gyvūnų mėsą, turi būti imamasi atsargumo priemonių išvengti kryžminės taršos, t. y. operacijas skirtingų rūšių gyvūnams atlikti ne vienu metu arba skirtingose patalpose.
3. Tačiau mėsą galima iškaulinėti ir išpjaustyti pagal VII skyriaus 3 pastraipą anksčiau nei jos temperatūra atitinka nustatytąją b punkte.
4. Mėsą taip pat galima iškaulinėti ir išpjaustyti anksčiau nei jos temperatūra atitinka nustatytąją 2 dalies b punkte, jeigu išpjaustymo patalpa yra toje pačioje vietoje kaip skerdimo patalpos. Šiuo atveju mėsa turi būti vežama į išpjaustymo patalpą tiesiai iš skerdimo patalpų arba po laukimo laikotarpio atšaldymo arba sušaldymo patalpoje. Išpjausčius mėsą ir, tam tikrais atvejais, supakavus, mėsa turi būti atšaldoma iki 2 dalies b punkte nurodytos temperatūros.

**▼B****VI SKYRIUS: PRIVERSTINIS SKERDIMAS NE SKERDYKLOJE**

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad priverstinai ne skerdykloje paskerstų naminių kanopinių mėsa maistui būtų galima naudoti tik tada, jeigu ji atitinka visus toliau nurodomus reikalavimus.

1. Kitais atžvilgiais sveiką gyvūną turi būti ištikęs nelaimingas atsitikimas, po kurio gyvūno negalima vežti į skerdyklą dėl su jo gerove susijusių priežasčių.
2. Veterinarijos gydytojas turi atlikti gyvūno patikrinimą prieš skerdimą.
3. Paskerčius ir nuleidus kraują, gyvūnai be reikalo nedelsiant ir vykdant higienos reikalavimus turi būti vežami į skerdyklą. Skrandį ir žarnas, prižiūrint veterinarijos gydytojui, tačiau nesiimant jokių kitų išdarinėjimo operacijų, galima pašalinti vietoje. Visi pašalinti vidaus organai su paskerstu gyvūnu turi būti vežami į skerdyklą ir turi būti nustatyta, kad jie priklauso tam gyvūnui.
4. Jeigu nuo paskerdimo, kol atvežama į skerdyklą, praeina daugiau nei dvi valandos, gyvūnas turi būti atšaldomas. Jeigu klimato sąlygos palankios, priverstinai atšaldyti nebūtina.
5. Su paskerstu gyvūnu į skerdyklą turi būti pristatoma gyvūną išauginusio maisto tvarkymo subjekto deklaracija, kurioje nurodoma gyvūno tapatybė ir išvardijami visi gyvūnui skirti veterinariniai vaistai arba kitoks gydymas, vaistų ar gydymo skyrimo datos ir išlaikos.
6. Su paskerstu gyvūnu į skerdyklą turi būti pristatoma deklaracija su veterinarijos gydytojo įrašais apie palankius patikrinimo prieš skerdimą rezultatus, priverstinio skerdimo dieną, laiką ir priežastį bei bet koki veterinarijos gydytojo gyvūnui skirtą gydymo pobūdį.
7. Paskerstas gyvūnas turi būti tinkamas maistui, jeigu skerdykloje pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004 buvo atliktas patikrinimas po skerdimo, įskaitant visus numatytus papildomus tyrimus, jei skerdimas yra priverstinis.
8. Maisto tvarkymo subjektai turi vykdyti visus mėsos naudojimo nurodymus, kuriuos gali duoti valstybinis veterinarijos gydytojas, atlikęs patikrinimą po skerdimo.
9. Maisto tvarkymo subjektai priverstinai paskerstų gyvūnų mėsos negali pateikti į rinką, jeigu ji nepažymėta specialiu sveikumo ženklu, kurio neįmanoma sumaišyti su Reglamentu (EB) Nr. 854/2004 numatytu sveikumo ženklu arba šio reglamento II priedo I skirsnyje numatytu identifikavimo ženklu. Tokią mėsą į rinką galima pateikti tik valstybėje narėje, kurioje gyvūnas paskerstas, pagal jos nacionalinius įstatymus.

**VII SKYRIUS: LAIKYMAS IR VEŽIMAS**

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad naminių kanopinių mėsa būtų laikoma ir vežama vykdant toliau nurodytus reikalavimus.

1. a) Jeigu kitomis konkrečiomis nuostatos nenumatyta kitaip, patikrinimas po skerdimo turi būti atliekamas nedelsiant atšaldžius mėsą skerdykloje, kad visos mėsos temperatūra būtų ne aukštesnė nei 3 °C (subproduktai) ir 7 °C (kita mėsa) pagal atšaldymo temperatūros kreivę ir kad būtų užtikrintas nepertraukiamas temperatūros mažėjimas. Tačiau atšaldant mėsą, ją galima išpjautyti ir iškaulinti pagal V skyriaus 4 dalį.
  - b) Atšaldant turi būti numatytas tinkamas vėdinimas, kad mėsos paviršiuje nesikauptų drėgmė.
2. Mėsa turi būti atšaldoma iki 1 dalyje nurodytos temperatūros ir ta temperatūra laikant mėsą neturi keistis.
3. Prieš vežant mėsa turi būti atšaldoma iki 1 dalyje nurodytos temperatūros ir vežant ta temperatūra turi būti išlaikoma. Tačiau vežti taip pat galima, jei kompetentinga institucija, siekdama, kad būtų gaminami tam tikri produktai, leidžia, jeigu:
  - a) vežama pagal tos kompetentingos institucijos nustatytus pervežimo iš vienos tam tikros įmonės į kitą įmonę reikalavimus;
  - ir
  - b) mėsa nedelsiant išvežama iš skerdyklos arba išpjautymo patalpos toje pačioje vietoje kaip skerdimo patalpos ir vežama ne ilgiau nei dvi valandas.

**▼B**

4. Sušaldytina mėsa turi būti sušaldoma be reikalo nedelsiant, tam tikrais atvejais atsižvelgiant į brandinimo laikotarpį prieš sušaldant.
5. Nesupakuota mėsa turi būti laikoma ir vežama atskirai nuo supakuotos, jeigu ji nėra laikoma ir vežama skirtingu laiku, arba taip, kad pakuotė neužterštų mėsos arba taip neatsitiktų ją laikant ar vežant.

## II SKIRSNIS: NAMINIŲ PAUKŠČIŲ IR KIŠKINIŲ MĖSA

## I SKYRIUS: GYVŲ GYVŪNŲ VEŽIMAS Į SKERDYKLĄ

Maisto tvarkymo subjektai, vežantys gyvus gyvūnus į skerdyklas, turi užtikrinti, kad būtų vykdomi toliau nurodomi reikalavimai.

1. Surenkant gyvūnus ir juos vežant, su gyvūnais turi būti elgiamasi atsargiai, kad jie nepatirtų nereikalingo streso.
2. Gyvūnus, kuriems būdingi ligos simptomai arba kurie yra kilę iš bandų, kaip žinoma užsikrėtusių visuomenės sveikatai pavojingais sukėlėjais, į skerdyklą galima vežti tik gavus kompetentingos institucijos leidimą.
3. Dėžės gyvūnams vežti skerdyklą ir moduliai, jeigu jie yra naudojami, turi būti pagaminti iš nerūdijančios medžiagos ir būti lengvai valomi bei dezinfekuojami. Gyvūnus iškrovus nedelsiant ir, tam tikrais atvejais, prieš naudojant kitą kartą, visa gyvū gyvūnų rinkimo ir vežimo įranga turi būti išvalyta, išplauta ir išdezinfluota.

## II SKYRIUS: SKERDYKLŲ REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad naminių paukščių arba kiškinių skerdyklų konstrukcija, išdėstymas ir įranga atitiktų šiuos reikalavimus:

1. Skerdyklos turi turėti patalpą arba atskirtą vietą gyvūnams priimti ir jiems patikrinti prieš skerdimą.
2. Siekiant, kad mėsa nebūtų užteršiama, skerdyklos turi:
  - a) turėti pakankamai patalpų atsižvelgiant į atliekamas operacijas;
  - b) turėti atskirą patalpą vidaus organams pašalinti ir kitam išdarinėjimui, įskaitant nesupjaustytų naminių paukščių skerdenų apdorojimą prieskoniais, jeigu kompetentinga institucija nėra nustačiusi, kad tam tikroje skerdykloje šias operacijas kiekvienu atskiru atveju reikia atlikti skirtingu laiku;
  - c) užtikrinti, kad toliau išvardytos operacijos būtų atliekamos ne tuo pačiu laiku ir skirtingose patalpose:
    - i) svaiginimas ir kraujo nuleidimas;
    - ii) pešimas arba odos lupimas, ir bet koks nuplikinimas;
 ir
    - iii) mėsos išsiuntimas;
  - d) turėti įrenginius, kuriais naudojantis mėsa nesiliestų su grindimis, sienomis ir pakabinamaisiais įrenginiais;
 ir
  - e) turėti skerdimo linijas (jeigu eksploatuojamos), kurias naudojant skerdimo procesas būtų nepertraukiamas ir būtų išvengta skirtingų skerdimo linijos dalių kryžminės taršos. Jeigu tose pačiose patalpose eksploatuojama daugiau nei viena skerdimo linija, jos turi būti atskirtos pagal nustatytus reikalavimus, kad būtų išvengta kryžminės taršos.
3. Skerdyklos turi turėti įrenginius įrankiams dezinfekuoti, į kuriuos būtų tiekiamas ne žemesnės kaip 82 °C temperatūros karštas vanduo, arba kitokią šiam tikslui skirtą sistemą.
4. Įranga rankoms nusiplauti, kuria naudojasi nesupakuotą mėsą tvarkantys darbuotojai, turi būti su tokiais čiaupais, kad tarša nepasklistų.
5. Turi būti rakinami įrenginiai mėšai, kuri yra sulaikyta, sušaldyti laikyti, ir atskiri rakinami įrenginiai mėšai, kuri yra pripažinta netinkama, laikyti.
6. Turi būti numatoma atskira vieta su tinkamais įrenginiais valyti, plauti ir dezinfekuoti:
  - a) vežimo įrangą, pvz., dėžes;

**▼B**

ir

- b) vežimo priemonės.

Tačiau skerdyklos neprivalo turėti b punkte nurodytų vietų ir įrenginių, jeigu greta yra oficialiai patvirtintos vietos ir įrenginiai.

7. Skerdyklos turi turėti tinkamai įrengtą rakinamą įrenginį arba, jeigu reikia, tik veterinarijos tarnybos reikmėms skirtą patalpą.

### III SKYRIUS: MĖSOS IŠPJAUSTYMO ĮMONIŲ REIKALAVIMAI

1. Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad naminių paukščių arba kiškinių mėsą tvarkančios mėsos išpjaustymo įmonės:

- a) būtų suprojektuotos taip, kad nebūtų užteršiama mėsa, ypač užtikrinant:

- i) operacijų nepertraukiamumą;

arba

- ii) skirtingų gamybos partijų atskyrimą;

- b) turėtų patalpas supakuotai ir nesupakuotai mėšai atskirai laikyti, jeigu ji nėra laikoma skirtingais laikotarpiais arba taip, kad dėl pakuotės medžiagos ir laikymo būdo mėsa nebūtų užteršta;

- c) turėtų išpjaustymo patalpas, įrengtas taip, kad būtų užtikrinamas V skyriuje nustatytų reikalavimų vykdymas;

- d) turėtų įrangą rankoms nusiplauti, kuria naudojasi nesupakuotą mėsą tvarkantys darbuotojai, su tokiais čiaupais, kad tarša nepasklistų;

ir

- e) turėtų įrenginius įrankiams dezinfekuoti, į kuriuos būtų tiekiamas ne žemesnės kaip 82 °C temperatūros karštas vanduo, arba kitokią šiam tikslui skirtą sistemą.

2. jeigu mėsos išpjaustymo įmonėje atliekamos šios operacijos:

- a) šalinami kepenėlių paštetui gaminti augintų žąsų ir ančių, kurios buvo apsvaigintos, joms buvo nuleistas kraujas ir buvo nupeštos auginimo ūkyje, vidaus organai;

arba

- b) šalinami naminių paukščių, kuriems ši operacija buvo atidėta, vidaus organai,

maisto tvarkymo subjektai pirmiau minėtoms operacijoms atlikti turi numatyti atskiras patalpas.

### IV SKYRIUS: SKERDIMO HIGIENA

Maisto tvarkymo subjektai eksploatuojantys skerdyklas, kuriose skerdziami naminiai paukščiai arba kiškiniai, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi toliau nurodomų reikalavimų.

1. a) Gyvūnų mėsa, išskyrus nurodytuosius b punkte, neturi būti vartojama maistui, jeigu tie gyvūnai nusibaigė kitaip, o ne buvo paskersti skerdykloje.

- b) Į skerdimą patalpas galima vežti tik skerstinus gyvus gyvūnus, išskyrus:

- i) naminius paukščius, kurių išdarinėjimas buvo atidėtas, kepenėlių paštetui gaminti augintas žąsis ir antis bei paukščius, kurie nelaikomi naminiais, tačiau kurie auginami kaip naminiai gyvūnai, jeigu ūkyje jie buvo paskersti pagal VI skyriaus reikalavimus;

- ii) ūkiuose auginamus medžiojamuosius gyvūnus, gamybos vietoje paskerstus pagal II skirsnio reikalavimus;

ir

- iii) smulkiuosius laukinius medžiojamuosius gyvūnus pagal IV skirsnio, III skyrių.

2. Skerdyklą eksploatuojantys subjektai turi vykdyti kompetentingos institucijos nurodymus, kad patikrinimas prieš skerdimą būtų atliekamas pagal nustatytus reikalavimus.

## ▼ B

3. Jeigu įmonėms suteiktas patvirtinimas skersti skirtingų rūšių gyvūnus arba tvarkyti ūkuose auginamus *Ratitae* genties paukščius ir smulkiuosius laukinius medžiojamuosius gyvūnus, turi būti imamosi atsargumo priemonių išvengti kryžminės taršos, t. y. skirtingų rūšių gyvūnams skirtas operacijas atlikti ne vienu metu arba skirtingose patalpose. Turi būti numatomos atskiros patalpos ūkyje paskerstų auginamų *Ratitae* genties paukščių ir smulkiųjų laukinių medžiojamųjų gyvūnų skerdenoms priimti ir laikyti.
4. Į skerdimo patalpą atvežti gyvūnai turi būti skerdžiami be reikalo nedelsiant.
5. Svaiginimas, kraujo nuleidimas, odos nulupimas arba nupešimas, vidaus organų pašalinimas ir kitoks išdarinėjimas turi būti atliekamas be reikalo nedelsiant ir taip, kad nebūtų užteršiama mėsa. Pirmiausia turi būti imamosi priemonių, kad šalinant vidaus organus neišsipiltų virškinamojo trakto turinys.
6. Skerdyklą eksploatuojantys subjektai turi vykdyti kompetentingos institucijos nurodymus užtikrinti, kad tikrinimas po skerdimo būtų atliekamas pagal nustatytus reikalavimus, ypač kad skerdžiamus gyvūnus būtų galima tinkamai patikrinti.
7. Atlikus patikrinimą po skerdimo:
  - a) maistui netinkamos dalys iš švaraus įmonės sektoriaus turi būti pašalinamos kuo greičiau;
  - b) sulaikyta arba pripažinta netinkama maistui mėsa ir nevalgomi šalutiniai produktai neturi liestis su maistui tinkama pripažinta mėsa;
  - ir
  - c) vidaus organai arba vidaus organų dalys, išskyrus inkstus, iš skerdenos turi būti visiškai pašalintos, jeigu įmanoma, kaip galima greičiau, jeigu kompetentinga institucija nesuteikia kitokio leidimo.
8. Patikrinus ir pašalinus vidaus organus, paskersti gyvūnai kaip galima greičiau turi būti išvalomi ir atšaldomi iki ne žemesnės nei 4 °C temperatūros, jeigu mėsa nebuvo supjaustyta tol, kol buvo dar šilta.
9. Jeigu skerdenos atšaldomos jas panardinant, turi būti:
  - a) imamosi visų atsargumo priemonių, kad skerdenos nebūtų užteršiamos, atsižvelgiant į šiuos parametrus: skerdenos svorį, vandens temperatūrą, vandens srauto tūrį ir kryptį bei atšaldymo trukmę;
  - b) įranga turi būti visiškai ištuštinama, išvaloma ir dezinfekuojama, tam tikrais atvejais, ir bent kartą per dieną.
10. Sergantys arba įtariamai užsikrėtę ir vykdančios ligų likvidavimo ar kontrolės programas paskersti gyvūnai neturėtų būti skerdžiami įmonėje, išskyrus tuos atvejus, kai leidimą suteikia kompetentinga institucija. Tada turi būti skerdžiama oficialiai prižiūrint ir imamosi priemonių, kad nebūtų teršiama; prieš pakartotinį naudojimą patalpos turi būti išvalomos ir dezinfekuojamos.

#### V SKYRIUS: IŠPJAUSTYMO IR IŠKAULINĖJIMO HIGIENA BEI IŠPJAUSČIUS IR IŠKAULINĖJUS TAIKOMI HIGIENOS REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad naminių paukščių ir kiškinių mėsa būtų išpjaustoma ir iškaulinėjama pagal toliau nustatomus reikalavimus.

1. Mėsa turi būti tvarkoma taip, kad ji nebūtų užteršta arba kad užtarša būtų kuo mažesnė. Šiuo tikslu maisto tvarkymo subjektai pirmiausia turi užtikrinti, kad:
  - a) išpjaustymui skirta mėsa į darbo patalpas būtų vežama dalimis ir jeigu reikia;
  - b) išpjaustant, iškaulinėjant, apipjaustant, pjaustant griežinėliais, pjaustant kubeliais, vyniojant ir pakuojant būtų išlaikoma ne aukštesnė kaip 4 °C mėsos temperatūra (tokia temperatūra išlaikoma užtikrinant 12 °C aplinkos temperatūrą arba kita lygiaverčio poveikio sistema);
  - ir
  - c) jeigu patalpoms suteiktas patvirtinimas, kad jose galima išpjaustyti skirtingų rūšių gyvūnų mėsa, turi būti imamosi atsargumo priemonių išvengti kryžminės taršos, tam tikrais atvejais, operacijas skirtingų rūšių gyvūnams atlikti ne vienu metu arba skirtingose patalpose.

**▼B**

2. Tačiau mėšą galima iškaulinti ir išpjaustyti anksčiau nei jos temperatūra atitinka nustatytąją 1 pastraipos b punkte, jeigu išpjaustymo patalpa yra toje pačioje gamybos vietoje kaip skerdimo patalpos ir jei mėsa į išpjaustymo patalpą vežama:
  - a) tiesiogiai iš skerdimo patalpų;
    - arba
    - b) kurį laiką ją palaikius atšaldymo arba sušaldymo patalpoje.
3. Mėšą išpjausčius ir, tam tikrais atvejais, supakavus, ji turi būti atšaldyta iki 1 pastraipos b punkte nurodytos temperatūros.
4. Nesupakuota mėsa turi būti laikoma ir vežama atskirai nuo supakuotos, jeigu ji nėra laikoma ir vežama skirtingu laiku arba taip, kad pakuotė neužterštų mėsos arba taip neatsitiktų ją laikant ar vežant.

## VI SKYRIUS: SKERDIMAS ŪKYJE

Maisto tvarkymo subjektai IV skyriaus 1 pastraipos b punkto I papunktyje nurodytus naminius paukščius ūkyje gali skersti tik gavę kompetentingos institucijos leidimą ir laikydamiesi toliau nurodomų reikalavimų.

1. Ūkyje reguliariai turi būti atliekamas veterinarinis patikrinimas.
2. Maisto tvarkymo subjektas kompetentingai institucijai turi iš anksto pranešti skerdimo dieną ir laiką.
3. Ūkis turi turėti įrenginius paukščiams suburti, kad būtų galima atlikti numatytos sudaryti grupės patikrinimą prieš skerdimą.
4. Ūkis turi turėti paukščiams higieniškai skersti ir kitaip jiems tvarkyti tinkamas patalpas.
5. Turi būti laikomasi gyvūnų gerovės reikalavimų.
6. Su paskerstais paukščiais į skerdyklą turi būti pristatomas gyvūną išauginusio maisto tvarkymo subjekto deklaracija, kurioje nurodomi visi gyvūnui paskirti veterinariniai vaistai arba kitas gydymas, skyrimo ir išlaukos datos bei skerdimo duomenys ir laikas.
7. Su paskerstais gyvūnais į skerdyklą turi būti pristatomas valstybinio veterinarijos gydytojo arba pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004 patvirtinto veterinarijos gydytojo išduotas sertifikatas.
8. Jei tai kepenėlių paštetui gaminti išauginti naminiai paukščiai, nepašalintais vidaus organais, jie nedelsiant ir, tam tikrais atvejais, atšaldyti turi būti vežami į skerdyklą arba mėsos išpjaustymo įmonę. Prižiūrint kompetentingai institucijai, tų paukščių vidaus organai turi būti pašalinti per 24 valandas nuo paskerdimo.
9. Naminius paukščius, kurių išdarinėjimas buvo atidėtas ir kurie buvo paskersti auginimo ūkyje, ne aukštesnėje kaip 4 °C temperatūroje galima laikyti ne ilgiau nei 15 dienų. Po to skerdykloje arba mėsos išpjaustymo įmonėje, esančioje toje pačioje valstybėje narėje kaip gamybos ūkis, tų paukščių vidaus organai turi būti pašalinti.

**▼M1**

## VII SKYRIUS: MEDŽIAGOS DRĖGMEI IŠSAUGOTI

Maisto verslo subjektai užtikrina, kad paukštiena, kuri buvo apdorota taip, kad būtų išsaugota drėgmė, į rinką būtų pateikiama ne kaip šviežia mėsa, o kaip mėsos ruošiniai arba naudojama perdirbtų produktų gamyboje.

**▼B**

## III SKIRSNIS: ŪKYJE AUGINAMŲ MEDŽIOJAMŲJŲ GYVŪNŲ MĖSA

1. I skirsnio nuostatos taikomos gaminant ūkyje auginamų porakanopių medžiojamųjų žinduolių (*Cervidae* ir *Suidae*) mėšą ir ją pateikiant į rinką, jeigu kompetentinga institucija tų nuostatų nelaiko netinkamomis.
2. II skirsnio nuostatos taikomos gaminant ir pateikiant į rinką *Rattitae* genties paukščių mėšą. Tačiau I skirsnio nuostatos taikomos tada, jeigu kompetentinga institucija jas laiko tinkamomis. Turi būti numatomi, pritaikomi tinkami įrenginiai atsižvelgiant į gyvūnų dydį.
3. Nepaisydami šio skirsnio 1 ir 2 pastraipų, maisto tvarkymo subjektai, gavę kompetentingos institucijos leidimą, 1 pastraipoje nurodytus *Rattitae* genties

**▼B**

paukščius ir ūkyje auginamus kanopinius gyvūnus gali skersti jų kilmės vietoje jeigu:

- a) gyvūnų negalima vežti, kad būtų išvengta bet kokio pavojaus prižiūrėtojui arba būtų apsaugota gyvūnų gerovė;
- b) buvo atliekami reguliariūs bandos veterinariniai patikrinimai;
- c) gyvūnų savininkas pateikia prašymą;
- d) kompetentingai institucijai gyvūnų skerdimo data ir laikas pranešami iš anksto;
- e) ūkyje yra numatyta gyvūnų subūrimo tvarka, kad būtų galima atlikti numatytą grupės gyvūnų patikrinimą prieš skerdimą;
- f) ūkis turi tinkamus įrenginius gyvūnams skersti, kraujui nuleisti ir, jeigu *Ratitae* genties paukščiai turi būti nupešti, jiems nupešti;
- g) laikomasi gyvūnų gerovės reikalavimų;
- h) paskersti, nuleistu krauju gyvūnai į skerdyklą vežami laikantis higienos reikalavimų ir be reikalo nedelsiant. Jeigu vežama ilgiau nei dvi valandas, gyvūnai, tam tikrais atvejais, atšaldomi. Prižiūrint veterinarijos gydytojui, vidaus organus galima pašalinti vietoje.
- i) su paskerstais gyvūnais maisto tvarkymo subjektas, kuris juos išaugino, į skerdyklą pateikia deklaraciją, kurioje nurodo tų gyvūnų tapatybę ir bet kokius paskirtus vaistus arba gydymą, paskyrimo datas ir išlaukas;
 

ir Su paskerstu gyvūnu į skerdyklą turi būti pristatoma deklaracija su veterinarijos gydytojo įrašais apie palankius patikrinimo prieš skerdimą rezultatus, priverstinio skerdimo dieną, laiką ir priežastį bei bet koki veterinarijos gydytojo gyvūnui skirtą gydymo pobūdį.
- j) vežant į patvirtintą įstaigą, su paskerstais gyvūnais pateikiamas valstybinio veterinarijos gydytojo arba patvirtinto veterinarijos gydytojo išduotas ir pasirašytas sertifikatas, patvirtinantis palankius patikrinimo prieš skerdimą rezultatus, kad yra paskersta ir kraujas nuleistas pagal nustatytus reikalavimus, ir skerdimo datą ir laiką.

4. Maisto tvarkymo subjektai auginimo ūkyje išskirtinėmis aplinkybėmis pagal 3 pastraipos reikalavimus taip pat gali skersti stumbrus.

#### IV SKIRSNIS: LAUKINIŲ MEDŽIOJAMŲJŲ GYVŪNŲ MĖSA

##### I SKYRIUS: MEDŽIOTOJŲ MOKYMAS – SVEIKATOS IR HIGIENOS KLAUSIMAI

1. Asmenys, medžiojantys laukinius medžiojamuosius gyvūnus, kad pateiktų juos į rinką maistui, turi pakankamai išmanyti laukinių medžiojamųjų gyvūnų patologiją, jų medžioklę ir tvarkymą ir laukinių medžiojamųjų gyvūnų mėsos tvarkymą po medžioklės, kad galėtų atlikti pradinį laukinių medžiojamųjų gyvūnų tyrimą vietoje.
2. Tačiau pakanka, kad nors vienas medžiotojų būrio asmuo išmanytų 1 pastraipėje nurodytus dalykus. Šiame skirsnyje daromos nuorodos į „kvalifikuotą asmenį“ – tai nuorodos į tą asmenį.
3. Kvalifikuotas asmuo taip pat gali būti laukinius medžiojamuosius gyvūnus saugantis jėgeris arba medžioklės žinovas, jeigu jis arba ji yra medžiotojų būrio narys (-ė) ar būna greta medžioklės vietos. Pastaruoju atveju medžiotojas laukinius medžiojamuosius gyvūnus turi parodyti laukinius medžiojamuosius gyvūnus saugančiam jėgeriui arba medžioklės žinovui ir šiems pareigūnams pranešti apie bet kokią prieš nušaukiant gyvūnus pastebėtą neįprastą jų elgseną.
4. Mokymas turi vykti taip, kad kompetentinga institucija įsitikintų, jog medžiotojai taps kvalifikuotais asmenimis. Turėtų būti mokoma šių dalykų:
  - a) įprastos laukinių medžiojamųjų gyvūnų anatomijos, fiziologijos ir elgsenos;
  - b) neįprastos laukinių medžiojamųjų gyvūnų elgsenos ir patologinių pokyčių, kuriuos sukelia ligos, aplinkos užteršimas arba kiti veiksniai, galintys turėti įtakos žmonių sveikatai suvartojus mėsą;
  - c) nušautų laukinių medžiojamųjų gyvūnų tinkamo tvarkymo, vežimo, vidaus organų pašalinimo higienos taisyklių ir metodų;

ir

**▼B**

- d) gyvūnų ir visuomenės sveikatą reglamentuojančių įstatymų bei administracinių nuostatų ir higienos reikalavimų, galiojančių pateikiant į rinką laukinius medžiojamuosius gyvūnus.
5. Kompetentinga institucija turėtų skatinti medžiotojus arba organizacijas rūpintis tokiu mokymu.

**II SKYRIUS: STAMBIŪJŲ LAUKINIŲ MEDŽIOJAMŪJŲ GYVŪNŲ TVARKYMAS**

1. Sumedžiotų stambųjų laukinių medžiojamųjų gyvūnų skrandžiai ir žarnos kiek galima greičiau turi būti pašalinami ir, tam tikrais atvejais, nuleidžiamas kraujas.
2. Kvalifikuotas asmuo turi ištirti sumedžiuoto gyvūno kūną ir visus pašalintus vidaus organus, kad būtų nustatyta, ar yra kokių nors savybių, patvirtinančių, jog mėsa kelia pavojų sveikatai. Sumedžiuojus gyvūną, tyrimas turi būti atliekamas kiek galima greičiau.
3. Stambiųjų laukinių medžiojamųjų gyvūnų mėsą į rinką pateikti galima tik tada, jeigu sumedžiuoto gyvūno kūnas į laukinių medžiojamųjų gyvūnų tvarkymo įmonę vežamas kiek galima greičiau baigus 2 pastraipoje nurodytą tyrimą. Su sumedžiuoto gyvūno kūnu turi būti pateikiami vidaus organai kaip nurodoma 4 pastraipoje. Turi būti nustatoma, kad vidaus organai priklauso tam tikram gyvūnui.
4.
  - a) Jeigu atliekant 2 pastraipoje nurodytą tyrimą nebuvo nustatyta neįprastų savybių, prieš sumedžiuojant gyvūną nebuvo pastebėta neįprastos jo elgsenos ir nekilo jokių įtarimų, kad aplinka galėtų būti užteršta, kvalifikuotas asmuo prie sumedžiuoto gyvūno kūno turi pritvirtinti sunumeruotą deklaraciją, kurioje nurodomi visi pirmiau minėti dalykai. Šioje deklaracijoje taip pat turi būti nurodoma gyvūno sumedžiojimo data, laikas ir vieta. Šiuo atveju su sumedžiuoto gyvūno kūnu neturi būti pateikiama jo galva ir vidaus organai, išskyrus rūšis, kurios lengvai suserga trichinelioze (kiaulės, neporakanopiai ir kitos) ir kurių galva (išskyrus iltis) ir diafragma turi būti pateikiamos su sumedžiuoto gyvūno kūnu. Tačiau medžiotojai turi laikytis visų valstybėje narėje, kurioje medžiojama, nustatytų papildomų reikalavimų, ypač numatančių, kad būtų leidžiama stebėti tam tikrus likučius ir medžiagas pagal Direktyvą 96/23/EB.
  - b) Kitomis aplinkybėmis su sumedžiuoto gyvūno kūnu turi būti pateikiama jo galva (išskyrus iltis, elnio ragus ir ragus) ir visi vidaus organai, išskyrus skrandį ir žarnas. Tyrimą atliekantis kvalifikuotas asmuo kompetentingai institucijai turi pranešti pastebėtas neįprastas savybes, neįprastą elgseną arba aplinkos užteršimo įtarimus, į kuriuos atsižvelgdamas jis neparengė deklaracijos pagal a punktą.
  - c) Jeigu ypatingu atveju nėra kvalifikuoto asmens, galinčio atlikti 2 pastraipoje nurodytą tyrimą, su sumedžiuoto gyvūno kūnu turi būti pateikiama jo galva (išskyrus iltis, elnio ragus ir ragus) ir visi vidaus organai, išskyrus skrandį ir žarnas.
5. Sumedžiuojus gyvūną, atšaldyti turi būti pradama praėjus pagrįstam laikui, ir viso sumedžiuoto gyvūno atšaldyto kūno temperatūra turi būti ne aukštesnė kaip 7 °C. Jeigu klimato sąlygos palankios, priverstiniai atšaldyti nebūtina.
6. Vežant į laukinių medžiojamųjų gyvūnų tvarkymo įmonę, gyvūnai neturi būti kraunami vieni ant kitų.
7. Į laukinių medžiojamųjų gyvūnų tvarkymo įmonę pristatomi stambieji laukiniai medžiojamieji gyvūnai turi būti pateikiami kompetentingai institucijai, kad ji tuos gyvūnus patikrintų.
8. Be to, stambieji laukiniai medžiojamieji gyvūnai su kailiu gali būti nulupami ir pateikiami į rinką tik tada, jeigu:
  - a) prieš lupant kailį tas gyvūnas buvo laikomas ir tvarkomas atskirai nuo kito maisto ir nebuvo sušaldytas;
  - ir
  - b) nulupus odą, gyvūnas buvo galutinai patikrintas pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004.
9. I skirsnio V skyriuje nustatytos taisyklės taikomos išpjaustant ir iškaulinėjant stambiuosius laukinius medžiojamuosius gyvūnus.



## ▼B

## III SKYRIUS: SMULKIŲJŲ LAUKINIŲ MEDŽIOJAMŲJŲ GYVŪNŲ TVARKYMAS

1. Kvalifikuotas asmuo turi atlikti tyrimą, kad būtų nustatytos visos savybės, leidžiančios suprasti, jog mėsa kelia pavojų sveikatai. Sumedžiojus gyvūną, tyrimas turi būti atliekamas kiek galima greičiau.
2. Jeigu atliekant tyrimą buvo nustatyta neįprastų savybių, prieš sumedžiojant gyvūną buvo pastebėta neįprasta jo elgsena arba įtariama, kad aplinka galėjo būti užteršta, kvalifikuotas asmuo turi pranešti kompetentingai institucijai.
3. Smulkiųjų laukinių medžiojamųjų gyvūnų mėsą į rinką galima pateikti tik tada, jeigu sumedžiuoto gyvūno kūnas, atlikus I pastraipoje nurodytą tyrimą, į laukinių medžiojamųjų gyvūnų tvarkymo įmonę vežamas kiek galima greičiau.
4. Sumedžiojus gyvūną, atšaldyti turi būti pradama praėjus pagrįstam laikui, ir viso sumedžiuoto gyvūno atšaldyto kūno temperatūra turi būti ne aukštesnė kaip 4 °C. Jeigu klimato sąlygos palankios, priverstinai atšaldyti nebūtina.
5. Vidaus organai turi būti pašalinami be reikalo nedelsiant arba jų šalinimas turi būti užbaigiamas laukinius medžiojamuosius gyvūnus atgabenus į tvarkymo įmonę, jeigu kompetentinga institucija nenurodo kitaip.
6. Į laukinių medžiojamųjų gyvūnų tvarkymo įmonę pristatomi smulkieji laukiniai medžiojamieji gyvūnai turi būti pateikiami kompetentingai institucijai, kad ji tuos gyvūnus patikrintų.
7. II skirsnio II skyriuje nustatytos taisyklės taikomos išpjaustant ir iškaulinėjant smulkiuosius laukinius medžiojamuosius gyvūnus.

## V SKIRSNIS: SMULKINTA MĖSA, MĖSOS PUSGAMINIAI ir MECHANIŠKAI ATSKIRTA MĖSA (MAM)

## I SKYRIUS: GAMYBOS ĮMONIŲ REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai, eksploatuojantys smulkintą mėsą, mėsos pusgaminius arba mechaniškai atskirtą mėsą gaminančias įmones, turi užtikrinti, kad:

1. jos būtų suprojektuotos taip, kad mėsa ir produktai nuo užteršimo būtų apsaugoti pirmiausia:
  - a) numatant nepertraukiamą operacijų atlikimą;
    - arba
  - b) atskiriant skirtingas produkcijos siuntas;
2. turėtų patalpas supakuotai ir nesupakuotai mėsai bei produktams atskirai laikyti, jeigu ji nėra laikoma skirtingais laikotarpiais arba taip, kad dėl pakuotės medžiagos ir laikymo būdo mėsa nebūtų užteršta;
3. turėtų patalpas įrengtas taip, kad būtų laikomasi III skyriuje nustatytų temperatūros reikalavimų;
4. turėtų įrangą rankoms nusiplauti, kuria naudojasi nesupakuotą mėsą tvarkantys darbuotojai, su tokiais čiaupais, kad tarša nepasklistų;
  - ir
5. turėtų įrenginius įrankiams dezinfekuoti, į kuriuos būtų tiekiamas ne žemesnės kaip 82 °C temperatūros karštas vanduo, arba kitokią šiam tikslui skirtą sistemą.

## II SKYRIUS: ŽALIAVOS REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai, gaminantys smulkintą mėsą, mėsos pusgaminius arba mechaniškai atskirtą mėsą, turi užtikrinti, kad naudojama žaliava atitiktų toliau pateiktus reikalavimus.

1. Žaliava smulkintai mėsai paruošti turi atitikti šiuos reikalavimus.
  - a) ji turi atitikti šviežios mėsos reikalavimus;
  - b) turi būti gauta iš skeleto raumenų, įskaitant gretimus riebalinius audinius;
  - c) žaliava neturi būti gaunama iš:
    - i) nuopjovų ir atliekų (išskyrus viso raumens nuopjovas);
    - ii) mechaniškai atskirtos mėsos;
    - iii) kaulo arba odos atplaišų turinčios mėsos;

**▼B**

arba

- iv) galvos mėsos, išskyrus kramtomuosius raumenis, ne raumeninės baltosios linijos dalies, kelio sąnario ir riešo (*carpus* ir *tarsus*) srities, kaulų nuograndų ir diafragmos raumens (jeigu nepašalinta serozinė plėvė).

2. Mėsos pusgaminius gaminius galima ruošti iš šios žaliavos:

a) šviežios mėsos;

b) I pastraipos reikalavimus atitinkančios mėsos;

ir

c) jeigu mėsos pusgaminis nėra skirtas vartoti be terminio apdorojimo:

i) mėsos, gautos sumalus arba sukapojus I pastraipos, išskyrus c punkto i papunktį, reikalavimus atitinkančią mėsą;

ir

ii) mechaniškai atskirtos mėsos, atitinkančios III skyriaus 3 pastraipos d punkto reikalavimus.

3. Žaliava, iš kurios gaminama mechaniškai atskirta mėsa, turi atitikti šiuos reikalavimus:

a) ji turi atitikti šviežiai mėsei taikomus reikalavimus;

b) iš toliau nurodomos žaliavos neturi būti gaminama mechaniškai atskirta mėsa:

i) jei tai naminiai paukščiai: kojų, kaklo odos ir galvos;

ir

ii) jei tai kiti gyvūnai: galvos kaulų, kojų, uodegų, šlaunikaulių, blauzdi-kaulių, šėvikaulių, žastikaulių, stipinkaulių ir alkūnkaulių.

### III SKYRIUS: HIGIENOS REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai, gaminantys smulkintą mėsą, mėsos pusgaminius arba mechaniškai atskirtą mėsą, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi toliau nurodomų reikalavimų.

1. Mėsa turi būti tvarkoma taip, kad ji nebūtų užteršta arba kad tarša būtų kuo mažesnė. Dėl to maisto tvarkymo subjektai pirmiausia turi užtikrinti, kad mėsa būtų:

a) ne aukštesnės kaip 4 °C temperatūros – jei tai naminiai paukščiai, 3 °C – jei tai subproduktai ir 7 °C – kita mėsa;

ir

b) į ruošimo patalpą būtų tiekama ne iš karto, kai reikia.

2. Šie reikalavimai taikomi gaminant smulkintą mėsą ir mėsos pusgaminius.

a) Jeigu kompetentinga institucija neleidžia iškaulinti mėsos prieš ją sumalant, sušaldyta arba stipriai sušaldyta mėsa, iš kurios gaminama smulkinta mėsa arba mėsos pusgaminiai, turi būti iškaulinėjama prieš sušaldant. Ją galima laikyti tik tam tikrą laiką.

b) Jeigu yra ruošama iš atšaldytos mėsos, smulkinta mėsa turi būti ruošama:

i) jei tai naminiai paukščiai: ne ilgiau kaip tris dienas nuo jų paskerdimo;

ii) jei tai kiti gyvūnai, o ne naminiai paukščiai: ne ilgiau kaip šešias dienas nuo jų paskerdimo;

arba

iii) ne ilgiau kaip 15 dienų nuo gyvūnų paskerdimo, jei tai iškaulinėta, vakuuminio būdu supakuota jautiena ir veršiena.

c) Pagaminta smulkinta mėsa ir mėsos pusgaminiai nedelsiant turi būti įvyniojami arba supakuojami ir:

**▼B**

i) atšaldomi iki ne aukštesnės kaip 2 °C mėsos vidaus temperatūros – jei tai smulkinta mėsa, ir iki ne aukštesnės kaip 4 °C – jei tai mėsos ruošiniai;

arba

ii) sušaldomi iki ne žemesnės kaip –18 °C mėsos vidaus temperatūros.

Šios temperatūros sąlygos turi būti išlaikomos laikant ir vežant.

3. Šie reikalavimai taikomi gaminant ir naudojant mechaniškai atskirtą mėsą, pagamintą metodais, nepakeičiančiais kaulų, iš kurių gaminama mechaniškai atskirtą mėsą, struktūros ir kalcio kiekio, kuris yra nedaug didesnis nei maltos mėsos.
  - a) Žaliava, skirta iškaulinti, gauta iš gamybos vietoje esančios skerdyklos, turi būti paruošta ne vėliau nei prieš septynias dienas; kitais atvejais žaliava, skirta iškaulinti, turi būti paruošta ne vėliau nei prieš penkias dienas. Tačiau naminių paukščių skerdenos turi būti paruoštos ne vėliau nei prieš tris dienas.
  - b) Mėsą iškaulinėjus, mechaniškai atskirta mėsa turi būti atskiriama nedelsiant.
  - c) Jeigu mechaniškai atskirta mėsa nenaudojama nedelsiant, ji turi būti įvyniojama arba supakuojama ir tada atšaldoma iki ne aukštesnės kaip 2 °C temperatūros arba sušaldoma taip, kad mėsos vidaus temperatūra būtų ne žemesnė kaip –18 °C. Šių temperatūros reikalavimų turi būti laikomasi mėsą laikant ir vežant.
  - d) Jeigu maisto tvarkymo subjektas yra atlikęs tyrimą, įrodantį, kad mechaniškai atskirta mėsa atitinka smulkintai mėsai pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004 nustatytus mikrobiologinius kriterijus, ją galima naudoti mėsos pusgaminiams, kurie skirti vartoti tik juos termiškai apdorojus, ir mėsos gaminiams.
  - e) Mechaniškai atskirtą mėsą, jeigu nebuvo įrodyta, kad ji atitinka d punkte nurodytus kriterijus, galima naudoti tik termiškai apdorotiems mėsos gaminiams pagal šį reglamentą patvirtintose įmonėse gaminti.
4. Šie reikalavimai taikomi gaminant ir naudojant mechaniškai atskirtą mėsą, pagamintą kitais ne 3 pastraipoje nurodytaisiais metodais.
  - a) Žaliava, skirta iškaulinti, gauta iš gamybos vietoje esančios skerdyklos, turi būti paruošta ne vėliau nei prieš septynias dienas; kitais atvejais žaliava, skirta iškaulinti, turi būti paruošta ne vėliau nei prieš penkias dienas. Tačiau naminių paukščių skerdenos turi būti paruoštos ne vėliau nei prieš tris dienas.
  - b) Jeigu mėsa mechaniškai neatskiriama nedelsiant po to, kai buvo iškaulinta, kaulai gauti iškaulinėjus mėsą turi būti laikomi ir vežami ne aukštesnėje kaip 2 °C temperatūroje arba, jeigu buvo sušaldyti, ne žemesnėje kaip –18 °C temperatūroje.
  - c) Kaulai, gauti iš sušaldytų skerdenų, neturi būti pakartotinai sušaldomi.
  - d) Jeigu mechaniškai atskirta mėsa nepradedama naudoti per valandą nuo pagaminimo, ji nedelsiant turi būti atšaldoma iki ne aukštesnės kaip 2 °C temperatūros.
  - e) Jeigu mechaniškai atskirta mėsa neperdirbama per 24 valandas nuo atšaldymo, ji per 12 valandų nuo pagaminimo turi būti sušaldyta ir mėsos vidaus temperatūra per 6 valandas turi būti ne žemesnė kaip –18 °C.
  - f) Sušaldyta mechaniškai atskirta mėsa turi būti įvyniojama arba supakuojama prieš sandėliuojant ar vežant, ji neturi būti sandėliuojama ilgiau nei tris mėnesius ir sandėliuojant bei vežant turi būti laikoma ne žemesnėje kaip –18 °C temperatūroje.
  - g) Pagal šį reglamentą patvirtintose įmonėse iš mechaniškai atskirtos mėsos galima gaminti tik termiškai apdorojamus mėsos gaminius.
5. Atšildytos smulkintos mėsos, mėsos pusgaminų ir mechaniškai atskirtos mėsos negalima pakartotinai sušaldyti.

**▼B**

## IV SKYRIUS: ŽENKLINIMAS

1. Be Direktyvos 2000/13/EB <sup>(1)</sup> reikalavimų, maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad būtų laikomasi 2 pastraipos reikalavimo, jeigu tai numatyta valstybės narės, kurios teritorijoje produktas pateikiamas į rinką, nacionalinėse taiskyklėse, ir pirmiau minėtos pastraipos reikalavimo laikomasi tiek, kiek numatyta valstybės narės nacionalinėse taiskyklėse.
2. Ant pakuočių, kuriose smulkinta naminių paukščių arba neporakanopių mėsa ar mechaniškai atskirtos mėsos turintys mėsos pusgaminiai tiekiami galutiniam vartotojui, turi būti užrašas, nurodantis, kad šiuos produktus prieš vartojant reikėtų išvirti.

## VI SKIRSNIS: MĖSOS GAMINIAI

1. Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad iš toliau išvardytų gyvūnų kūno dalių nebūtų ruošiami mėsos gaminiai:
  - a) patinų arba patelių genitalijų, išskyrus sėklides;
  - b) šlapimo sistemos organų, išskyrus inkstus ir pūslę;
  - c) gerklų kremzlių, trachėjos ir skiltelinių bronchų;
  - d) akių ir akių voku;
  - e) ausų išorinių landų;
  - f) ragų audinio;

ir

  - g) naminių paukščių: galvos – išskyrus skiauterę ir ausis, pakarūklus ir mėsingas galvos antaugas – stemplės, gurklio, žarnų ir genitalijų.
2. Visa mėsa, įskaitant smulkintą mėsą ir mėsos pusgaminius, iš kurios gaminami mėsos gaminiai, turi atitikti šviežiai mėsai nustatytus reikalavimus. Tačiau smulkinta mėsa ir mėsos pusgaminiai, iš kurių gaminami mėsos gaminiai, neturi atitikti kitų V skirsnyje nurodytų specialių reikalavimų.

## VII SKIRSNIS: GYVI DVGELDŽIAI MOLIUSKAI

1. Šis skirsnis taikomas gyviems dvigeldžiams moliuskams. Išskyrus su valymu susijusius nuostatus, jis taip pat taikomas gyviems dygiaodžiams, gaubtagyviamis ir jūros pilvakojamams.
2. I–VIII skyriai taikomi gyvūnams, surinktiems iš auginimo teritorijų, kurias kompetentinga institucija pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004 priskyrė tam tikrai kategorijai. IX skyrius taikomas šukutėms, surinktoms ne iš pirmiau minėtų auginimo teritorijų.
3. V, VI, VIII ir IX skyriai ir VII skyriaus 3 pastraipa taikoma mažmeninei prekybai.
4. Šio skirsnio reikalavimai papildo nustatytuosius Reglamente (EB) Nr. 852/2004:
  - a) Jei tai operacijos, atliekamos prieš gyvus dvigeldžius moliuskus atvežant į siuntimo arba valymo centrą, tie reikalavimai papildo nurodytuosius pirmiau minėto reglamento I priede.
  - b) Jei tai kitos operacijos, tie reikalavimai papildo nurodytuosius pirmiau minėto reglamento II priede.

## I SKYRIUS: BENDRI REIKALAVIMAI PATEIKIANT Į RINKĄ GYVUS DVGELDŽIUS MOLIUSKUS

1. Gyvus dvigeldžius moliuskus pateikti į rinką mažmeninei prekybai galima tik per siuntimo centrą, kur identifikavimo ženklu turi būti žymima pagal VII skyrių.
2. Maisto tvarkymo subjektai gyvų dvigeldžių moliuskų siuntas gali priimti tik tada, jeigu buvo laikomasi 3–7 pastraipose nustatytų dokumentams taikomų reikalavimų.

<sup>(1)</sup> 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2000/13/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių maisto produktų ženklimą, pateikimą ir reklamavimą, derinimo (OL L 109, 2000 5 6, p. 29). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2003/89/EB (OL L 308, 2003 11 25, p. 15).

**▼ B**

3. Kiekvieną kartą, kai maisto tvarkymo subjektas gyvų dvigeldžių moliuskų siuntą veža iš vienos įmonės į kitą, įskaitant siuntos atvežimą į siuntimo centrą arba perdirbimo įmonę, su siunta turi būti pateikiamas registravimo dokumentas.
  4. Registravimo dokumentas turi būti surašytas mažiausiai viena iš valstybės narės, kurioje yra įsisteigusi priimančioji įmonė, oficialių kalbų ir jame mažiausiai turi būti pateikiama toliau nurodoma informacija:
    - a) jei tai iš auginimo teritorijos siunčiama gyvų dvigeldžių moliuskų siunta, registravimo dokumente mažiausiai turi būti pateikiama toliau nurodoma informacija:
      - i) surinkėjo tapatybė ir adresas;
      - ii) surinkimo data;
      - iii) auginimo teritorija, kiek galima tiksliau apibūdinat teritorijos vietą arba nurodant kodo numerį;
      - iv) auginimo teritorijos būklė sveikatos požiūriu;
      - v) kiaukutinių rūšys ir kiekis;

ir

    - vi) siuntos paskirtis.
  - b) Jei tai iš natūralaus apsivalymo teritorijos atsiųsta gyvų dvigeldžių moliuskų siunta, registravimo dokumente turi būti pateikiama mažiausiai a punkte nurodyta ir toliau išvardyta informacija:
    - i) natūralaus apsivalymo –teritorijos vieta;

ir

  - ii) moliuskų laikymo natūralaus apsivalymo teritorijoje trukmė.
- c) Jei tai iš valymo centro atsiųsta gyvų dvigeldžių moliuskų siunta, registravimo dokumente turi būti pateikiama mažiausiai a punkte nurodyta ir toliau išvardyta informacija:
  - i) valymo centro adresas;
  - ii) valymo trukmė;

ir

- iii) siuntų atvežimo į valymo centrą datos.
5. Maisto tvarkymo subjektai, siunčiantys gyvų dvigeldžių moliuskų siuntas, turi užpildyti atitinkamus registravimo dokumento skirsnius, kad tų skirsnių įrašus būtų galima lengvai perskaityti ir nebūtų galima pakeisti. Siuntas gaunantys maisto tvarkymo subjektai, priėmę siuntą, gaunamus dokumentus turi žymėti antspaudu, kuriame būtų nurodoma data, arba gavimo datą įrašyti kaip nors kitaip.
6. Maisto tvarkymo subjektai su kiekviena išsiųsta arba gauta siunta susijusį registravimo dokumentą turi laikyti dvylika mėnesių nuo išsiuntimo ar gavimo dienos (arba tiek laiko, kiek gali nustatyti kompetentinga institucija).
7. Tačiau jeigu:
  - a) gyvus dvigeldžius moliuskus renkantis darbuotojai taip pat dirba siuntimo centre, valymo centre, natūralaus apsivalymo teritorijoje arba gyvus dvigeldžius moliuskus gaunančioje perdirbimo įmonėje;

ir

- b) visas atitinkamas įmones prižiūri viena kompetentinga institucija,

registravimo dokumentai nėra būtini, jeigu kompetentinga institucija taip numato.

## II SKYRIUS: GYVŲ DVGELDŽIŲ MOLIUSKŲ AUGINIMO IR SURINKIMO HIGIENOS REIKALAVIMAI

### A. AUGINIMO TERITORIJŲ REIKALAVIMAI

1. Surinkėjai gyvus dvigeldžius moliuskus gali surinkti tik iš auginimo teritorijų, kurių vieta ir ribos yra nustatytos ir kurias kompetentinga institucija – jeigu būtina, bendradarbiaudama su maisto tvarkymo subjek-

**▼B**

tais – pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004 yra priskyrusi A, B arba C klasei.

2. Maisto tvarkymo subjektai, iš A klasės auginimo teritorijų surinktus gyvus dvigeldžius moliuskus pateikti į rinką maistui gali tik tada, jeigu moliuskai atitinka V skyriaus reikalavimus.
3. Maisto tvarkymo subjektai gyvus dvigeldžius moliuskus, surinktus iš B klasės auginimo teritorijų, pateikti į rinką maistui gali tik apdorotus valymo centre arba palaikytus natūralaus moliuskų apsivalymo teritorijoje.
4. Maisto tvarkymo subjektai gyvus dvigeldžius moliuskus, surinktus iš C klasės auginimo teritorijų, pateikti į rinką maistui gali tik ilgą laiką išlaikytus natūralaus jų apsivalymo teritorijoje pagal C dalį.
5. Gyvi dvigeldžiai moliuskai iš B arba C klasės auginimo teritorijų, išvalyti arba palaikyti natūralaus moliuskų apsivalymo –teritorijoje, turi atitikti visus V skyriaus reikalavimus. Tačiau gyvus dvigeldžius moliuskus, kurie nebuvo išvalyti arba palaikyti natūralaus moliuskų apsivalymo -teritorijoje, iš pirmiau minėtų auginimo teritorijų galima siųsti į perdirbimo įmonę, kurioje moliuskai turi būti apdorojami, kad iš jų būtų pašalinti patogeniniai mikroorganizmai (jeigu būtina, smėlį, purvą arba gleives pašalinus toje pačioje ar kitoje įmonėje). Leidžiami apdoravimo būdai:
  - a) sterilizavimas sandarioje taroje;
  - ir
  - b) terminis apdorojimas, įskaitant:
    - i) panardinimą į verdantį vandenį tokiam laikui, kad moliusko mėsos vidaus temperatūra pakiltų iki ne žemesnės kaip 90 °C temperatūros ir kad ši minimali temperatūra būtų išlaikoma ne trumpiau nei 90 sekundžių;
    - ii) virimą 3–5 minutes uždaroje erdvėje, jeigu temperatūra 120–160 °C, o slėgis – nuo 2 iki 5 kg/cm<sup>2</sup>, po to šalinami kiaukutai ir sušaldoma, kad produkto vidaus temperatūra būtų –20 °C;
    - ir
    - iii) slėginį apdorojimą garais uždaroje erdvėje, atitinkantį i papunktyje nurodytus su virimo trukmės ir moliusko mėsos vidaus temperatūros reikalavimus. Turi būti naudojama patvirtinta metodika. Turi būti pasitelkiamos RASVT principais pagrįstos procedūros, kad būtų patikrinta, ar vienodai pasiskirsto šiluma.
6. Maisto tvarkymo subjektai gyvų dvigeldžių moliuskų neturi auginti arba rinkti auginimo teritorijose, kurių kompetentinga institucija nėra priskyrusi tam tikrai kategorijai arba kurios nėra tinkamos dėl su sveikata susijusių priežasčių. Maisto tvarkymo subjektai turi atsizvelgti į bet kokią informaciją apie auginimo teritorijos tinkamumą moliuskams auginti ir jiems rinkti, įskaitant informaciją, kuri buvo gauta patiems tvarkymo subjektams atlikus patikrinimus ar kurią pateikė kompetentinga institucija. Maisto tvarkymo subjektai turi naudoti šią informaciją, pirmiausia informaciją apie aplinkos ir oro sąlygas, kad būtų nustatyta, kaip tinkamai turi būti apdorojamos surinktos siuntos.

**B. SURINKIMO IR TVARKYMO REIKALAVIMAI PO SURINKIMO**

Maisto tvarkymo subjektai, surenkantys gyvus dvigeldžius moliuskus arba juos surinktus iš karto tvarkantys, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų.

1. Surinkimo metodai ir antrinis tvarkymas neturi papildomai užteršti arba pernelyg pažeisti gyvų dvigeldžių moliuskų kiaukutų arba audinių ar sukelti pokyčių, dėl kurių moliuskai nebebūtų tinkami valyti, perdirbti arba laikyti jų natūralaus apsivalymo teritorijose. Maisto tvarkymo subjektai pirmiausia turi:
  - a) tinkamai apsaugoti gyvus dvigeldžius moliuskus, kad jie nebūtų sutraiškinti, suraižyti arba kad jų neveiktų vibracija;
  - b) užtikrinti, kad gyvų dvigeldžių moliuskų neveiktų ypač aukšta arba žema temperatūra;

**▼B**

- c) gyvų dvigeldžių moliuskų pakartotinai nemerkti į vandenį, galinti moliuskus papildomai užteršti;
  - ir
  - d) jeigu paruošimas perdirbti atliekamas natūraliose vietose, naudojamos tik tos auginimo teritorijos, kurias kompetentinga institucija yra priskyrsi A klasei.
2. Transporto priemonės turi būti galima tinkamai nusausti, jos turi būti įrengtos taip, kad būtų užtikrinamos tinkamiausios galimos išlikimo sąlygos, ir tose priemonėse turi būti numatyta veiksminga apsauga nuo užteršimo.

**C. GYVŲ DVIGELDŽIŲ MOLIUSKŲ LAIKYMO JŲ NATŪRALAUS APSIVALYMO -TERITORIJOSE REIKALAVIMAI**

Maisto tvarkymo subjektai, gyvus dvigeldžius moliuskus laikantys jų natūralaus apsivalymo teritorijose, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi toliau nurodytų reikalavimų.

1. Maisto tvarkymo subjektai gali naudoti tik tas teritorijas, kurias kompetentinga institucija yra patvirtinusi tinkamomis gyvų dvigeldžių moliuskų natūralaus apsivalymo teritorijomis. Ribos turi būti aiškiai paženklintos plūdūrais, kartimis arba kitomis stacionariosiomis priemonėmis. Tarp natūralaus apsivalymo teritorijų turi būti minimalus atstumas, taip pat minimalus atstumas turi būti tarp natūralaus apsivalymo teritorijų ir auginimo teritorijų, kad būtų kuo mažesnis taršos sklidimo pavojus.
2. Moliuskų laikymo natūralaus apsivalymo teritorijose sąlygos turi būti tinkamos, kad jie galėtų išsivalyti. Maisto tvarkymo subjektai pirmiausia turi:
  - a) gyvus dvigeldžius moliuskus, skirtus laikyti natūralaus apsivalymo teritorijose, tvarkyti taip, kad panardinti natūraliame vandenyje jie pradėtų filtruoti maitinančią terpę;
  - b) gyvų dvigeldžių moliuskų natūralaus apsivalymo teritorijose nelaikyti jų tokiu tankumu, kad jie negalėtų išsivalyti;
  - c) gyvus dvigeldžius moliuskus į natūralaus jų apsivalymo teritorijos jūros vandenį panardinti tinkamam laikui, nustatomam atsižvelgiant į vandens temperatūrą, kurio trukmė turi būti ne trumpesnė kaip du mėnesiai, jeigu kompetentinga institucija, atsižvelgdama į maisto tvarkymo subjekto rizikos analizę, nesutinka nustatyti trumpesnio laikotarpio;
  - ir
  - d) vienus moliuskų natūralaus apsivalymo teritorijos plotus patikimai atskirti nuo kitų plotų, kad vienos siuntos nesusimaišytų su kitomis; turi būti naudojama „viskas, kas įdėta, išimta“ sistema, kad nauja siunta nebūtų įvežama tol, kol nėra išvežta ankstesnė siunta.
3. Maisto tvarkymo subjektai, valdantys natūralaus moliuskų apsivalymo teritorijas, nuolatos turi daryti įrašus apie gyvų dvigeldžių moliuskų kilmės vietą, moliuskų laikymo natūralaus apsivalymo teritorijose laikotarpius, naudojamas natūralaus apsivalymo teritorijas ir kitą siuntos, kai ji surenkama iš natūralaus moliuskų apsivalymo teritorijos, paskirties vietą, kad juos galėtų patikrinti kompetentinga institucija.

**III SKYRIUS: SIUNTIMO IR VALYMO CENTRŲ KONSTRUKCIJOS REIKALAVIMAI**

1. Pastatų vieta sausumoje turi būti tokia, kad jų neužlietų įprasti dideli jūros potvyniai ir atoslūgiai arba iš gretimos teritorijos nutekantis vanduo.
2. Talpyklos ir tara vandeniui laikyti turi atitikti šiuos reikalavimus:
  - a) vidiniai jų paviršiai turi būti glotnūs, patvarūs, nelaidūs ir lengvai valomi;
  - b) talpyklų ir taros konstrukcija turi būti tokia, kad būtų galima išleisti visą vandenį;
  - c) visos vandens ėmimo vietos turi būti įrengtos taip, kad nebūtų užteršiamas tiekiamas vanduo.
3. Be to, valymo centruose valymo talpyklos turi būti tinkamos atsižvelgiant į valytinų produktų kiekį ir tipą.

**▼B****VI SKYRIUS: VALYMO IR SIUNTIMO CENTRŲ HIGIENOS REIKALAVIMAI****A. VALYMO CENTRŲ REIKALAVIMAI**

Maisto tvarkymo subjektai, valantys gyvus dvigeldžius moliuskus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų.

1. Prieš pradėdant valyti, nuo gyvų dvigeldžių moliuskų švariu vandeniu turi būti nuplaunamas purvas ir susikaupusios nuosėdos.
2. Valymo sistema turi veikti taip, kad gyvi dvigeldžiai moliuskai nedelsdami pradėtų maitintis košdami vandenį ir taip maitindamiesi išsivalytų nuotekų nešvarumus, nebūtų iš naujo užteršti ir išliktų gyvi ir tokios būklės, kad išvalytus, prieš pateikiant į rinką, juos būtų galima pakuoti, sandėliuoti ir vežti.
3. Valytinų gyvų dvigeldžių moliuskų kiekis neturi būti didesnis nei valymo centro pajėgumas. Gyvi dvigeldžiai moliuskai nenutrūkstamai turi būti valomi tiek laiko, kad būtų laikomasi sveikatos standartų ir pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004 priimtų mikrobiologinių kriterijų.
4. Jeigu į valymo talpyklą būtų sudėtos kelios gyvų dvigeldžių moliuskų siuntos, jie turi būti tos pačios rūšies ir apdorojimo trukmė turi būti nustatoma atsižvelgiant į laiką, kurio reikia ilgiausiai apdorotinai siuntai.
5. Valymo sistemų talpyklų gyviems dvigeldžiams moliuskams laikyti konstrukcija turi būti tokia, kad per talpyklas tekėtų jūros vanduo. Gyvų dvigeldžių moliuskų sluoksnis turi būti tokio storio, kad valant nekliudytų atverti moliuskų kiaukutų.
6. Į valymo talpyklas, kuriose valomi gyvi dvigeldžiai moliuskai, negalima dėti vėžiagyvių, žuvų arba kitų rūšių jūros gyvūnų.
7. Prie kiekvienos pakuotės su išvalytais gyvais dvigeldžiais moliuskais turi būti etiketė, patvirtinanti, kad visi moliuskai išvalyti.

**B. SIUNTIMO CENTRŲ REIKALAVIMAI**

Maisto tvarkymo subjektai, valdantys siuntimo centrus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų.

1. Tvarkant gyvus dvigeldžius moliuskus, pirmiausia paruošiant perdirbti, gyvus dvigeldžių moliuskus skirstant pagal dydį, įvyniojant ir pakuojant, produktas neturi būti užteršiamas arba neturi būti paveikiamas moliuskų gyvybingumas.
2. Prieš išsiunčiant gyvų dvigeldžių moliuskų kiaukutai turi būti kruopščiai nuplauti švariu vandeniu.
3. Gyvų dvigeldžių moliuskų kilmės vieta turi būti:
  - a) A klasės auginimo teritorija;
  - b) natūralaus apsivalymo teritorija;
  - c) valymo centras;
  - arba
  - d) kitas siuntimo centras.
4. 1 ir 2 pastraipose nustatyti reikalavimai taip pat taikomi laivuose įrengtiems siuntimo centrums. Tokiuose centruose tvarkomų moliuskų kilmės vieta turi būti A klasės auginimo teritorija arba natūralaus apsivalymo teritorija.

**V SKYRIUS: GYVŲ DVIGELDŽIŲ MOLIUSKŲ SVEIKATOS STANDARTAI**

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad gyvus dvigeldžius moliuskus pateikiant į rinką maistui būtų laikomasi ne tik pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004 priimtų mikrobiologinių kriterijų, bet ir šiame skyriuje nustatytų standartų.

1. Moliuskai turi būti gyvybingi ir švieži, jų kiaukutai švarūs, turėti būdingą skambesį stuksenant, o jų vidinėje ertmėje turi būti pakankamai skysčio.
2. Moliuskuose neturi būti jūrinių biotoksinų, kurių bendras kiekis (išmatuotas visame moliusko kūne arba bet kurioje atskirai valgomoje jo kūno dalyje) viršytų toliau nurodomas ribas:



**▼B**

- a) paralyžiuojančių kiaukutinių nuodų (PSP) – 800 mikrogramų kilograme moliuskų;
- b) amneziją sukeliančių kiaukutinių nuodų – 20 miligramų domoinės rūgšties kilograme moliuskų;
- c) bendras okadainės rūgšties, dinofisistoksinų ir pektenotoksinų kiekis – 160 mikrogramų okadainės rūgšties ekvivalento kilograme moliuskų;
- d) jesotoksinų – 1 miligramas jesotoksinų ekvivalento kilograme moliuskų;  
ir
- e) azaspiracidų – 160 mikrogramų azaspiracidų ekvivalento kilograme moliuskų.

**VI SKYRIUS: GYVŲ DVGELDŽIŲ MOLIUSKŲ VYNIJIMAS IR PAKAVIMAS**

1. Austrės turi būti įvyniojamos arba pakuojamos įgaubtais kiaukutais į apačią.
2. Pavieniam vartotojui skirto dydžio gyvų dvigeldžių moliuskų pakuotės turi būti uždaros ir neturi būti atidaromos jas išvežus iš siuntimo centro, kol pakuotės nepateikiamos parduoti galutiniam vartotojui.

**VII SKYRIUS: IDENTIFIKAVIMO ŽENKLAS IR ŽENKLINIMAS**

1. Etiketė, įskaitant identifikavimo ženklą, turi būti atspari vandeniui.
2. Be I skirsnio II priede nurodytų bendrų identifikavimo ženklo reikalavimų, etiketėje turi būti pateikiama ši informacija:
  - a) dvigeldžio moliusko rūšis (bendrasis pavadinimas ir mokslinis pavadinimas);  
ir
  - b) pakavimo datas (nurodoma diena ir mėnuo).

Nukrypstant nuo Direktyvos 2000/13/EB, minimalią tinkamumo datą galima pakeisti užrašu „šie gyvūnai parduodami turi būti gyvi“.

3. Mažmenininkas prie gyvų dvigeldžių moliuskų pakuotės, kuri nėra pavieniam vartotojui skirta dydžio, pritvirtintą etiketę turi išlaikyti trumpiausiai 60 dienų nuo tos pakuotės turinio paskirstymo.

**VIII SKYRIUS: KITI REIKALAVIMAI**

1. Maisto tvarkymo subjektai, laikantys ir vežantys gyvus dvigeldžius moliuskus, turi užtikrinti, kad moliuskai būtų laikomi tokioje temperatūroje, kuri nepakenktų maisto saugai arba jų gyvybingumui.
2. Gyvi dvigeldžiai moliuskai neturi būti pakartotinai pamerkiami į vandenį arba apipurškiami vandeniu po to, kai jie buvo supakuoti mažmeninei prekybai ir išvežti iš siuntimo centro.

**IX SKYRIUS: SPECIALŪS ŠUKUČIŲ, SURINKTŲ NE IŠ TAM TIKRAI KATEGORIJAI PRISKIRTŲ AUGINIMO TERITORIJŲ, REIKALAVIMAI**

Maisto tvarkymo subjektai, surenkantys šukutes ne iš tam tikrai kategorijai priskirtų auginimo teritorijų arba tvarkantys tas šukutes, turi laikytis šių reikalavimų.

1. Šukučių negalima pateikti į rinką, jeigu jos nebuvo surinktos ir sutvarkytos pagal II skyriaus B dalį ir jeigu neatitinka V skyriuje nustatytų standartų, patvirtintų savikontrolės sistemos.
2. Be to, jeigu kompetentinga institucija, remdamasi oficialios kontrolės programų duomenimis, žvejybos rajonus gali priskirti tam tikrai kategorijai – jeigu būtina bendradarbiaudama su maisto tvarkymo subjektais – II skyriaus A dalies nuostatos analogiškai taikomos šukutėms.
3. Šukutes pateikti į rinką maistui galima tik pasiūlius jas per žuvies aukcioną, siuntimo centrą arba perdirbimo įmonę. Jeigu jie tvarko šukutes, šias įmones valdantys maisto tvarkymo subjektai apie tai turi pranešti kompetentingai institucijai ir, jei tai siuntimo centrai, laikytis III ir IV skyrių reikalavimų.
4. Šukutes tvarkantys maisto tvarkymo subjektai turi laikytis:
  - a) I skyriaus 3–7 pastraipose nustatytų dokumentams taikomų reikalavimų, jeigu jie taikomi. Šiuo atveju registravimo dokumente turi būti aiškiai nurodoma auginimo teritorijos, kurioje buvo surinktos šukutės, vieta;

**▼B**

arba

- b) jei tai supakuotos ir įvyniotos šukutės ir jeigu vyniojimo medžiaga apsaugo taip pat, kaip pakuotė, VII skyriuje nustatytą identifikavimo ženklą ir ženklavimo reikalavimų.

#### VIII SKIRSNIS: ŽUVININKYSTĖS PRODUKTAI

1. Šis skirsnis netaikomas dvigeldžiams moliuskams, dygiaodžiams, gaubtagyviams ir jūros pilvakojuoms, jeigu jie gyvi pateikiami į rinką. Išskyrus I ir II skyrius, šis skirsnis taikomas pirmiau minėtiems gyvūnams, jeigu į rinką jie pateikiami negyvi ir šiuo atveju jie turi būti gauti pagal VII skirsnio reikalavimus.
2. III skyriaus A, C ir D dalių, IV ir V skyrių reikalavimai taikomi mažmeninei prekybai.
3. Šio skirsnio reikalavimai papildo nustatytuosius Reglamente (EB) Nr. 852/2004:
  - a) jei tai įmonės, įskaitant laivus, gaminančios pirminę produkciją ir atliekančios susijusias operacijas, tie reikalavimai papildo pirmiau minėto reglamento I priedo reikalavimus;
  - b) jei tai kitos įmonės, įskaitant laivus, tie reikalavimai papildo pirmiau minėto reglamento II priedo reikalavimus;

**▼M5**

Nukrypstant nuo a punkto, Reglamento (EB) Nr. 852/2004 I priedo A dalies 7 punkto galima netaikyti subjektams, užsiimantiems mažos apimties praeikantės žvejyba, kaip apibrėžta Tarybos reglamento (EB) Nr. 1198/2006 <sup>(1)</sup> 26 straipsnio 1 dalyje, ir vykdančioms veiklą tik trumpais laikotarpiais, trunkančiais ne ilgiau kaip 24 valandas.

**▼B**

4. Jei tai žuvininkystės produktai:
  - a) pirminių produktų gamyba – tai numatomų pateikti į rinką gyvų žuvininkystės produktų auginimas, žvejyba ir rinkimas;

ir

  - b) susijusios operacijos – tai šios operacijos (jeigu atliekamos žvejybos laivuose): skerdimas, kraujo nuleidimas, galvų pašalinimas, išdorojimas, pelekų pašalinimas, sušaldymas ir įvyniojimas; joms taip pat priskiriama:
    - 1) žuvininkystės produktų, kurių pobūdis iš esmės nebuvo pakeistas, įskaitant gyvus žuvininkystės produktus, vežimas ir laikymas sausumoje įrengtuose žuvininkystės ūkiuose;

ir

    - 2) žuvininkystės produktų, kurių pobūdis iš esmės nebuvo pakeistas, įskaitant gyvus žuvininkystės produktus, vežimas iš gamybos vietos į pirmą paskirties įmonę.

#### I SKYRIUS: LAIVŲ REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad:

- 1) laivai, kuriais žuvininkystės produktai surenkami jų natūralioje aplinkoje arba surinkti tvarkomi ar perdirbami, atitiktų I dalyje nustatytus konstrukcijos ir įrangos reikalavimus;
- ir
- 2) operacijos laivuose būtų atliekamos pagal II dalyje nustatytas taisykles.

#### I. KONSTRUKCIJOS IR ĮRANGOS REIKALAVIMAI

##### A. Visiems laivams taikomi reikalavimai

1. Laivai turi būti suprojektuoti ir pastatyti taip, kad produktai nebūtų užteršiami triūmų vandeniu, tekalais, dūmais, degalais, alyva, tepalu ar kitais teršalais.

<sup>(1)</sup> OL L 223, 2006 8 15, p. 1.

**▼B**

2. Paviršiai, su kuriais liečiasi žuvininkystės produktai, turi būti iš pakankamai korozijai atsparios, glotnios ir lengvai valomos medžiagos. Paviršiaus dangos turi būti patvarios ir nenuodingos.
3. Įranga ir medžiaga, naudojama žuvininkystės produktams apdoroti, turi būti pagaminta iš korozijai atsparios, lengvai valomos ir dezinfekuojamos medžiagos.
4. Jeigu laivai turi vandens siurbį ir jeigu vanduo naudojamas su žuvininkystės produktais, siurblys turi būti įrengiamas tokioje vietoje, kad nebūtų užteršiamas tiekiamas vanduo.

**B. Laivų, suprojektuotų ir įrengtų žuvininkystės produktus išlaikyti šviežius ilgiau nei 24 valandas, reikalavimai**

1. Laivuose, suprojektuotuose ir įrengtuose išlaikyti žuvininkystės produktus ilgiau nei 24 valandas, turi būti įrengti triumai, talpyklos arba tara žuvininkystės produktams laikyti VII skyriuje nustatytoje temperatūroje.
2. Triumai nuo mašinų skyrių ir įgulai skirtų patalpų turi būti atskirti tokiais pertvaromis, kurios būtų tinkamos laikomus žuvininkystės produktus apsaugoti nuo bet kokio užteršimo. Triumai ir tara žuvininkystės produktams laikyti turi būti tokie, kad tie produktai būtų laikomi vykdamant nustatytas higienos sąlygas ir, jeigu būtina, kad ištirpusio ledo vanduo nepasiektų produktų.
3. Laivų, pritaikytų atšaldyti žuvininkystės produktus atvėsintame švariame jūros vandenyje, talpyklose turi būti įmontuoti prietaisai, kad visose talpyklose būtų galima palaikyti vienodą temperatūrą. Šių prietaisų atšaldymo sparta turi būti tokia, kad žuvų ir švaraus jūros vandens mišinys po šešių valandų nuo atšaldymo pradžios būtų atšaldomas iki ne žemesnės kaip 3 °C temperatūros ir iki ne žemesnės kaip 0 °C temperatūros po 16 valandų nuo atšaldymo pradžios ir kad, tam tikrais atvejais, būtų galima registruoti temperatūrą.

**C. Laivų šaldytuvų reikalavimai**

Laivuose šaldytuvuose turi būti:

- 1) pakankamo našumo sušaldymo įranga, kad sparčiai būtų galima sušaldyti taip, jog produkto vidaus temperatūra būtų ne žemesnė kaip –18 °C;
  - 2) pakankamo našumo sušaldymo įranga, kad žuvininkystės produktus triumuose būtų galima laikyti ne žemesnėje kaip –18 °C temperatūroje. –Triumuose prietaisais temperatūrai registruoti turi būti įmontuojamas tokioje vietoje, kurioje būtų galima lengvai perskaityti to prietaiso rodmenis. Prietaiso temperatūros jutiklis turi būti įmontuojamas toje triumų vietoje, kurioje būna žemiausia temperatūra;
- ir

- 3) atitikti laivų, suprojektuotų ir įrengtų išlaikyti žuvininkystės produktus ilgiau nei 24 valandas, reikalavimus, kurie nustatyti B dalies 2 pastraipoje.

**D. Žuvų perdirbimo laivų reikalavimai**

1. Žuvų perdirbimo laivai turi turėti:
  - a) priėmimo vietą, skirtą žuvininkystės produktams priimti į laivą, suprojektuotą taip, kad vieną sugavimą būtų galima atskirti nuo kito. Ši vieta turi būti lengvai valoma ir suprojektuota taip, kad produktai būtų apsaugoti nuo saulės ar blogo oro poveikio ir bet kokio užteršimo;
  - b) higienišką sistemą žuvininkystės produktams iš priėmimo vietos perduoti į gamybos vietas;
  - c) pakankamai erdvas darbo patalpas, kad laikantis higienos reikalavimų būtų galima išdarinėti ir perdirbti žuvininkystės produktus, tas patalpas turi būti lengva išvalyti ir dezinfekuoti ir jos turi būti suprojektuotos ir įrengtos taip, jog būtų išvengta bet kokio produktų teršimo;
  - d) pakankamai erdvas galutinių produktų sandėliavimo vietas, kurios suprojektuotos taip, kad jas būtų galima lengvai išvalyti.

**▼B**

Jeigu laive veikia atliekų perdirbimo įrenginys, toms atliekoms laikyti turi būti numatomas atskiras triumas;

- e) nuo produkto išdarinėjimo ir perdirbimo vietų atskirtą vietą pakavimo medžiagoms laikyti;
  - f) specialią įrangą atliekoms arba maistui netinkamiems žuvininkystės produktams tiesiogiai šalinti į jūrą arba, jeigu susiklostytų tam tikros aplinkybės, į vandeniui nelaidžią talpyklą, kuri skirta tam tikslui. Jeigu atliekos laikomos ir perdirbamos laive, kad vėliau jas būtų galima pašalinti, šiam tikslui turi būti numatomos atskirtos vietos;
  - g) vandens siurblių įrengtą tokioje vietoje, kad nebūtų užterštas tiekiamas vanduo;
- ir
- h) įrangą rankoms nusiplauti, skirtą nesupakuotus žuvininkystės produktus tvarkantiems darbuotojams, su tokiais čiaupais, kad tarša nepasklistų.
2. Tačiau žuvų perdirbimo laivai, kuriuose vėžiagyviai ir moliuskai verdami, atšaldomi ir įvyniojami, neturi atitikti 1 pastraipos reikalavimų, jeigu tuose laivuose neatliekamas joks kitoks tvarkymas arba perdirbimas.
  3. Žuvų perdirbimo laivai, kuriuose žuvininkystės produktai sušaldomi, turi turėti įrangą, atitinkančią C dalies 1 ir 2 pastraipose laivams šaldytuvams nustatytus reikalavimus.

**II. HIGIENOS REIKALAVIMAI**

1. Žuvininkystės produktams laikyti skirtos laivų vietos arba tara prieš naudojimą turi būti išvalomos ir sutvarkomos bei sutaisomos. Svarbiausia jos neturi būti užterštos degalais arba triumo vandeniu.
2. Į laivą pakrauti žuvininkystės produktai kiek galima greičiau turi būti apsaugomi nuo užteršimo ir saulės arba kito šilumos šaltinio poveikio. Jeigu žuvininkystės produktai plaunami, jie turi būti plaunami geriamuoju arba, tam tikrais atvejais, švariu vandeniu.
3. Žuvininkystės produktai turi būti tvarkomi ir laikomi taip, kad būtų išvengiama kraujosruvų. Tvarkytojai stambias žuvis arba tvarkytojus sužeisti galinčias žuvis gali perkelti smaigius turinčiais instrumentais, jeigu neapgadinama produktų mėsos.
4. Iškrauti žuvininkystės produktai, išskyrus tuos, kurie laikomi gyvi, kiek galima greičiau turi būti atšaldomi. Tačiau, jeigu atšaldyti neįmanoma, žuvininkystės produktai turi būti iškraunami kiek galima greičiau.
5. Ledas, kuriuo atšaldomi žuvininkystės produktai, turi būti pagamintas iš geriamojo ar švaraus vandens.
6. Jeigu laive pašalinamos žuvų galvos ir (arba) žuvis išskrodžiamos, laikantis higienos reikalavimų šios operacijos turi būti atliekamos kiek galima greičiau žuvis sugavus, ir produktai nedelsiant bei kruopščiai turi būti nuplaunami geriamuoju arba švariu vandeniu. Šiuo atveju vidaus organai ir visuomenės sveikatai pavojų galinčios kelti dalys turi būti pašalintos kiek galima greičiau ir laikomos atskirai nuo maistui skirtų produktų. Maistui skirtos kepenys ir ikrai turi būti atšaldomi ledu ir laikomi ledo tirpimo temperatūroje arba kepenys ir ikrai turi būti sušaldomi.
7. Jeigu konservuoti skirtos neišdarinėtos žuvis sušaldomos sūryme, produktas turi būti sušaldomas iki ne žemesnės kaip  $-9\text{ }^{\circ}\text{C}$  temperatūros. Sūrymas turi būti toks, kad juo nebūtų užteršiama žuvis.

**II SKYRIUS: REIKALAVIMŲ, KURIŲ PRIVALOMA LAIKYTIS IŠKRAUNANT IR IŠKROVUS Į KRANTĄ**

1. Maisto tvarkymo subjektai, atsakingi už žuvininkystės produktų iškrovimą ir jų iškrovimą į krantą, turi:
  - a) užtikrinti, kad iškrovimo ir iškrovimo į krantą įranga, kuri liečiasi su žuvininkystės produktais, būtų pagaminta iš lengvai valomos ir dezinfekuojamos medžiagos bei būtų suremontuota ir išvalyta;

ir

**▼B**

- b) pasirūpinti, kad iškraunant ir iškraunant į krantą žuvininkystės produktai nebūtų užteršiami ir tuo tikslu pirmiausia imasi šių priemonių:
- i) sparčiai atlieka iškrovimo ir iškrovimo į krantą operacijas;
  - ii) žuvininkystės produktus nedelsdami sudeda į saugią aplinką, kurioje užtikrinama VII skyriuje nustatyta temperatūra;
- ir
- iii) nenaudoja įrangos ir veiklos būdų, galinčių be reikalo pažeisti valgomąsias žuvininkystės produktų dalis.
2. Maisto tvarkymo subjektai, atsakingi už aukcionus ir didmenines prekyvietes arba jų dalis, jeigu pasiūlomi parduoti žuvininkystės produktai, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų.
- a) i) Turi būti rakinami įrenginiai sulaikytiems žuvininkystės produktams sušaldytiems laikyti ir atskiri rakinami įrenginiai žuvininkystės produktams, kurie buvo pripažinti netinkamais maistui, laikyti.
  - ii) jeigu kompetentinga institucija reikalauja, turi būti numatomos tinkamai įrengtos rakinamos priemonės arba, jeigu reikia, tik kompetentingos institucijoms reikmėms skirta patalpa;
- b) Siūlant žuvininkystės produktus arba laikant juos:
- i) patalpos neturi būti naudojami kitiems tikslams;
  - ii) transporto priemonės, kurių išmetamosios dujos galėtų pabloginti žuvininkystės produktų kokybę, neturi įvažiuoti į patalpas;
  - iii) į patalpas galintys įeiti asmenys neturi įsivesti jokių gyvūnų;
- ir
- iv) patalpos turi būti tinkamai apšviestos, kad būtų lengviau vykdyti oficialią kontrolę.
3. Jeigu atšaldyti laive negalima, švieži žuvininkystės produktai, išskyrus tuos, kurie laikomi gyvi, turi būti atšaldomi kiek galima greičiau tuos produktus iškrovus į krantą, ir jie turi būti laikomi maždaug 0 °C temperatūroje.
4. Maisto tvarkymo subjektai turi bendradarbiauti su atitinkamomis kompetentingomis institucijomis, kad jos pagal Reglamentą (EB) Nr. 854/2004 galėtų atlikti oficialią kontrolę, ypač susijusią su bet kokiais pranešimo apie žuvininkystės produktų iškrovimą į krantą procedūromis, kurias valstybė narė, su kurios vėliava plaukioja laivas, kompetentinga institucija, arba valstybės narės, kurioje iškraunami į krantą žuvininkystės produktai, galėtų laikyti reikalingomis.

### III SKYRIUS: ŽUVININKYSTĖS PRODUKTUS TVARKANČIŲ ĮMONIŲ, ĮSKAITANT LAIVUS, REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų, tam tikrais atvejais, žuvininkystės produktus tvarkančiose įmonėse.

#### A. ŠVIEŽIŲ ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ REIKALAVIMAI

1. Jeigu į krante esančią įmonę atgabenti atšaldyti, nesupakuoti produktai nėra nedelsiant paskirstomi, išsiunčiami, paruošiami arba perdirbami, jie turi būti laikomi tinkamuose įrenginiuose su ledu. Ledo pakartotinai dedama taip dažnai, kiek yra būtina. Supakuoti švieži žuvininkystės produktai turi būti atšaldomi iki ledo tirpimo temperatūros.
2. Operacijos, pvz., galvų pašalinimas ir skrodimas, turi būti atliekamos laikantis higienos reikalavimų. Jeigu skrodimui atlikti yra techninių priemonių ir jis įmanomas komerciniu požiūriu, skrodžiama turi būti kiek galima greičiau sugavus produktus arba juos iškrovus į krantą. Produktai po pirmiau minėtų operacijų turi būti kruopščiai nuplaunami geriamuoju vandeniu arba, jei plaunama laivuose, švriu vandeniu.
3. Operacijos, pvz., filė gamyba ir supjaustymas, turi būti atliekamos taip, kad filė ir griežinėliai nebūtų užteršiami arba sugadinami. Filė ir griežinėliai neturi būti ant darbo stalų ilgiau nei reikia jiems paruošti. Filė ir griežinėliai turi būti įvyniojami ir, jeigu reikia, supakuojami ir, juos paruošus, turi būti atšaldomi kiek galima greičiau.

**▼B**

4. Tara, kurioje nesupakuoti paruošti švieži žuvininkystės produktai išsiunčiami arba laikomi su ledu, turi būti tokia, kad ištirpusio ledo vanduo nesiliestų su produktais.
5. Neišdarinėtus arba išdarinėtus šviežius žuvininkystės produktus galima vežti laivuose turimame atvėsintame vandenyje ir laikyti tuos produktus laivuose turimame atvėsintame vandenyje. Pirmiau minėtus produktus, juos iškrovus į krantą, atvėsintame vandenyje galima vežti ir iš akvakultūros įmonių, kol jie atgabenami į pirmą sausumoje esančią įmonę, atliekančią bet kurią veiklą, išskyrus vežimą arba rūšiavimą.

**B. SUŠALDYTŲ PRODUKTŲ REIKALAVIMAI**

Sausumos įmonės, sušaldančios žuvininkystės produktus, turi turėti VIII skirsnio, I skyriaus, I dalies C pastraipos 1 ir 2 punktuose laivams šaldytuvams nustatytus reikalavimus atitinkančią įrangą.

**C. MECHANIŠKAI ATSKIRTŲ ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ REIKALAVIMAI**

Maisto tvarkymo subjektai, gaminantys mechaniškai atskirtus žuvininkystės produktus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų.

1. Naudojama žaliava turi atitikti toliau pateikiamus reikalavimus.
  - a) mechaniškai atskirtus žuvininkystės produktus galima gaminti tik iš neskroستų žuvų ir iš gaminant filė likusių kaulų;
  - b) visa žaliava turi būti išskrosta.
2. Gamybos procesas turi atitikti šiuos reikalavimus:
  - a) be reikalo nedelsiant mėsa mechaniškai turi būti atskiriama pagaminus filė;
  - b) jeigu naudojamos sveikos žuvis, jos iš anksto turi būti išskrostos ir nuplaunamos;
  - c) baigus gamybą, mechaniškai atskirti žuvininkystės produktai kiek galima greičiau turi būti sušaldomi arba naudojami su sušaldyti skirtais produktais ar kitaip apdorojami, kad būtų tinkami laikyti.

**D. REIKALAVIMAI DĖL PARAZITŲ**

1. Toliau nurodomi žuvininkystės produktai ne trumpiau nei 24 valandas turi būti šaldomi taip, kad visų produkto dalių temperatūra būtų ne žemesnė kaip  $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$ ; taip apdorojama žaliava arba gatavi produktai:
  - a) žali arba beveik žali vartotini žuvininkystės produktai;
  - b) toliau išvardijamų rūšių žuvininkystės produktai, jeigu jie yra šaltai rūkomi, kai žuvininkystės produkto mėsos vidaus temperatūra nebūna aukštesnė kaip  $60\text{ }^{\circ}\text{C}$ :
    - i) Atlanto silkės;
    - ii) skumbrės;
    - iii) šprotai;
    - iv) Atlanto ir Ramiojo vandenyno lašišos (laukinės);
 ir
  - c) marinuoti ir (arba) sūdyti žuvininkystės produktai, jeigu perdirbant negalima sunaikinti nematodo lervų.
2. Maisto tvarkymo subjektai neprivalo atlikti 1 pastraipoje nustatyto apdoravimo jeigu:
  - a) pateikiami epidemiologijos duomenys, patvirtinantys, kad žuvininkystės produktų sužvejimo rajonuose neaptikta sveikatai pavojingų parazitų;
 ir
  - b) kompetentinga institucija leidžia neatlikti to apdoravimo.
3. Prie 1 pastraipoje nurodytų žuvininkystės produktų, juos pateikiant į rinką, išskyrus tiekiamą galutiniam vartotojui, turi būti pridedamas gamin-

**▼ B**

tojo parengtas dokumentas, kuriame nurodomas tų produktų apdorojimo procesas.

**▼ M3**

## E. REIKALAVIMAI DĖL ŽMONĖMS VARTOTI SKIRTŲ ŽUVŲ TAUKŲ

Maisto tvarkymo subjektai privalo užtikrinti, kad žaliavos, naudojamos žmonėms vartoti skirtiems žuvų taukams paruošti, atitiktų šiuos reikalavimus:

- 1) jos turi būti pagamintos iš žuvininkystės produktų, kurie pripažinti tinkamais žmonėms vartoti;
- 2) jos turi būti gautos iš įmonių, įskaitant laivus, patvirtintų pagal šio reglamento nuostatas;
- 3) jos privalo būti pervežamos ir saugomos iki perdirbimo laikantis higienos reikalavimų.

**▼ B**

## IV SKYRIUS: PERDIRBTŲ ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai, verdantys vėžiagyvius ir moliuskus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų.

1. Išvirtas produktas turi būti staiga atvėšinamas. Turi būti vėšinama geriamuoju vandeniu arba, jei vėšinama laive – švairiu vandeniu. Jeigu kitaip neapdorojama, vėšinama turi būti tol, kol pasiekama ledo tirpimo temperatūra.
2. Kiaukutai pašalinami arba žvynai skutami laikantis higienos reikalavimų ir neužteršiant produkto. Jeigu tos operacijos atliekamos rankomis, darbuotojai ypač rūpestingai turi nusiplauti rankas.
3. Pašalinus kiaukutus arba nuskutus žvynus, išvirti produktai turi būti nedelsiant sušaldomi arba atšaldomi kiek galima greičiau iki VII skyriuje nustatytos temperatūros.

## V SKYRIUS: ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ SVEIKATOS STANDARTAI

Maisto tvarkymo subjektai, atsižvelgdami į produkto pobūdį arba rūšis, turi užtikrinti, kad į rinką maistui pateikiami žuvininkystės produktai atitiktų ne tik pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2004 priimtus mikrobiologinius rodiklius, bet ir šiame skyriuje nustatytus standartus.

## A. JUSLINĖS ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ SAVYBĖS

Maisto tvarkymo subjektai turi atlikti juslinį žuvininkystės produktų tyrimą. Šiuo tyrimu pirmiausia turi būti užtikrinama, kad žuvininkystės produktai atitiktų šviežumo kriterijus.

## B. HISTAMINAS

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad nebūtų viršijamos histamino ribos.

## C. BENDRAS LAKIOJO AZOTO KIEKIS

Nepudirbtų žuvininkystės produktų negalima pateikti į rinką, jeigu chemiškai tyrimais nustatoma, kad viršijamos TVB-N arba TMA-N ribos.

## D. PARAZITAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad žuvininkystės produktai prieš pateikiant į rinką būtų patikrinami apžiūrint ir kad būtų nustatyta, ar ant jų nėra matomų parazitų. Maisto tvarkymo subjektai neturi pateikti į rinką žuvininkystės produktų maistui, dėl kurių nekyla jokių abejonių, kad jie yra užkrėsti parazitais.

## E. ŽMONIŲ SVEIKATAI KENKSMINGI TOKSINAI

**▼ M1**

1. Į rinką neturi būti pateikiami iš šių šeimų nuodingų žuvų gauti žuvininkystės produktai: *Tetraodontidae*, *Molidae*, *Diodontidae* ir *Canthigasteridae*. Švieži, paruošti ir perdirbti žuvininkystės produktai, gauti iš žuvų, kurios priklauso *Gempylidae* šeimai, ypač *Ruvettus pretiosus* ir *Lepidocybium flavobrunneum*, gali būti pateikiami į rinką tik suvynioti ir (arba)

**▼M1**

supakuoti ir turi būti atitinkamai pažymėti, nurodant vartotojui informaciją apie paruošimo ir (arba) gaminimo būdus bei apie pavojų, susijusį su juose esančiomis medžiagomis, kurios neigiamai veikia virškinimą. Ant etiketės prie įprastinio pavadinimo turi būti nurodytas mokslinis pavadinimas.

**▼B**

2. Žuvininkystės produktai, kuriuose yra biotoksinų, pvz., ciguatoksino arba raumenis paralyžiuojančių toksinų, neturi būti pateikiami į rinką. Tačiau iš dvigeldžių moliuskų, dygiaodžių, gaubtagyvių ir jūros pilvakojų gautus žuvininkystės produktus galima pateikti į rinką, jeigu jie buvo pagaminti pagal VII skirsnį ir atitinka V skyriaus 2 pastraipoje nustatytus standartus.

#### VI SKYRIUS: ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ VYNIJIMAS IR PAKAVIMAS

1. Talpyklos šviežiams žuvininkystės produktams su ledu laikyti turi būti nelaidžios vandeniui ir tokios konstrukcijos, kad su tais produktais nesiliestų ištirpusio ledo vanduo.
2. Laivuose paruošti sušaldyti gabalai turi būti tinkamai įvyniojami prieš juos iškraunant į krantą.
3. Jeigu žuvininkystės produktai įvyniojami žvejybos laivuose, maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad vyniojimo medžiaga:
  - a) nebūtų taršos šaltinis;
  - b) būtų laikoma taip, kad nekiltų pavojaus ją užteršti;
  - c) skirta pakartotinai naudoti, būtų lengvai valoma ir, tam tikrais atvejais, dezinfekuojama.

#### VII SKYRIUS: ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ LAIKYMAS

Maisto tvarkymo subjektai, laikantys žuvininkystės produktus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi toliau nurodomų reikalavimų.

1. Švieži žuvininkystės produktai, atšildyti neperdirbti žuvininkystės produktai ir iš vėžiagyvių bei moliuskų gauti išvirti ir atšaldyti produktai turi būti laikomi maždaug 0 °C temperatūroje.
2. Sušaldyti žuvininkystės produktai turi būti laikomi taip, kad visų produkto dalių temperatūra nebūtų žemesnė kaip –18 °C; tačiau neišdarinėtos sūryme sušaldytos žuvis, skirtos konservuotam maistui gaminti, gali būti laikomos ne žemesnėje kaip –9 °C temperatūroje.
3. Žuvininkystės produktai, kurie laikomi gyvi, turi būti sandėliuojami tokioje temperatūroje ir taip, kad būtų vykdomi maisto saugos reikalavimai arba kad nesumažėtų tų produktų gyvybingumas.

#### VIII SKYRIUS: ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ VEŽIMAS

Maisto tvarkymo subjektai, vežantys žuvininkystės produktus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi toliau nurodomų reikalavimų.

1. Vežant žuvininkystės produktai turi būti laikomi nustatytoje temperatūroje. Ypač:
  - a) Švieži žuvininkystės produktai, atšildyti neperdirbti žuvininkystės produktai ir iš vėžiagyvių bei moliuskų gauti išvirti ir atšaldyti produktai turi būti laikomi ledo tirpimo temperatūroje.
  - b) Sušaldyti žuvininkystės produktai, išskyrus sūryme sušaldytas žuvis, skirtas konservuotam maistui gaminti, vežant turi būti laikomi tokioje vienodoje temperatūroje, kad visų produkto dalių temperatūra būtų ne žemesnė kaip –18 °C, temperatūra trumpam laikui gali pakilti ne daugiau kaip 3 °C.
2. Maisto tvarkymo subjektai neprivalo laikytis 1 pastraipos b punkto reikalavimų, jeigu sušaldyti žuvininkystės produktai laikant juos žemoje temperatūroje vežami į patvirtintą įmonę, kurioje atvežti yra atšildomi ir išdarinėjami ir (arba) perdirbami ir jeigu vežama trumpu atstumu ir kompetentinga institucija išduoda leidimą taip vežti.
3. Jeigu žuvininkystės produktai laikomi su ledu, ištirpusio ledo vanduo neturi liestis su produktais.



**▼B**

4. Žuvininkystės produktai, pateiktini į rinką gyvi, turi būti vežami taip, kad nebūtų pažeidžiama maisto sauga ir nesumažėtų jų gyvybingumas.

**▼M3**

## IX SKIRSNIS: ŽALIAS PIENAS, PRIEŠPIENIS, PIENO PRODUKTAI IR PRIEŠPIENIO PAGRINDU PAGAMINTI PRODUKTAI

Šiame skirsnyje:

1. „Priešpienis“ reiškia skystį, išskiriantį iš melžiamų gyvulių pieno liaukų nuo 3 iki 5 dienų po gimdymo, kuriame yra daug antikūnių ir mineralinių medžiagų, ir kuris išsiskiria anksčiau nei gaunamas žalias pienas.
2. „Priešpienio pagrindu pagaminti produktai“ yra perdirbti produktai, pagaminti iš priešpienio ar pagaminti toliau perdirbant tokius perdirbtus produktus.

## I SKYRIUS: ŽALIAS PIENAS IR PRIEŠPIENIS – PIRMINĖ GAMYBA

Maisto tvarkymo subjektai, gaminantys arba, tam tikrais atvejais, surenkantys žalią pieną ir priešpienį turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šiame skyriuje nustatytų reikalavimų.

## I. SVEIKATOS REIKALAVIMAI ŽALIO PIENO IR PRIEŠPIENIO GAMYBAI

1. Žalias pienas ir priešpienis turi būti gaunami iš gyvūnų:
  - a) neturinčių jokių infekcinių ligų, kurios su pienu ir priešpieniu perduodamos žmonėms, simptomų;
  - b) kurie yra geros bendros sveikatos būklės, neturi ligų, galinčių užkrėsti pieną ir priešpienį, požymių ir visų pirma neserga jokia su išskyromis susijusia lytinių takų infekcija, enteritu, kurio metu viduriuotų ir karščiutų, ar matomu tešmens uždegimu;
  - c) kurių tešmuo nėra kaip nors sužeistas, kad žaizda galėtų turėti įtakos pienui ir priešpieniui;
  - d) kuriems nebuvo paskirtos jokios neleistinos medžiagos arba produktai ir kuriems nebuvo taikytas neteisėtas gydymas, kaip apibrėžta Direktyvoje 96/23/EB;
  - e) kurių atžvilgiu, jeigu buvo paskirti leistini produktai arba medžiagos, buvo laikytasi tiems produktams arba medžiagoms nustatytų išlaukos laikotarpių.
2. a) Vertinant bruceliozės atžvilgiu, pirmiausia žalias pienas ir priešpienis turi būti gaunami iš:
  - i) karvių ar buvolių, priklausančių bandai, kuri pagal Direktyvos 64/432/EEB<sup>(1)</sup> nuostatas nėra užkrėsta ar oficialiai užkrėsta brucelioze;
  - ii) avių ar ožkų, priklausančių ūkiui, kuris nėra užkrėstas ar oficialiai užkrėstas brucelioze, kaip apibrėžta Direktyvoje 91/68/EEB<sup>(2)</sup>, arba
  - iii) kitų rūšių patelių, priklausančių, jei tai bruceliozei imlios rūšys, bandoms, kurios buvo reguliariai tikrinamos dėl šios ligos pagal kompetentingos institucijos patvirtintą kontrolės planą.
- b) Vertinant tuberkuliozės atžvilgiu, žalias pienas ir priešpienis turi būti gaunami iš:
  - i) karvių ar buvolių, priklausančių bandai, kuri, kaip apibrėžta Direktyvoje 64/432/EEB, oficialiai nėra užkrėsta tuberkulioze, arba

<sup>(1)</sup> 1964 m. birželio 26 d. Tarybos direktyva 64/432/EEB dėl gyvūnų sveikatos problemų, turinčių įtakos Bendrijos vidaus prekybai galvijais ir kiaulėmis (OL L 121, 1964 7 29, p. 1977/64). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 21/2004 (OL L 5, 2004 1 9, p. 8).

<sup>(2)</sup> 1991 m. sausio 28 d. Tarybos direktyva 91/68/EEB dėl gyvūnų sveikatos reikalavimų, reglamentuojančių Bendrijos vidaus prekybą avimis ir ožkomis (OL L 46, 1991 2 19, p. 19), Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos sprendimu 2005/932/EB (OL L 340, 2005 12 23, p. 68).

## ▼M3

- ii) kitų rūšių patelių, priklausančių, jei tai tuberkuliozei imlios rūšys, bandoms, kurios buvo reguliariai tikrinamos dėl šios ligos pagal kompetentingos institucijos patvirtintą kontrolės planą.
  - c) Jeigu ožkos laikomos kartu su karvėmis, tos ožkos privalo būti apžiūrėtos ir ištirtos dėl tuberkuliozės.
3. Tačiau žalias pienas, gautas iš gyvūnų, kurie neatitinka 2 punkto reikalavimų, gali būti naudojamas leidus kompetentingai institucijai:
- a) jei jis gautas iš karvių ar buivių, kurių tyrimų dėl tuberkuliozės ar bruceliozės rezultatai buvo neigiami, nebuvo jokių kitų šių ligų požymių, buvo termiškai apdorotas taip, kad gauta neigiama reakcija į šarminės fosfatazės mėginį;
  - b) jei jis gautas iš avių ar ožkų, kurių tyrimų dėl bruceliozės rezultatai buvo neigiami, arba kurios buvo paskiepytos nuo bruceliozės vykdant patvirtintą bruceliozės likvidavimo programą, ir kurioms nebuvo jokių kitų šios ligos požymių, arba:
    - i) sūriams, kurių nokinimo trukmė yra ne trumpesnė negu du mėnesiai, gaminti arba
    - ii) buvo termiškai apdorotas taip, kad gauta neigiama reakcija į šarminės fosfatazės mėginį, bei
  - c) jei jis gautas iš kitų rūšių patelių, kurių tyrimų dėl tuberkuliozės ar bruceliozės rezultatai buvo neigiami, nebuvo jokių kitų šių ligų požymių, bet jos priklausė bandai, kurioje bruceliozė ar tuberkuliozė buvo nustatyta po patikrinimų, nurodytų 2a punkto iii papunktyje ar 2b punkto ii papunktyje, jeigu buvo apdorojamas užtikrinant jo saugumą.
4. Bet kurių gyvūnų, neatitinkančių atitinkamų 1–3 punktų reikalavimų – ypač bet kurių gyvūnų, kurių individuali reakcija į profilaktinius tuberkuliozės ar bruceliozės testus buvo teigiama, kaip nustatyta Direktyvoje 64/432/EEB ir Direktyvoje 91/68/EEB – žalias pienas ir priešpienis neturi būti naudojami žmonėms vartoti.
5. Gyvūnai, kurie yra užkrėsti arba įtariami užsikrėtusiais bet kuria 1 ar 2 punktuose nurodyta liga, turi būti veiksmingai izoliuojami siekiant išvengti bet kokio pašalinio poveikio kitų gyvūnų pienui ir priešpieniui.

## II. PIENO IR PRIEŠPIENIO GAMYBOS ŪKIŲ HIGIENA

## A. Patalpų ir įrangos reikalavimai

1. Melžimo įranga ir patalpos, kuriose pienas ir priešpienis yra laikomi, tvarkomi ar šaldomi, turi būti išdėstytos ir pastatytos taip, kad būtų sumažintas pieno ir priešpienio užteršimo pavojus.
2. Pieno ir priešpienio sandėliavimo patalpos turi būti apsaugotos nuo kenkėjų, tinkamai atskirtos nuo patalpų, kuriose laikomi gyvuliai, ir, jei būtina, atitikti B dalyje išdėstytus reikalavimus, turėti tinkamą šaldymo įrangą.
3. Įrangos paviršiai, kurie liesis su pienu ir priešpieniu (indai, tara, talpyklos ir t. t., skirti melžimui, rinkimui ar vežimui) turi būti lengvai valomi ir, jei būtina, dezinfekuojami ir turi būti palaikomi tinkamos būklės. Dėl to reikia naudoti glotnias, plaunamas ir neturinčias toksinio poveikio medžiagas.
4. Panaudojus tokie paviršiai turi būti išvalomi ir, jei būtina, dezinfekuojami. Po kiekvieno panaudojimo arba panaudojus kelis kartus, kai laikotarpis nuo vieno iškrovimo iki kito yra labai trumpas, bet visais atvejais iškraunama bent kartą per dieną, tara ir talpyklos, naudojamoms pienui ir priešpieniui gabenti, turi būti išvalytos ir dezinfekuotos tinkamu būdu prieš jas naudojant dar kartą.

## B. Melžimo, surinkimo ir vežimo higiena

1. Melžiama turi būti higieniškai, visų pirma užtikrinant:
  - a) kad prieš pradėdant melžimą speniai, tešmuo ir gretimos jų vietos būtų švarios;
  - b) kad melžėjas patikrintų pienui ir priešpieniui iš kiekvieno gyvulio dėl juslinių ar dėl fizinių ir cheminių nukrypimų nuo normos, arba patikrinimas būtų atliktas kitu panašius rezultatus duodančiu

## ▼M3

metodu, ir kad pienas bei priešpienis, kuriame yra tokių nukrypimų nuo normos, nebūtų skiriami žmonėms vartoti;

- c) kad pienas ir priešpienis iš gyvūnų, kuriems pasireiškia klinikiniai tešmens ligos požymiai, nebūtų skiriami žmonėms vartoti kitaip nei nurodė veterinarijos gydytojas;
  - d) kad gyvūnai, gydomi medikamentais, kurių likučiai gali patekti į pieną ir priešpienį, būtų identifikuoti, o toks pienas ir priešpienis, gautas iš šių gyvūnų, nebūtų skiriami žmonėms vartoti iki išrašytų vaistų išlaukos laikotarpio pabaigos bei
  - e) kad dezinfekuojamieji spenių skysčiai arba purškikliai būtų naudojami tik tada, jeigu jiems išduotas leidimas arba jie registruoti pagal 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 98/8/EB dėl biocidinių produktų pateikimo į rinką <sup>(1)</sup> nustatytą tvarką;
  - f) kad priešpienis yra melžiamas atskirai ir nėra maišomas su žaliu pienu.
2. Tik pamelžus pienas ir priešpienis privalo būti laikomi švarioje vietoje, suprojektuotoje ir įrengtoje taip, kad jie nebūtų užteršiami.
    - a) pienas turi būti nedelsiant atvėsintas iki ne aukštesnės kaip 8 °C temperatūros, jei jis surenkamas kasdien, arba ne aukštesnės kaip 6 °C temperatūros, jei surenkamas ne kasdien;
    - b) priešpienis turi būti laikomas atskirai ir nedelsiant atvėsintas iki ne aukštesnės kaip 8 °C temperatūros, jei jis surenkamas kasdien, arba ne aukštesnės kaip 6 °C temperatūros, jei surenkamas ne kasdien, arba užšaldomas.
  3. Pervežimo metu pienas ir priešpienis turi būti atšaldomi taip, kad atvežus į paskirties įmonę pieno ir priešpienio temperatūra nebūtų aukštesnė kaip 10 °C.
  4. Maisto tvarkymo subjektai neturi laikytis temperatūros režimo reikalavimų, nustatytų 2 ir 3 punktuose, jei pienas atitinka III dalyje nustatytus kriterijus ir jeigu:
    - a) pienas yra perdirbamas per 2 valandas nuo pamelžimo arba
    - b) aukštesnė temperatūra yra reikalinga dėl technologinių priežasčių gaminant tam tikrus pieno produktus, ir jeigu tai leidžia kompetentinga institucija.

### C. Darbuotojų higiena

1. Asmenys, melžiantys gyvulius ir (ar) tvarkantys žalią pieną ir priešpienį, privalo dėvėti tinkamus švarius drabužius.
2. Melžėjai privalo griežtai laikytis asmens higienos reikalavimų. Netoli melžimo vietos turi būti tinkami įrenginiai, kad asmenys, melžiantys gyvulius ir tvarkantys žalią pieną bei priešpienį, galėtų nusiplauti plaštakas ir rankas.

### III. ŽALIAM PIENUI IR PRIEŠPIENIUI TAIKOMI KRITERIJAI

1. a) Šie kriterijai žaliai pienui taikomi, kol atsižvelgiant į pieno ir pieno produktų kokybę reglamentuojančius specialius teisės aktus bus nustatyti standartai.
- b) Nacionaliniai kriterijai priešpieniui dėl bakterinio užterštumo, somatinių ląstelių skaičiaus ar antibiotikų likučių taikomi, kol nėra priimti specialūs Bendrijos teisės aktai.
2. Pavyzdinis žalio pieno ir priešpienio, surinktų iš pieno gamybos ūkių, atrinktų atsitiktinės atrankos būdu, mėginių skaičius turi būti patikrintas atitinkamai – ar atitinka 3 ir 4 punktuose nurodytus žaliai pienui taikomus reikalavimus ir 1b punkte nurodytus priešpieniui taikomus nacionalinius kriterijus. Patikrinimus gali atlikti šie subjektai arba jie gali būti atlikti šių subjektų vardu:
  - a) gaminančio pieną maisto tvarkymo subjekto;

<sup>(1)</sup> OL L 123, 1998 4 24, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 2006/50/EB (OL L 142, 2006 5 30, p. 6).

## ▼M3

- b) renkančio ar perdirbančio pieną maisto tvarkymo subjekto;
- c) maisto tvarkymo subjektų grupė arba
- d) pagal nacionalinės ar regioninės kontrolės schemą.
3. a) Maisto tvarkymo subjektai turi imtis priemonių užtikrinti, kad žalias pienas atitiktų šiuos kriterijus:
- i) jei tai žalias karvės pienas:

Bendras bakterijų skaičius 30 °C (viename ml)	≤ 100 000 (*)
Somatinių ląstelių skaičius (viename ml)	≤ 400 000 (**)

(\*) Per du mėnesius atliktų tyrimų, per mėnesį imant ne mažiau kaip du mėginius, nustatytas geometrinis vidurkis.

(\*\*) Per tris mėnesius atliktų tyrimų, per mėnesį imant ne mažiau kaip vieną mėginį, nustatytas geometrinis vidurkis, išskyrus kai kompetentinga institucija nurodo naudoti kitą metodiką atsižvelgdama į gaminamų produktų kiekių sezoninius svyravimus

- ii) jei tai kitų rūšių gyvūnų žalias pienas:

Bendras bakterijų skaičius 30 °C (viename ml)	≤ 1 500 000 (*)
--	-----------------

(\*) Per du mėnesius atliktų tyrimų, per mėnesį imant ne mažiau kaip du mėginius, nustatytas geometrinis vidurkis.

- b) Tačiau, jei kitų rūšių gyvūnų, išskyrus karves, žalias pienas yra naudojamas produktams iš žalio pieno, kuriuos gaminant pienas nėra niekaip termiškai apdorojamas, gaminti, maisto tvarkymo subjektai privalo imtis priemonių užtikrinti, kad žalias pienas atitiktų šį kriterijų.

Bendras bakterijų skaičius 30 °C (viename ml)	≤ 500 000 (*)
--	---------------

(\*) Per du mėnesius atliktų tyrimų, per mėnesį imant ne mažiau kaip du mėginius, nustatytas geometrinis vidurkis.

4. Nepažeidžiant Direktyvos 96/23/EB nuostatų maisto tvarkymo subjektai privalo imtis priemonių užtikrinti, kad žalias pienas nebūtų pateiktas į rinką, jeigu:
- a) jame yra antibiotikų likučių tiek, kad bet kurios iš Reglamento (EEB) Nr. 2377/90 <sup>(1)</sup> I ir III prieduose nurodytų medžiagų koncentracija viršija šiame reglamente nustatytą leistiną didžiausią kiekį arba
- b) bendras suminis antibiotikų likučių kiekis viršija bet kurį leistiną didžiausią kiekį.
5. Kai žalias pienas neatitinka 3 ir 4 punktuose nurodytų kriterijų, maisto tvarkymo subjektai privalo informuoti kompetentingą instituciją ir imtis priemonių padėčiai ištaisyti.

## II SKYRIUS: REIKALAVIMAI PIENO IR PRIEŠPIENIO PAGRINDU PAGAMINTIEMS PRODUKTAMS

### I. TEMPERATŪROS REIKALAVIMAI

1. Maisto tvarkymo subjektai privalo užtikrinti, kad nuo priėmimo į perdirbimo įmonę
- a) pienas yra greitai atvėsintas iki ne aukštesnės kaip 6 °C temperatūros;

<sup>(1)</sup> 1990 m. birželio 26 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2377/90, nustatantis veterinarinių vaistų likučių gyvūninės kilmės maisto produktuose didžiausių kiekių nustatymo tvarką Bendrijoje (OL L 224, 1990 8 18, p. 1). Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1231/2006 (OL L 225, 2006 8 17, p. 3).

▼ **M3**

- b) priešpienis yra greitai atvėsintas iki ne aukštesnės kaip 6 °C temperatūros arba paliekamas užšaldytas, ir laikomas tokios temperatūros, kol bus perdirbamas.
2. Tačiau maisto tvarkymo subjektai gali laikyti pieną ir priešpienį aukštesnėje temperatūroje, jeigu:
- a) perdirbimas pradamas iš karto pamelžus arba per 4 valandas nuo priėmimo į perdirbimo įmonę arba
- b) kompetentinga institucija leidžia laikyti aukštesnėje temperatūroje dėl technologinių priežasčių gaminant tam tikrus pieno ar priešpienio pagrindu pagamintus produktus.

**II. TERMINIO APDOROJIMO REIKALAVIMAI**

1. Jeigu žalias pienas, priešpienis, pieno arba priešpienio pagrindu pagaminti produktai apdorojami termiškai, maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad tas pienas atitiktų Reglamento (EB) Nr. 852/2004 II priedo XI skyriuje nustatytus reikalavimus. Maisto tvarkymo subjektai, naudodami toliau išvardytus procesus, visų pirma užtikrina, kad yra laikomasi nurodytų reikalavimų:
- a) pasterizavimas atliekamas apdorojant:
- i) trumpai aukštoje temperatūroje (mažiausiai 15 sekundžių ne žemesnėje kaip 72 °C temperatūroje);
- ii) ilgą laiką žemoje temperatūroje (mažiausiai 30 minučių ne žemesnėje kaip 63 °C temperatūroje) arba
- iii) bet kurį laikotarpį ir bet kokioje temperatūroje siekiant gauti tokį patį rezultatą,
- taip, kad iš karto po tokio apdoravimo produktų reakcija, jei taikoma, į šarminės fosfatazės mėginį būtų neigiama;
- b) apdorojimas ultraaukšta temperatūra (UAT) atliekamas taikant apdorojimą:
- i) kai trumpai tiekama aukštos temperatūros nenutrūkstama karščio srovė (ne žemesnė kaip 135 °C temperatūra pakankamą laiko tarpą), kol nebelieka gyvybingų mikroorganizmų ir sporų, galinčių augti sterilioje uždaroje taroje aplinkos temperatūroje laikomame apdorotame produkte, ir
- ii) kurio pakanka užtikrinti, kad produktus išlaikius uždaroje taroje 15 parų 30 °C temperatūroje arba 7 dienas 55 °C temperatūroje jie mikrobiologiniu aspektu išlieka nepakitę, ar taikant bet kurį kitą metodą, kai įrodoma, kad buvo taikomas atitinkamas terminis apdorojimas.
2. Spręsdami ar taikyti žaliame pienui ir priešpieniui terminį apdorojimą maisto tvarkymo subjektai turi:
- a) atsižvelgti į procedūras, parengtas pagal Reglamente (EB) Nr. 852/2004 nurodytus RVASVT principus, bei
- b) laikytis bet kokių reikalavimų, kuriuos kompetentinga institucija šiuo požiūriu gali nustatyti patvirtindama įmones arba atlikdama patikrinimus pagal Reglamento (EB) Nr. 854/2004 nuostatas.

**III. KRITERIJAI TAIKOMI ŽALIAM KARVĖS PIENUI**

1. Maisto tvarkymo subjektai, gaminantys pieno produktus, privalo inicijuoti procedūras, užtikrinančias, kad nedelsiant prieš perdirbimą:
- a) žaliame karvės piene, naudojamame paruošti pieno produktams, bendras bakterijų skaičius 30 °C temperatūroje būtų mažesnis negu 300 000/ml bei
- b) perdirbtame karvės piene, naudojamame paruošti pieno produktams, bendras bakterijų skaičius 30 °C temperatūroje būtų mažesnis negu 100 000/ml.
2. Kai pienas neatitinka 1 dalyje nurodytų kriterijų, maisto tvarkymo subjektai privalo informuoti kompetentingą instituciją ir imtis priemonių padėčiai ištaisyti.

**▼M3**

## III SKYRIUS: VYNIJIMAS IR PAKAVIMAS

Vartotojams skirtos pakuotės turi būti sandarinamos nedelsiant jas pripildžius įmonėje, kur buvo atliktas paskutinis skystų pieno produktų ir priešpieno pagrindu pagamintų produktų terminis apdorojimas, taikant sandarinimo įrangą, leidžiančią išvengti užteršimo. Sandarinimo sistema turi būti suprojektuota taip, kad pakuotę atidarius išliktų aiškių įrodymų, jog ji buvo atidaryta ir būtų galima lengvai atlikti patikrinimą.

## IV SKYRIUS: ŽENKLINIMAS

1. Be Direktyvoje 2000/13/EB nustatytų reikalavimų, išskyrus šios Direktyvos 13 straipsnio 4 ir 5 dalyse numatytus atvejus, ženklinant turi būti aiškiai nurodoma:
  - a) žalio pieno, skirto tiesiogiai žmonių maistui, atveju – žodžiai „žalias pienas“;
  - b) produktų, pagamintų iš žalio pieno, atveju, jei gamybos procese nėra naudojamas joks terminis ar fizinis ar cheminis apdorojimas – žodžiai „pagaminta iš žalio pieno“;
  - c) priešpienio atveju, žodis „priešpienis“;
  - d) iš priešpienio pagamintų produktų atveju – žodžiai „pagaminta iš priešpienio“;
2. 1 dalyje nustatyti reikalavimai taikomi produktams, skirtiems mažmeninei prekybai. Sąvoka „ženklিনimas“ apima bet kurią pakuotę, dokumentą, nuorodą, etiketę, žiedą arba lankelį, kuris pateikiamas su tokiais produktais arba kuriame nurodoma informacija apie tuos produktus.

## V SKYRIUS: IDENTIFIKAVIMO ŽENKLAS

Nukrypstant nuo II priedo I skirsnio reikalavimų:

- 1) vietoje įmonės patvirtinimo numerio indentifikavimo ženkle galima pateikti nuorodą, kur ant vyniojimo medžiagos arba pakuotės yra nurodomas įmonės patvirtinimo numeris;
- 2) jei tai pakartotinai naudoti tinkami buteliai, identifikavimo ženkle galima nurodyti tik šalies siuntėjos inicialus ir įmonės patvirtinimo numerį.

**▼B**

## X SKIRSNIS: KIAUŠINIAI IR KIAUŠINIŲ GAMINIAI

## I SKYRIUS: KIAUŠINIAI

1. Kiaušiniai, gamintojo pastatuose ir kol bus parduoti vartotojui, turi būti laikomi švarus, sausi, apsaugoti nuo pašalinių kvapų, veiksmingai apsaugoti nuo smūgių ir tiesioginės saulės šviesos.
2. Kiaušiniai turi būti laikomi ir vežami tokioje temperatūroje, pageidautina, kad ji būtų pastovi, kuri geriausia tinka išlaikyti kiaušinių higienos savybes.
3. Kiaušiniai vartotojui turi būti pristatomi ne per ilgesnį nei 21 dienos nuo kiaušinio padėjimo laikotarpį.

## II SKYRIUS: KIAUŠINIŲ GAMINIAI

## I. ĮMONIŲ REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad kiaušinių gaminių gamybos įmonės būtų pastatytos, išdėstytos ir įrengtos taip, kad būtų atskiriamos šios operacijos:

- 1) nešvarių kiaušinių plovimas, džiovinimas ir dezinfekavimas, jeigu šios operacijos atliekamos;
- 2) kiaušinių daužymas, jų turinio surinkimas ir kiaušinių lukšto dalių bei polukštinės plėvelės pašalinimas;

ir

- 3) operacijos, išskyrus nurodytasias 1 ir 2 pastraipose.

## II. KIAUŠINIŲ GAMINIŲ ŽALIAVA

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad žaliavos kiaušinių gaminiams gaminti atitiktų šiuos reikalavimus.

**▼B**

1. Kiaušinių, iš kurių gaminami kiaušinių gaminiai, lukštai turi būti visiškai susiformavę ir be neįskilę. Tačiau iš kiaušinių įskilusiu lukštu galima gaminti kiaušinių gaminius, jeigu gamybos įmonė arba pakavimo centras tuos kiaušinius pristato tiesiai į perdirbimo įmonę, kurioje jie turi būti sudaužyti ir perdirbti kiek galima greičiau.
2. Skystąjį kiaušinį, gautą tuo tikslu patvirtintoje įmonėje, galima naudoti kaip žaliavą. Skystasis kiaušinis turi būti gautas pagal III dalies 1, 2, 3, 4 ir 7 pastraipų reikalavimus.

**III. SPECIALŪS KIAUŠINIŲ GAMINIŲ GAMYBOS HIGIENOS REIKALAVIMAI**

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad visos operacijos būtų atliekamos taip, jog gaminant, tvarkant ir laikant kiaušinių gaminius būtų išvengiama taršos, ypač pasirūpinti toliau nurodomų reikalavimų laikymusi.

1. Kiaušiniai neturi būti įskilę, jei jie nešvarūs arba nesusausi.
2. Kiaušiniai turi būti daužomi taip, kad būtų kiek galima mažiau užteršiami, ypač pasirūpinant, jog ši operacija būtų tinkamai atskirta nuo kitų operacijų. Skilę kiaušiniai turi būti perdirbami kiek galima greičiau.
3. Kiaušiniai, išskyrus vištų, kalakučių arba perlinių vištų kiaušinius, turi būti tvarkomi ir perdirbami atskirai. Visa įranga, prieš vėl pradendant perdirbti vištų, kalakučių ir perlinių vištų kiaušinius, turi būti išvaloma ir dezinfekuojama,
4. Kiaušinių turinio negalima gauti centrifuguojant arba traiškant kiaušinius, iš tuščių kiaušinių lukštų negalima centrifuguoti maistui kiaušinių baltymų likučių.

**▼M1**

5. Sudaužius kiaušinį, kiekviena skystojo kiaušinio dalis turi būti perdirbama kiek galima greičiau, kad būtų pašalinamas mikrobiologinis pavojus arba kad jis būtų sumažinamas iki priimtino lygio. Siuntą, kuri buvo nepakankamai perdirbta, toje pačioje įmonėje galima nedelsiant perdirbti dar kartą, jeigu po tokio perdirbimo siuntos produktai būtų tinkami žmonėms vartoti. Jeigu nustatoma, kad siuntos produktai yra netinkami žmonėms vartoti, ji turi būti keičiama užtikrinant, kad jos produktai nebus panaudoti žmonėms vartoti.

**▼B**

6. Neprivaloma perdirbti kiaušinių baltymų, iš kurių gaminamas sausasis arba kristalinis albuminas, kuris vėliau apdorojamas termiškai.
7. Jeigu perdirbama ne iš karto sudaužius, skystieji kiaušiniai turi būti laikomi sušaldyti arba ne aukštesnėje kaip 4 °C temperatūroje. Prieš perdirbant neturi būti laikoma 4 °C temperatūroje ilgiau nei 48 valandas. Tačiau šie reikalavimai netaikomi produktams, iš kurių turi būti pašalinamas cukrus, jeigu šis procesas atliekamas kiek galima greičiau.
8. Produktai, kurie nebuvo stabilizuoti, kad juos būtų galima laikyti kambario temperatūroje, turi būti atvėsunami iki ne žemesnės kaip 4 °C temperatūros. Sušaldyti skirti produktai turi būti sušaldomi nedelsiant juos perdirbus.

**IV. TYRIMO INSTRUKCIJOS**

1. Sviesto rūgšties kiekis nemodifikuoto kiaušinio gaminio sausojoje medžiagoje neturi viršyti 10 mg/kg.
2. Pieno rūgšties kiekis žaliavoje, iš kurios gaminami kiaušinių gaminiai, neturi būti didesnis nei 1 g/kg sausosios medžiagos. Tačiau jei tai fermentuojami produktai, ši vertė turi būti registruojama prieš fermentavimą.
3. Kiaušinių lukštų likučių, polukštinių plėvelių ir bet kokių kitų dalių perdirbtame kiaušinių gaminyje neturi būti didesnė 100 mg/kg kiaušinių gaminio.

**V. ŽENKLINIMAS IR IDENTIFIKAVIMO ŽENKLAS**

1. Be bendrų II priedo I skirsnyje nustatytų identifikavimo ženklo reikalavimų, kiaušinių gaminių siuntos, skirtos ne mažmeninei prekybai, tačiau kaip sudedamoji dalis naudotinos gaminant kitą produktą, turi turėti

**▼B**

etiketę, kurioje nurodoma kiaušinių gaminių laikymo temperatūra ir laikotarpio, kurį tuos produktus galima laikyti toje temperatūroje, trukmė.

**▼M1**

2. Jei tai skystieji kiaušiniai, 1 punkte nurodytoje etiketėje taip pat turi būti pateikiami žodžiai: „nepasterizuoti skystieji kiaušiniai turi būti apdorojami paskirties vietoje“ ir nurodoma kiaušinių sudaužymo data bei valanda.

**▼B**

## IX SKIRSNIS: VARLIŲ KOJELĖS IR SRAIGĖS

Maisto tvarkymo subjektai, ruošiantys varlių kojeles arba sraigės maistui, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų.

1. Varlės ir sraigės turi būti dobiamos tam tikslui pastatytoje, išdėstytoje ir įrengtoje įmonėje.
2. Įmonė, kurioje ruošiamos varlių kojelės, turi turėti patalpą, skirtą gyvoms varlėms laikyti ir plauti bei joms dobtį ir kraujui nuleisti. Ši patalpa turi būti fiziškai atskirta nuo paruošimo patalpos.
3. Varlių ir sraigių, kurios nudobiamos ne įmonėje, o nusibaigia kitaip, negalima ruošti maistui.
4. Su varlėmis ir sraigėmis turi būti atliekamas organoleptinis tyrimas, atliekamas imant imtis. Jeigu atlikus tą tyrimą nustatoma, kad varlės ir sraigės gali kelti pavojų, jos neturi būti vartojamos maistui.
5. Paruošus, varlių kojelės iš karto turi būti kruopščiai nuplaunamos tekančiu geriamuoju vandeniu ir nedelsiant atšaldomos iki maždaug 0 °C temperatūros, sušaldomos arba perdirbamos.
6. Nudobus gyvūną, sraigės kepenys ir kasa, jeigu ji galėtų kelti pavojų, neturi būti vartojama maistui.

## XII SKIRSNIS: LYDYTI GYVŪNŲ TAUKAI IR SPIRGAI

## I SKYRIUS: ŽALIAVAS SURENKANČIOMS ARBA PERDIRBANČIOMS ĮMONĖMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad žaliavas, iš kurių gaminami lydyti gyvūnų taukai ir spirgai, surenkančios arba jas perdirbančios įmonės laikytųsi toliau nurodomų reikalavimų.

1. Žaliavos rinkimo ir vėlesnio jos vežimo į perdirbimo įmones centruose turi būti numatomos priemonės žaliavoms laikyti ne aukštesnėje kaip 7 °C temperatūroje.
2. Kiekviena perdirbimo įmonė turi turėti:
  - a) sušaldymo įrenginius;
  - b) siuntimo patalpą, jeigu įmonė lydytus gyvūnų taukus išsiunčia ne tik automobilių cisternose;

ir

  - c) jeigu būtina, tinkamą įrangą produktams, susidedantiems iš lydytų gyvūnų taukų, sumaišytų su kitais maisto produktais ir (arba) prieskoniais, paruošti.
3. Tačiau 1 pastraipoje ir 2 pastraipos a punkte nustatytų sušaldymo įrenginių nebūtina turėti, jeigu žaliavos tiekimo nuostatos užtikrinama, kad žaliavos niekada nebus laikomos ar vežamos jų nešaldant, išskyrus II skyriaus 1 pastraipos d punkte numatytus atvejus.

## II SKYRIUS: HIGIENOS REIKALAVIMAI RUOŠIANT LYDYTUS GYVŪNŲ TAUKUS IR SPIRGUS

Maisto tvarkymo subjektai, ruošiantys lydytus gyvūnų taukus ir spirgus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi toliau nurodomų reikalavimų.

1. Žaliavos turi:
  - a) būti gautos iš skerdykloje paskerstų gyvūnų, kurių patikrinimą prieš skerdimą ir patikrinimą po skerdimą atlikus buvo nustatyta, kad jie yra tinkami maistui;
  - b) būti sudarytos iš riebalinių audinių arba kaulų, kurie, atsižvelgiant į galimybes, turi būti apvalomi nuo kraujo ir nešvarumų;



## ▼B

- c) būti gautos iš įmonės, įregistruotos arba patvirtintos pagal Reglamentą (EB) Nr. 852/2003 ar pagal šį reglamentą;
- ir
- d) būti vežamos ir laikomos, kol nebus išlydytos, laikantis higienos reikalavimų ir užtikrinant, kad žaliavos vidaus temperatūra nebūtų aukštesnė kaip 7 °C. Tačiau žaliavas galima laikyti ir vežti jų nešaldant, jeigu žaliavos išlydomos per 12 valandų nuo jų gavimo.
2. Lydant draudžiama naudoti tirpiklius.
3. Jeigu rafinuotini taukai atitinka 4 pastraipoje nustatytus standartus, pagal 1 ir 2 pastraipų reikalavimus paruoštus lydytus gyvūnų taukus galima rafinuoti toje pačioje arba kitoje įmonėje siekiant, kad būtų pagerintos jų fizinės ir cheminės savybės.
4. Lydyti gyvūnų taukai, atsižvelgiant į tipą, turi atitikti šiuos standartus:

	Atrajojantieji			Kiaulės			Kitų gyvūnų taukai	
	Maistiniai taukai		Rafinuoti skirti taukai	Maistiniai taukai		Lydyti kiaulės taukai ir kiti rafinuoti skirti taukai	Maistiniai	Skirti rafinuoti
	Premierjus <sup>(36)</sup>	Kiti		Lydyti kiaulės taukai <sup>(2)</sup>	Kiti			
FFA (m/m % ne daugiau oleino rūgšties)	0,75	1,25	3,0	0,75	1,25	2,0	1,25	3,0
Peroksido ne daugiau	4 meq/kg	4 meq/kg	6 meq/kg	4 meq/kg	4 meq/kg	6 meq/kg	4 meq/kg	10 meq/kg
Iš viso netirpių nešvarumų	Ne daugiau nei 0,15 %			Ne daugiau nei 0,5 %				
Kvapas, skonis, spalva	Įprastas							

(<sup>1</sup>) Lydyti gyvūnų taukai, gauti žemoje temperatūroje lydant šviežius širdies, didžiosios taukinės, kepenų ir galvijų žarnų pasaitų taukus ir taukus iš išpjautymo patalpos.

(<sup>2</sup>) Iš riebalinių kiaulės audinių gauti lydyti taukai.

5. Maistiniai spirgai turi būti sandėliuojami laikantis toliau nurodomų temperatūros reikalavimų.
- a) Jeigu spirgai lydomi ne aukštesnėje kaip 70 °C temperatūroje, jie turi būti laikomi:
- i) ne aukštesnėje kaip 7 °C temperatūroje ne ilgiau nei 24 valandas;
- arba
- ii) ne žemesnėje kaip –18 °C temperatūroje.
- b) Jeigu spirgai lydomi aukštesnėje kaip 70 °C temperatūroje ir jeigu juose yra 10 % (m/m) arba daugiau drėgmės, jie turi būti laikomi:
- i) ne aukštesnėje kaip 7 °C temperatūroje ir ne ilgiau nei 48 valandas arba laiko/temperatūros santykis turi būti toks, kad būtų numatoma lygiavertė garantija;
- arba
- ii) ne žemesnėje kaip –18 °C temperatūroje;
- c) Jeigu spirgai lydomi aukštesnėje kaip 70 °C, o jų drėgmės kiekis yra mažesnis nei 10 % (m/m), specialūs reikalavimai netaikomi.

### XIII SKIRSNIS: APDOROTI SKRANDŽIAI, PŪSLĖS IR ŽARNOS

Maisto tvarkymo subjektai, apdorojantys skrandžius, pūsles ir žarnas, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi toliau nurodomų reikalavimų.

1. Gyvūnų žarnas, pūsles ir skrandžius galima pateikti į rinką tik tada, jeigu:
- a) jie gauti iš skerdykloje paskerstų gyvūnų, kuriems patikrinimą prieš skerdimą ir patikrinimą po skerdimo atlikus buvo nustatyta, kad jie yra tinkami maistui;
- b) jie yra sūdyti, pakaitinti arba džiovinti;

**▼B**

ir

- c) baigus b punkte nurodytą apdorojimą, buvo imtasi veiksmingų priemonių apsisaugoti nuo pakartotinio užteršimo.
- 2. Apdoroti skrandžiai, pūslės ir žarnos, kurių negalima laikyti aplinkos temperatūroje, turi būti laikomi juos šaldant tam tikslui skirtais įrenginiais, kol tie produktai bus išsiūsti. Ypač nesūdyti arba nedžiovininti produktai turi būti laikomi ne aukštesnėje kaip 3 °C temperatūroje.

## XIV SKIRSNIS: ŽELATINA

- 1. Želatiną gaminantys maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šio skirsnio reikalavimų.
- 2. Šiame skirsnyje „rauginimas“ – tai odų kietinimas naudojant augalinius rauginimo reagentus, chromo druskas ar kitas medžiagas, pvz., aliuminio druskas, geležies druskas, silicio druskas, aldehydus ir chinonus arba kitus sintetinius kietinimo reagentus.

## I SKYRIUS: ŽALIAVŲ REIKALAVIMAI

- 1. Maistinę želatiną galima gaminti iš šios žaliavos:
  - a) kaulų;
  - b) ūkyje auginamų atrajojančiųjų gyvūnų kailio ir odos;
  - c) kiaulių odos;
  - d) naminių paukščių odos;
  - e) sausgyslių ir gyslų;
  - f) laukinių medžiojamųjų gyvūnų odos ir kailio;

ir

- g) žuvų odos ir kaulų.
- 2. Draudžiama naudoti kailius ir odas, jeigu jiems buvo taikytas koks nors rauginimo procesas, nepaisant to, ar tas procesas buvo užbaigtas.
- 3. 1 pastraipos a–e punktuose išvardytos žaliavos turi būti gautos iš skerdykloje paskerstų gyvūnų, kurių skerdenos, atlikus patikrinimą prieš skerdimą ir patikrinimą po skerdimą, buvo pripažintos tinkamomis maistui arba, jei tai laukinių medžiojamųjų gyvūnų kailiai ir odos, jos buvo pripažintos tinkamomis maistui.
- 4. Žaliavos turi būti gautos iš įmonės, įregistruotos arba patvirtintos laikantis Reglamento (EB) Nr. 852/2004 arba pagal šį reglamentą.
- 5. Surinkimo centrai ir odų raugyklos taip pat gali tiekti žaliavą maistinei želatinai gaminti, jeigu kompetentinga institucija specialiai leidžia tiems centrams ir odų raugykloms užsiimti tokia veikla ir jeigu tos įmonės atitinka toliau nurodomus reikalavimus.
  - a) Surinkimo centrai ir odų raugyklos turi turėti laikymo patalpas tvirtomis grindimis ir glotniomis lengvai nuvalomomis ir dezinfekuojamomis sienomis ir, jeigu reikia, tinkamus šaldymo įrenginius.
  - b) Laikymo patalpos turi būti nuolat valomos ir sutvarkomos pagal nustatytus reikalavimus, kad neužterštų žaliavų.
  - c) Jeigu šio skyriaus reikalavimų neatitinkanti žaliava laikoma ir (arba) perdirbama tose patalpose, ji per visą priėmimo, laikymo, perdirbimo ir išsiuntimo laikotarpį turi būti atskirta nuo gautos tuos reikalavimus atitinkančios žaliavos.

## II SKYRIUS: ŽALIAVŲ VEŽIMAS IR LAIKYMAS

- 1. Vietoje II priedo I skirsnyje numatomo identifikavimo ženklų, su vežamomis žaliavomis, kai jos pristatomos į surinkimo centrą arba odos raugyklą ar želatino perdirbimo įmonę, turi būti pateikiamas kilmės įmonę nurodantis dokumentas su šio priedo priedėlyje nustatyta informacija.
- 2. Žaliavos turi būti vežamos ir laikomos atšaldytos arba sušaldytos, jeigu jos neperdirbamos per 24 valandas nuo jų išvežimo. Tačiau pašalintais riebalais ir išdžiovininti kaulai ar ošėnas, sūdyti, džiovinti ir kalkėmis balinti kailiai ir odos, bei kailiai ir odos, apdoroti šarmu arba rūgštimi, gali būti vežami ir sandėliuojami aplinkos temperatūroje.

▼ **M5**

## III SKYRIUS: ŽELATINOS GAMYBOS REIKALAVIMAI

1. Taikant želatinos gamybos procesą turi būti užtikrinta, kad:

- a) visai atrajojančiųjų gyvūnų kaulų medžiagai, gautai iš šalyse ir regionuose, kurie pagal Bendrijos teisės aktus priskiriami kontroliuojamos ar neapibrėžtos GSE rizikos kategorijai, atsivestų, išaugintų arba paskerstų gyvūnų, būtų taikomas procesas, leidžiantis užtikrinti, kad visa kaulų medžiaga būtų susmulkinama, iš jos karštu vandeniu būtų pašalinami riebalai ir būtų apdorojama praskiesta druskos rūgštimi (ne mažesnės nei 4 % koncentracijos ir  $\text{pH} < 1,5$ ) ne trumpiau nei dvi dienas. Po šio apdorojimo:
- arba ne trumpiau kaip 20 dienų apdorojama šarmo prisotintu kalkių tirpalu ( $\text{pH} > 12,5$ ) kaitinant ne mažesnėje kaip 138 °C temperatūroje ne trumpiau kaip keturias sekundes, arba
  - apdorojama rūgštimi ( $\text{pH} < 3,5$ ) 10 valandų kaitinant ne žemesnėje kaip 138 °C temperatūroje ne trumpiau kaip keturias sekundes, arba
  - ne trumpiau kaip 20 minučių atliekamas terminis-slėginis apdorojimas kaitinant 133 °C laipsnių temperatūros sočiaisiais garais esant didesniai nei 3 barų slėgiui, arba
  - taikomas bet koks kitas patvirtintas lygiavertis į procesą;
- b) kitos žaliavos būtų apdorojamos rūgštimi arba šarmu, po to vieną arba kelis kartus skalaujama. Vėliau turi būti atitinkamai sureguliuotas pH. Želatina turi būti ekstrahuojama kaitinant vieną arba kelis kartus iš eilės ir išgryninama filtruojant bei apdorojant termiškai.

2. Maisto tvarkymo subjektas toje pačioje įmonėje gali gaminti ir laikyti želatiną, skirtą vartoti žmonių maistui, ir želatiną, kuri neskirta vartoti žmonių maistui, jeigu žaliava ir gamybos procesas atitinka žmonių maistui vartoti skirtai želatinai taikomus reikalavimus.

## IV SKYRIUS: GALUTINIŲ PRODUKTŲ REIKALAVIMAI

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad nebūtų viršijamos šioje lentelėje želatinai nustatytos likučių ribos:

Likutis	Riba
As	1 ppm
Pb	5 ppm
Cd	0,5 ppm
Hg	0,15 ppm
Cr	10 ppm
Cu	30 ppm
Zn	50 ppm
SO <sub>2</sub> (Europos farmakopėja, 2005 m.)	50 ppm
H <sub>2</sub> O <sub>2</sub> (Europos farmakopėja, 2005 m.)	10 ppm

## V SKYRIUS: ŽENKLINIMAS

Ant suvyniotos ir supakuotos želatinos turi būti užrašyti žodžiai „žmonių maistui vartoti skirta želatina“ ir nurodyta tinkamumo vartoti trumpiausias terminas.

▼ **B**

## XV SKIRSNIS: KOLAGENAS

- Kolageną gaminantys maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šio skirsnio reikalavimų.
- Šiame skirsnyje „rauginimas“ – tai odų kietinimas naudojant augalinius rauginimo reagentus, chromo druskas ar kitas medžiagas, pvz., aliuminio druskas, geležies druskas, silicio druskas, aldehidus ir chinonus arba kitus sintetinius kietinimo reagentus.

## I SKYRIUS: ŽALIAVŲ REIKALAVIMAI

1. Maistinę kolageną galima gaminti iš šių žaliavų:

**▼B**

- a) ūkyje auginamų atrajojančiųjų gyvūnų kailio ir odos;
  - b) kiaulių odos ir kaulų;
  - c) naminių paukščių odos ir kaulų;
  - d) sausgyslių;
  - e) laukinių medžiojamųjų gyvūnų kailių ir odų;
  - ir
  - f) žuvų odos ir kaulų.
2. Draudžiama naudoti kailius ir odas, jeigu jiems buvo taikytas koks nors rauginimo procesas, nepaisant to, ar tas procesas buvo užbaigtas.
  3. I pastraipos a–d punktuose išvardytos žaliavos turi būti gautos iš skerdykloje paskerstų gyvūnų, kurių skerdenos, atlikus patikrinimą prieš skerdimą ir patikrinimą po skerdimo, buvo pripažintos tinkamomis maistui arba, jei tai laukinių medžiojamųjų gyvūnų kailiai ir odos, jos buvo pripažintos tinkamomis maistui.
  4. Žaliavos turi būti gautos iš įmonės, įregistruotos arba patvirtintos laikantis Reglamento (EB) Nr. 852/2004 arba pagal šį reglamentą.
  5. Surinkimo centrai ir odų raugyklos taip pat gali tiekti žaliavą maistiniam kolagenui gaminti, jeigu kompetentinga institucija specialiai leidžia tiems centrams ir odų raugykloms užsiimti tokia veikla ir jeigu tos įmonės atitinka toliau nurodomus reikalavimus.
    - a) Surinkimo centrai ir odų raugyklos turi turėti laikymo patalpas tvirtomis grindimis ir glotniomis lengvai nuvalomomis ir dezinfekuojamomis sienomis ir, jeigu reikia, tinkamus šaldymo įrenginius.
    - b) Laikymo patalpos turi būti nuolat valomos ir sutvarkomos pagal nustatytus reikalavimus, kad neužterštų žaliavų.
    - c) Jeigu šio skyriaus reikalavimų neatitinkanti žaliava laikoma ir (arba) perdirbama tose patalpose, ji per visą priėmimo, laikymo, perdirbimo ir išsiuntimo laikotarpį turi būti atskirta nuo gautos tuos reikalavimus atitinkančios žaliavos.

**II SKYRIUS: ŽALIAVOS VEŽIMAS IR LAIKYMAS**

1. Vietoje II priedo I skirsnyje numatomo identifikavimo ženklo, su vežamomis žaliavomis, kai jos pristatomos į surinkimo centrą arba odos raugyklą ar kolageno perdirbimo įmonę, turi būti pateikiamas kilmės įmonę nurodantis dokumentas su šio priedo priedėlyje nustatyta informacija.
2. Žaliavos turi būti vežamos ir laikomos atšaldytos arba sušaldytos, jeigu jos neperdirbamos per 24 valandas nuo jų išvežimo. Tačiau pašalintais riebalais ir išdžiovinti kaulai ar oseinas, sūdyti, džiovinti ir kalkėmis balinti kailiai ir odos, bei kailiai ir odos, apdoroti šarmu arba rūgštimi, gali būti vežami ir sandėliuojami aplinkos temperatūroje.

**III SKYRIUS: KOLAGENO GAMYBOS REIKALAVIMAI****▼M3**

1. Kolageno gamybos procesas turi užtikrinti, kad žaliava bus apdorota plaukiant, rūgštinti ar šarmu sureguliuojant pH, po to vieną ar kelis kartus praskalaujant, filtruojant ir išspaudžiant arba taikant patvirtintą lygiavertį procesą. Išspaudimas gali būti neatliekamas gaminant mažos molekulinės masės kolageną iš neatrajojančių gyvulių kilmės žaliavų.

**▼B**

2. Kolageną, po to, kai jam buvo taikytas 1 pastraipoje nurodytas procesas, galima džiovinti.

**▼M5**

3. Maisto tvarkymo subjektas toje pačioje įmonėje gali gaminti ir laikyti kolageną, skirtą vartoti žmonių maistui, ir kolageną, kuris neskirtas vartoti žmonių maistui, jeigu žaliava ir gamybos procesas atitinka žmonių maistui vartoti skirtam kolagenui taikomus reikalavimus.

**▼B****IV SKYRIUS: GALUTINIŲ PRODUKTŲ REIKALAVIMAI**

Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti, kad kolagene nustatytą likučių ribos neviršytų numatytą šioje lentelėje.

**▼B**

Likutis	Riba
As	1 ppm
Pb	5 ppm
Cd	0,5 ppm
Hg	0,15 ppm
Cr	10 ppm
Cu	30 ppm
Zn	50 ppm
SO <sub>2</sub> (Reith Williams)	50 ppm
H <sub>2</sub> O <sub>2</sub> (European Pharmacopoeia 1986 (V <sub>2</sub> O <sub>2</sub> ))	10 ppm

## V SKYRIUS: ŽENKLINIMAS

Ant vyniojimo medžiagos ir pakuotės, kurioje pateikiamas kolagenas, turi būti užrašyti žodžiai „maistinis kolagenas“ ir nurodoma pagaminimo data.

▼ **M5***III PRIEDO priedėlis***SU ŽALIAVA ŽELATINAI ARBA KOLAGENUI, KURIE SKIRTI  
VARTOTI ŽMONIŲ MAISTUI, GAMINTI PATEIKIAMO DOKUMENTO  
PAVYZDYS**

Prekybos dokumento numeris: .....

**I. Žaliavos identifikavimas**

Žaliavos rūšis: .....

Gyvūnų rūšis: .....

Pakuotės tipas: .....

Pakuočių kiekis: .....

Masė neto (kg): .....

**II. Žaliavos kilmė**Kilmės įmonės tipas, pavadinimas, adresas ir patvirtinimo/registracijos/  
specialaus leidimo numeris:

.....

Siuntėjo pavadinimas ir adresas <sup>(1)</sup>: .....**III. Žaliavos paskirties vieta**Paskirties gamybos įmonės tipas, pavadinimas, adresas ir patvirtinimo/regist-  
racijos/specialaus leidimo numeris:

.....

Gavėjo pavadinimas ir adresas <sup>(2)</sup>: .....**IV. Transporto priemonė: .....**

Užpildyta (vieta) ....., (data) .....

.....

*(Kilmės įmonės valdytojo arba jo atstovo parašas)*<sup>(1)</sup> Jeigu skiriasi nuo kilmės įmonės.<sup>(2)</sup> Jeigu skiriasi nuo paskirties įmonės.